

SCHOOLPLAN
bijlage
2023 - 2027

Inhoud

BIJLAGE 1	3
EVALUATIE, CONCLUSIES EN ACTIESUIT ANALYSES MGR. HANSSEN APRIL 2023	3
BIJLAGE 2	11
EVALUATIE THEMA'S INSTELLINGSPLAN VITUS ZUID 2017-2011 (2022)	11
BIJLAGE 3	15
ANALYSE VAN DE ONTWIKKELINGEN IN DE CONTEXT VAN MGR. HANSSEN	15
Stakeholders; onze klanten	16
Onze (keten) partners	18
Overheid	20
Vitus Zuid	22
BIJLAGE 4	24
VISIE	24
Onze visie	24
Visie op identiteit	24
Visie op de mens	24
Visie op het kind	24
Visie op veranderingen in de maatschappij	25
Visie op opvoeding en onderwijs	25
Pedagogisch-didactische visie	26
BIJLAGE 5	27
KWALITEITSZORG EN AMBITIES	27
Kwaliteitsbepaling:	27
Kwaliteitsbeheersing:	27
Kwaliteitsbewaking:	27
Kwaliteitsverbetering:	27
Kwaliteitsbepaling	28
Algemeen	28
Financiën en beheer	28
Personeel	28
Onderwijs en begeleiding	29
Kwaliteitsbeheersing	29
Kwaliteitsbewaking	30
Kwaliteitsverbetering	31
Inleiding	31

Beleidsdocumenten	33
Inzet met betrekking tot personeel	33
Kwaliteitsborging	34
BIJLAGE 6	36
ONDERWIJSKUNDIG BELEID EN ORGANISATIE in hoofdlijnen inclusief leerlingenzorg	36
Inleiding	36
Onze ambitie in relatie tot de wettelijke opdracht van het onderwijs	37
Doorlopende leerlijn	37
(Wereld-)burgerschapsonderwijs en sociale cohesie	38
Ontwikkeling in beeld	38
Interne communicatie	39
Communicatie met ouders/verzorgers	39
Communicatie met externe instanties	40
Onderwijstijd en schooltijden	40
Anderstaligen	41
Sponsoring	44
Het leerstofaanbod	45
Kerndoelen en referentieniveaus	45
Leergebied overstijgende vakken	46
Ons kleuteronderwijs	53
Het leerstofaanbod in de kerngroepen	55
Onderwijskundige vormgeving binnen de ambulante dienstverlening	61
Onze zorg voor leerlingen	62
Onze zorg voor de leerlingen met onderwijs- en ondersteuningsarrangementen	62
Onze zorg voor de leerlingen die door ons begeleid worden in andere vormen van onderwijs	63
Onze leerlingbegeleiding in de onderwijslocaties	63
Kinderen met extra ondersteuningsbehoeften in de onderwijslocaties	64
Onze leerlingbegeleiding in de ambulante begeleiding	64
Ons leerlingvolgsysteem	64
ParnasSys, Cito LOVS, Digikeuzebord	64
Betrokkenheid ouders bij de ontwikkeling van hun kind	65
Betrokkenheid ouders bij de ontwikkeling van hun kind in de ambulante dienstverlening	66
Verwijzing en advisering	66
Kwaliteit leerlingenzorg	66
Onderwijs aan langdurig zieke kinderen	66
Sociale veiligheid	67
Het beleid	67
Communicatie	68
Pedagogisch klimaat en didactisch handelen	69
BIJLAGE 7 & 8	74
MEERJARENBEGROTING	74
MEERJAREN ICT-BEGROTING hardware Mgr. Hanssen	74
BRONNEN	75

EVALUATIE, CONCLUSIES EN ACTIES UIT ANALYSES MGR. HANSSEN APRIL 2023

P = prioriteit

B = ■ = behaald ■ = in ontwikkeling ■ = niet behaald

Thema	Bronnen	Onderwerp	Acties	Wanneer	
ORGANISATIE					
ICT	- team SWOT - Dir. beoordeling	Beter benutten ICT mogelijkheden	- Proactief ondersteunen Medewerkers - Vrijblijvendheid scholing evalueren - Per project standaard ICT consequenties meenemen - Door ontwikkelen digitalisering onderwijs	Gedurende gehele planperiode	
Evaluatie: Er is een helpdesk ingericht om mensen te ondersteunen. De vrijwillige scholing is te vrijblijvend gebleven, waardoor er te weinig gebruik van gemaakt is. Covid en afstandsonderwijs heeft onbedoeld voor veel medewerkers wel een impuls gegeven om op een hoger niveau ICT in te zetten om het onderwijs gestalte te geven. Afgelopen jaar is het ICT beleid qua visie maar ook qua inrichting opnieuw uitgelijnd. Dit zal de komende planperiode terugkomen.					B
Huisvesting	- team SWOT - Directie beoordeling Risicomatrix - Brainstorm	Vestiging Roermond Vestiging Maastricht	- Plan Roermond - Plan Maastricht	2019-2021	P
Evaluatie: De huisvesting Roermond is gerealiseerd en ook de organisatie van deze nevenvestiging is nu voldoende geoptimaliseerd. De wens voor huisvesting in de regio Maastricht is in de regio bij schoolbesturen, gemeenteambtenaren en wethouders bekend en op de agenda van de diverse overlegtafels gekomen. Grootste struikelblok is dat de Gemeente Maastricht als centrumgemeente voor de regio aangeeft dat zij de komende vijf jaar geen geschikte huisvesting of geld voor nieuwbouw heeft. De komende planperiode blijft dit thema op de agenda staan, met de kanttekening dat dit een zeer stroperig proces zal blijven.					B B
Administratie	- Team SWOT - Audit - Brainstorm	- Doorontwikkeling AVG - Ervaren werkdruk - Vindbaarheid informatie	- Evaluatieprocessen, procedures en formulieren; draagvlak creëren bij eventueel noodzakelijke aanpassingen - Evalueren documentdatabase (waar staat wat en is dat logisch, kan het korter en minder) - Jaarplanning - Verslaglegging doelmatig en effectief	2019-2020 daarna onderhouden	

<p>Evaluatie:</p> <p>De AVG is voornamelijk ontwikkeld op stichtingsniveau en ook uitgerold en geïmplementeerd op Mgr. Hanssen. Sommige procedures en protocollen zijn aangepast aan onze eigen context.</p> <p>Ons digitaal vademecum is in de beginperiode van de planperiode opnieuw gecontroleerd en volledig geactualiseerd. Sinds die tijd wordt deze jaarlijks gecontroleerd en waar nodig gecorrigeerd en geactualiseerd.</p> <p>Nieuwe medewerkers worden ingevoerd in hoe ze iets kunnen opzoeken in het digitaal vademecum en indien nodig besteden we tijdens een teamoverleg aandacht aan de structuur en de documenten in het vademecum en hoe hier zaken in opgezocht kunnen worden. We verwijzen bij vragen bewust naar het vademecum om medewerkers te pushen zelf hier iets in op te zoeken. Blijft verder aandachtspunt.</p>					B
Partners	Stakeholders Brainstorm Risicomatrix	PR en profilering bij: - Verwijzende en ontvangende scholen (t.b.v. schakelen/vroeginstroom/mogelijkheden) - Ketenpartners c.q. concullega's - Gemeentes en overheden	- In gesprek blijven diverse niveaus alle partners - Update website/huisstijl/folders etc. - Aandacht voor TOS in regulier - Aantonen resultaten en opbrengsten	Is al in 2019 gedeeltelijk gerealiseerd De rest gedurende hele planperiode	
<p>Evaluatie:</p> <p>Onze huisstijl inclusief folders en website zijn volledig geactualiseerd.</p> <p>Het informatie- en aanmeldpunt in samenwerking met onze Ambulante Dienst draagt onze ambities van vroeg instroom en de schakelgedachte actief uit.</p> <p>Verder worden er jaarlijks 1 of 2 minisymposia samen met de ketenpartners georganiseerd om het veld te informeren over wat wij voor hen kunnen betekenen.</p> <p>Om TOS maar ook de auditieve problematiek van D/SH in het regulier onderwijs meer onder de aandacht te brengen, worden door de Ambulante Dienst de programma's "Ervaar TOS" en "ervaar doof" Uitgevent.</p> <p>Ook met Gemeentes wordt regelmatig overleg gevoerd over onze opdracht, het leerlingenvervoer, huisvesting de lokaal educatieve agenda etc.</p>					B
Kwaliteits systeem K(S)O	Audit Brainstorm	- Uitwerken ambities in beleid - P&C cyclus uitbreide met context/stakeholders/risico analyses, audits en directiebeoordeling - Inrichten auditsystematiek	- Herkenbare koppeling alle plannen/projecten etc. aan missie/visie/ambities incl. bepalen instrumentarium om beoogde resultaten te meten - Instrumenten toevoegen aan (meer)jarenkalender incl. PDCA - Opleiden auditoren, opstellen audit planning - Besluit certificering K(S)O op termijn		P
<p>Evaluatie:</p> <p>We hebben ons kwaliteitssysteem met verschillende instrumenten volledig uitgebouwd. Verbeteringen blijven altijd mogelijk, maar ligt een goede basis. Inzicht en overzicht is te vinden in onze vastgestelde kwaliteitskalender. Mogelijke verbeteracties vanuit de diverse analyses worden opgenomen in het verbeterregister. Aantal keren per jaar wordt het verbeterregister in het directie-overleg besproken om te bezien of er zaken meteen opgepakt moeten worden. Een keer per jaar tijdens het opstellen van de management reviews over het schooljaar wordt het verbeterregister nadrukkelijk betrokken om te bezien of we zaken in het jaarplan moeten meenemen (voor zover dat al niet gebeurt door de werkgroepen).</p> <p>Naast de managementreview is ook de interne audit volledig geïmplementeerd en geborgd. Auditoren zijn opgeleid. Tenslotte zijn we sinds 2019 ISO-9001 gecertificeerd en zijn we ook KSO-gecertificeerd.</p> <p>In de opvraag van de jaarlijkse ontwikkelagenda wordt nadrukkelijk gevraagd naar de relatie met onze missie en visie en mogelijke risico's.</p>					B
Financieel	Brainstorm Risicomatrix	Balans groei - bekostiging	Projectgelden ombouwen naar structurele inkomsten	Is al in 2019 gerealiseerd	
<p>Alle projectengelden behalve de NPO-gelden zijn inmiddels in de reguliere begroting ingedaald. Daardoor zijn mogelijke risico's voor de toekomst weggenomen.</p>					B

ONDERWIJS / INHOUD					
Leerlingen	Stakeholders Vitus Zuid Risicomatrix Brainstorm	<ul style="list-style-type: none"> - Vroege instroom (jonge kind) - Schakelen zodra mogelijk - Handelingsverlegenheid en expertisevergroting specifieke doelgroepen (D/SH/ Doof) en complexere groepen 	<ul style="list-style-type: none"> - Betere profilering om mogelijkheden te duiden bij ouders en ketenpartner - Vergroten expertise medewerkers door scholing en kennisdeling - Aanwezigheid logopedie in de klas 	Gedurende gehele planperiode	
<p>Evaluatie:</p> <p>De vroege instroom als ook onze schakelambitie worden breed uitgedragen door het informatie- en aanmeldpunt, de ambulante dienst maar ook door overleggen die de directie heeft met Samenwerkingsverbanden, schoolartsen, Gemeentes, en ketenpartners. Verder staat het ook in ons foldermateriaal en op onze website. Verder organiseren wij jaarlijks 1 à 2 minisymposia voor IB-ers, directeuren en logopedisten uit ons verzorgingsgebied.</p> <p>Inmiddels hebben wij een breed scholingsaanbod op basis van een scholingsplan voor leerkrachten, logopedisten en assistenten. Handelingsverlegenheid is behoorlijks afgenomen. Essentieel zijn de PDO's die als een soort professionele leer- en overleggemeenschap functioneren en zorgen voor het tot stand komen van de 2^e transformatie naar het onderwijs.</p> <p>Behoudens specifieke therapeutische logopedische sessies (spraak) wordt de logopedie steeds meer ingezet in groepen om de communicatieve redzaamheid via bijv. de mondelinge taal samen met de leerkracht en de assistent vorm te geven. Dit proces loopt nog steeds en er zijn nog steeds verdere verbeteringen mogelijk</p>					B
Ouders	Stakeholder s-analyse Vitus Zuid Brainstorm	Betrekken ouders bij onderwijsproces en OPP	<ul style="list-style-type: none"> - Ouderbetrokkenheid 3.0 Door ontwikkelen - Aandacht anderstaligen 	2019-2020 afronding en daarna onderhoud	P
<p>Evaluatie:</p> <p>T.a.v. de ouderbetrokkenheid hebben we veel ingezet op een actievere bijdrage van ouders bij de ontwikkeling van hun kind.</p> <p>Zo hebben we de dagelijkse communicatie verbeterd door de invoering van ISY en hebben we het startgesprek (bespreken van jaarplan voor hun kind) en het evaluatiegesprek aan het eind van het jaar (waarin het ontwikkelingsperspectief en het jaaradvies besproken wordt) ingevoerd. Ouders wordt nadrukkelijk om hun mening gevraagd en dat blijkt al lastig genoeg. Verder hebben we de kindmap geïntroduceerd. Al deze acties hebben tot nu toe niet geleid tot het gewenste effect. De redenen hiervoor zijn divers. De belangrijkste zijn: Mgr. Hanssen is voor veel ouders een 'verweg-school' en veel ouders hebben een migratieachtergrond en vandaaruit een heel andere opvatting over de verhouding met school.</p> <p>Ouders zijn overigens zeer tevreden over de school en geven Mgr. Hanssen een 9 als rapportcijfer!</p> <p>De aandacht voor ouders en leerlingen met een migratieachtergrond en dus ook een andere culturele identiteit zal in de komende periode meer aandacht behoeven.</p>					B
Ouders	Dir. beoordeling Brainstorm	Bevorderen communicatie met anderstalige ouder(s)	<ul style="list-style-type: none"> - De werkgroep diversiteit zal adviezen uitwerken om de communicatie met ouders met een andere culturele identiteit te bevorderen 	Gedurende gehele planperiode	P
<p>Evaluatie:</p> <p>De werkgroep diversiteit heeft de afgelopen jaren verschillende activiteiten uitgevoerd om deze communicatie te verbeteren</p> <ul style="list-style-type: none"> - scholing/instructie als aanvulling op de cursus ouderbetrokkenheid - onderzoek naar de knelpunten in de communicatie - vertalingen van informatiebrieven in een aantal andere talen - proef met vertaalcomputer - woordenboekje (nog niet gerealiseerd) <p>Uit de SWOT 2023 blijkt dat we hier gericht mee aan de slag moeten gaan</p>					B
Aanbod	Team SWOT Brainstorm	<ul style="list-style-type: none"> - Geïntegreerd thematisch onderwijs - HGW 	<ul style="list-style-type: none"> - Verbeteren van het thematisch onderwijs, al dan niet met ondersteuning van methode of bronnenboeken 	Loopt al, komende jaren door ontwikkeling	P

			<ul style="list-style-type: none"> - Onderzoeken mogelijkheden praktisch onderwijs binnen thema - Gebruik en planning themaplanners verbeteren - Invoeren Digikeuzebord - Verbeteren gebruik logboeken (plannen en evalueren) - Invoeren vernieuwde Cito-toetsen - Invoering vernieuwde leerlijnen 		
<p>Evaluatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nulmeting 2022-2023, plan opstellen richting verdere jaren. Betreft A2 en hoger. - Dit onderwerp wordt ook meegenomen in het plan 2023-2024 (betreft activiteiten) - Themaplanner is meegenomen, afgerond maar blijven monitoren bij K- en A-groepen. Voor A2 en hoger is dit ook meegenomen maar nog niet afgerond. - DKB is ingevoerd. - Logboekgebruik is meegenomen (IB-ers en Directie), moet jaarlijks gemonitord blijven. - Invoer nieuwe CITO zal volgens planning januari 2024 plaatsvinden <p>Nieuwe leerlijnen zijn grotendeels in ParnasSys ingevoerd. Zoektocht naar wat meest passend is voor onze populatie (MT en Rekenen bijv. aandachtspunt).</p>					B
					B
Aanbod	Team SWOT Brainstorm Werkgroep Taal	Verdere implementatie en borging van het taalbeleid	<ul style="list-style-type: none"> - Herziening taalplan - Doorontwikkeling begrijpend lezen - Implementatie en borging versterken leesbegrip - Herzien leesonderwijs door invoering aanvankelijke leesmethode - Technisch leesonderwijs inbedden in nieuwste inzichten en methode - Begrijpend leesonderwijs inbedden in nieuwste inzichten en methode - Combineren van AVO-onderwijs met ontwikkeling woordenschat en begrijpend lezen - Integratie leerlijnen taalbeschouwing binnen thematisch werken 	Loopt al, komende jaren door ontwikkeling	P
<p>Evaluatie:</p> <p>Het Taalplan is volledig herschreven. Op een aantal bijlagen na is hij compleet en vastgesteld. Veel onderdelen zijn in de loop van de tijd al besproken met de werkvloer en dat zal de komende tijd met alle over gebleven onderdelen nog gebeuren.</p> <p>De Taalwerkgroep zoekt nog naar manieren om de afspraken en procedures (routines) levend te houden.</p> <p>De visie op lezen en ook begrijpen d lezen is volledig geactualiseerd en staat in het Taalplan.</p> <p>De afgelopen jaren is veel tijd en energie ingezet om te werken aan de voorwaarden voor goed leesonderwijs. DGM is de laatste stap die gezet moet worden. De organisatie van de training/opleiding heeft wat voeten in aarde en wordt doorgeschoven naar de komende jaren.</p> <p>De aanvankelijke leesmethode is in het begin van planmethode al gekozen en geïmplementeerd. En is verder helemaal geborgd.</p> <p>T.a.v. het voortgezet technisch lezen/ begrijpend lezen wordt dit schooljaar wordt nog een meting uitgezet om te onderzoeken wat leerkrachten verwachten van een nieuwe methode. Volgend jaar 2023-2024 worden er pilots uitgezet.</p> <p>De integratie van taalbeschouwing binnen thematisch werken vordert gestaag Inmiddels is TaalTotaal van de groepen A2 t/m M2 gereed en geïmplementeerd. Voor die groepen wordt nog gewerkt aan de finetuning en andere kleine aanpassingen. Komende jaren wordt dit traject uitgebouwd tot de Eindgroep.</p> <p>Ten dele worden AVO thema's dus gecombineerd met Taal en ook begrijpend lezen. Dit is verder nog niet volledig uitgezocht en behoeft de komende periode nog aandacht.</p>					B
Aanbod	Team SWOT Brainstorm	Verbetering van het rekenonderwijs	- borging van de gemaakte afspraken en geïmplementeerde ontwikkelingen	Loopt al, komende	P

	Werkgroep Rekenen		<ul style="list-style-type: none"> - jaarlijks up-to-date houden middels workshops/nascholing - uitbreiding en bespreken gebruik nieuw rekenmateriaal 	jaren door ontwikkeling	
<p>Evaluatie:</p> <p>De werkgroep heeft de afgelopen jaren via workshops en PDO's geïnvesteerd op aan borging van de gemaakte afspraken rondom goed rekenonderwijs.</p> <p>Ook nieuwe collega's werden jaarlijks middels een aparte workshops ingeleid in onze afspraken met betrekking tot goed rekenonderwijs.</p> <p>De afgelopen jaren is ook de kennis opgedaan en verspreid van Sprongen Vooruit. (Ook werd hiervoor speciaal materiaal aangeschaft)</p> <p>In de loop van het jaren is veel extra reken materiaal aangeschaft.</p> <p>De rekenwerkgroep heeft ook het beleidsplan voor het rekenonderwijs onlangs geactualiseerd.</p> <p>Tenslotte zal het komend schooljaar gekozen worden voor een nieuwe methode omdat de huidige methode niet meer ondersteund wordt.</p>					B
Aanbod	Team SWOT Brainstorm Werkgroep SeO	Het onderhouden, verbeteren, implementeren en borgen van de Sociaal-emotionele Ontwikkeling	<ul style="list-style-type: none"> - versteviging integrale aanpak: hernieuwde borging methode Leefstijl - doorlopende borging SWPBS middels informatieverstrekking en nascholing - implementatie weerbaarheidstraining 'methode A en B' voor de gehele onderwijseenheid - bevorderen actief (wereld-)burgerschap en bevorderen sociale integratie - nauwe samenwerking met werkgroep 'het bewegende Kind' - voortdurende aandacht voor Respect - versterken ouderbetrokkenheid middels SeO-ouderavonden 	Start 2019 Gedurende gehele planperiode	P
<p>Evaluatie:</p> <p>De methode Leefstijl is aan alle teamleden opnieuw aangeboden. Voor sommigen was het een herhaling voor anderen (nieuwe collega's) was het nieuw. De cursussen werden qua uitvoering soms gefrustreerd door de beperkingen rondom Covid. Er is waarschijnlijk te weinig aandacht besteed aan hoe de methode in onze onderwijssituatie ingezet kan worden en dat is wel nodig om de implementatie en borging van deze methode te optimaliseren. Dit zal in de komende planperiode opgepakt moeten worden.</p> <p>SWPBS is een begrip, maar in de uitvoering blijven de verschillen groot. Ook voor dit thema zal op onderdelen de kennis bij collega's vergroot of opnieuw opgefrist moeten worden en dit in combinatie met gemeenschappelijke afspraken die ook geborgd en gecontroleerd moeten worden.</p> <p>De opleiding van trainers in het geven van cursussen weerbaarheidsmethode A en B is in de afgelopen gerealiseerd. De trainingen aan groepen is geïmplementeerd en ook geborgd.</p> <p>In nauwe samenwerking met de werkgroep het bewegend kind zijn er regels voor de speelplaats vastgesteld en zichtbaar gemaakt. Ook is er veel aandacht geweest voor de verbetering van actieve houding van de surveillant. Dit laatste moet door de werkgroep bewegend kind levend gehouden worden (borging)</p> <p>Jaarlijks organiseert de werkgroep een aantal thema-avonden voor ouders (en medewerkers) in het kader van sociaal-emotionele ontwikkeling. Dit wordt door de deelnemers bijzonder gewaardeerd.</p> <p>De werkgroep heeft een aantal stappen gezet om het (wereld-)burgerschapbeleid voor onze school opnieuw te kaderen en te beschrijven. Ook via bijeenkomsten van medewerkers wordt de transfer naar de klas en de leerlingen vormgegeven. Dit traject zal nog in de nieuwe planperiode voortgezet moeten worden om tot een compleet beleidsplan te komen met stappen richting implementatie en borging.</p>					B
Aanbod	Team SWOT Brainstorm Werkgroep CIDS	Verdere implementatie en borging CIDS activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> - CIDS lessen voor D/SH kinderen op Mgr. Hanssen en in regulier en voortgezet onderwijs: kennis 	Loopt al, komende jaren door ontwikkeling	P

			<ul style="list-style-type: none"> gehoorstatus, handvatten aanbieden en acceptatie - CIDS bijeenkomsten: bevordering kennis en bewustzijn m.b.t. speciale behoeften D/SH - Samenwerking met ambulante dienst: <ul style="list-style-type: none"> • Handvatten m.b.t. contactlegging tussen D/SH en ouders onderling • Voorzien in rolmodellen 		
<p>Evaluatie:</p> <p>De werkgroep heeft de afgelopen planperiode een hele ontwikkeling doorgemaakt. Meer dan voorheen is het uitgangspunt het position paper D/SH van Vitus Zuid.</p> <p>De CIDS-lessen zijn verder geïmplementeerd, doorontwikkeld en geborgd. Er zijn nog regelmatig organisatorische problemen.</p> <p>De identiteitsontwikkeling zal in de toekomst mogelijk integraal ook voor TOS aangeboden worden onder de vlag van SEO. Via kennisbijeenkomsten heeft de werkgroep die jaren gewerkt aan het opbouwen van kennis bij medewerkers rondom thema's die betrekking hebben op doven en slechthorenden.</p> <p>Een paar keer per jaar organiseerde de werkgroep themabijeenkomsten met ouders en leerlingen; ouders waren hier heel blij mee.</p> <p>Tenslotte werd er jaarlijks aandacht gevraagd voor de extra communicatieve ondersteuning van D/SH met een gebarenweek op school.</p>					B
Aanbod	Team SWOT Brainstorm Werkgroep 'het Bewegende Kind'	- Implementatie en verbetering bewegen en bewegingsonderwijs	<ul style="list-style-type: none"> - Coaching kleuterleerkrachten - Uitbreiding speelpleinen met een groene zone: kennismaken met andere materialen en uitdagingen in natuurlijke omgeving - Borgen bikken 	Loopt al, komende jaren door ontwikkeling	P
<p>Evaluatie:</p> <p>Op alle terreinen heeft deze werkgroep haar doelen bereikt.</p> <p>Het kleuteronderwijs wordt middels voorbeeldlessen die qua onderdelen precies passen in het curriculum via modellering door vakleerkrachten in het bijzijn van kleuterleerkrachten uitgevoerd. Leerkrachten worden zo ook in de gelegenheid gesteld actief te observeren en deze lessen in de rest van de week ook uit te voeren.</p> <p>Bij alle schoolpleinen zijn inmiddels groene zones ingericht.</p> <p>Het bikken komt jaarlijks in onze eerste bespreking terug als een soort wake up call. Verder zijn er programma's aangeschaft waarmee leerkrachten het Bikken via het smartboard kunnen vormgeven.</p>					B
Aanbod	Team SWOT Brainstorm Werkgroep 'het Jonge Kind'	- Implementatie en borging werken met het Jonge kind	<ul style="list-style-type: none"> - Planmatig werken inkaderen voor HGW en OGW: t.b.v. vernieuwde kleutervisie en onderwijsconcept basisontwikkeling - Aanscherping taalplan kleuters in nauw overleg met werkgroep taal - Koppeling rendementen aan volgmodel met acties - Invoeren en implementeren nieuw leerlingvolgmodel: Digikeuzebord 	Gedurende gehele planperiode	P
<p>Evaluatie:</p> <p>De visie op kleuteronderwijs is herijkt en gekoppeld aan het onderwijsconcept basisontwikkeling uitgevoerd in thema's. Het ontwikkelingsgericht werken OWG en handelingsgericht werken HWG zijn hierin volledig in verwerkt.</p> <p>Het taalplan kleuters is volledig herschreven, afgestemd met de werkgroep Taalbeleid en vastgesteld. Dit beleidsplan is gedeeld met de werkvloer en wordt in al zijn facetten (dus ook in de uitvoering) maar wel gefaseerd onder de aandacht gebracht van de kleuterleerkrachten en logopedisten. Daarna zal het levend gehouden worden door het regelmatig weer te agenderen op PDO's</p> <p>Ook worden sinds enige jaren op het einde van het schooljaar de rendementen van het kleuteronderwijs via het Digikeuzebord zichtbaar gemaakt en geanalyseerd. De mogelijke verbeteracties worden in het verbeterregister geplaatst. Het Digikeuzebord is volledig geïmplementeerd in de kleutergroepen. Er wordt voortdurend nog wel gezocht naar verbeteringen, maar dat is finetuning.</p>					B
LBS	Team SWOT	Digitalisering leerlingbegeleiding	- Invoering, doorontwikkeling van Dapto (opvolger Eduscope 3) en implementatie daarvan	Loopt al, komende	P

			- Invoering en implementatie Digikeuzebord in de kleutergroepen	jaren door- ontwikkeling	
Evaluatie: Dapto, de opvolger van ons LBS Eduscope, is niet meer tot ontwikkeling gekomen. Met als gevolg dat we hebben moeten kiezen voor ParnasSys. Dit LBS is inmiddels volledig geïmplementeerd en geborgd. Wel zijn we voortdurend nog bezig met de finetuning van dit systeem. Enerzijds via de producent en anderzijds via onze eigen werkprocessen. Het Digikeuzebord is ook volledig geïmplementeerd en geborgd in de kleutergroepen en ten dele in de A1 groepen. Ook hier geldt dat we steeds op zoek zijn naar verbeteringen en soms ook uitbreiding van de mogelijkheden.					B
Opbrengsten	Directie beoordeling Risicomatrix	Opbrengsten op geaggregeerd niveau	- Werkgroep is bezig met het inzichtelijk maken opbrengsten kleuters - Analyse en begeleiding bij achterblijven resultaten kerngroepen/schoolstandaard - Communiceren en duiden opbrengsten naar stakeholders, o.a. Vensters	Gedeeltelijk al gerealiseerd: de rest in 2019-2021	P
Evaluatie: Zowel bij de kerngroepen als bij de kleutergroepen worden er minimaal 1 keer per jaar uit respectievelijk CITO en het Digikeuzebord rendementen gestedilleerd op groeps- en schoolniveau. De analyses waarbij niet alleen de IB-ers en directie maar ook de inhoudelijke werkgroepen en uiteindelijk ook de teams bij betrokken zijn, worden indien nodig omgezet in een verbeteractie voor het verbeterregister. Opbrengsten worden via de schoolgids en dus ook de website en Vensters gecommuniceerd met de buitenwacht.					B
Bestending	Audit Team SWOT	Informatie bestending bij teams	Opvragen c.q. aanleveren informatie over voortgang en ontwikkeling kinderen na vertrek uit groep (intern) en school (extern) om eigen processen en aanbod te verbeteren	Wordt in de loop van de periode opnieuw bekeken	
Evaluatie: Buiten de wettelijk opdracht is het heel erg moeilijk om informatie over de vorderingen van leerlingen als ze onze school verlaten hebben te krijgen. AVG-technisch levert dit bezwaren op. We hebben besloten om alleen dat wat wettelijk vereist wordt op te vragen en dat proces loopt ieder jaar gesmeerd.					B
MEDEWERKERS					
Personeels- beleid algemeen	Stakehol- ders Team SWOT Vitus Zuid Risicomatrix	- Goed werkgeverschap - Kwantitatief en kwalitatief goed personeelsbestand (werven en selectie, boeien en binden - Duurzame inzetbaarheid - Ervaren werkdruk	- Vaststellen c.q. verduidelijken taak/ functie/rollen (o.a. leerkracht en assistenten, ook logo en interne begeleiders) - Competentiemanagement invoeren en gesprekkencyclus aanpassen - Inwerken en begeleiden nieuwe medewerkers opnemen aan professionaliseringsbeleid - Successen/resultaten vieren - Planning activiteiten uitsmeren over langere periode - Jaarkalender aanvullen/afstemmen over om overzicht en structuur aan te geven	Gedeeltelijk al gerealiseerd voor de rest door ontwikkelen en borgen tijdens de hele periode	
Evaluatie: Het verduidelijken van de functie/rollen en de bijbehorende taken is een voortdurend proces dat steeds weer om bijstellingen en finetuning vraagt. Op hoofdlijnen is het verder geïmplementeerd en duidelijk. We zetten sterk in op samenwerking in een klassenteam onder regie van de leerkracht, maar zonder hiërarchie. Vitus Zuid heeft competentielijsten ontwikkeld en ingevoerd. Op Mgr. Hanssen worden ze als gespreksonderwerp gebruikt tijdens de ontwikkel- of functioneringsgesprekken Voor nieuwe medewerkers hebben wij een inwerktraject ontwikkeld. Dit is inmiddels al een keer geëvalueerd en bijgesteld. De activiteiten en vergaderkalender wordt jaarlijks op basis van behoefte en vraag gevuld. Dit geeft overzicht en structuur. We voeren een zeer actief wervingsbeleid en door te blijven selecteren op kwaliteit halen we nog steeds de goede mensen binnen. Deze kunnen in principe al na 3 maanden een vaste aanstelling krijgen.					B

<p>Het beleid rondom duurzame inzetbaarheid kan buiten de inzet van de regeling duurzame inzetbaarheid maar heel beperkt vorm krijgen omdat we door gebrek op arbeidsmarkt alle mensen hard nodig hebben.</p> <p>De ervaren werkdruk blijft ondanks verschillende begeleidingstrajecten op de QuickScan negatief scoren. We hebben besloten om dit fenomeen te blijven monitoren, maar er voorlopig geen trajecten aan te besteden.</p>					
Deskundigheid	<p>Stakeholders</p> <p>Team SWOT</p> <p>Dir.</p> <p>beoordeling</p> <p>Vitus Zuid</p> <p>Audit</p> <p>brainstorm</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Professionalisering en vergroten expertise o.a. D/SH - Delen vakkennis en expertise - Alle leerkrachten Master 	<ul style="list-style-type: none"> - Inwerken en begeleiden nieuwe medewerkers opnemen aan Professionaliseringsbeleid - Scholingsplan herijken; heroverwegen - vrijblijvendheid - Meten opbrengsten scholing - Aandacht voor haal- en brengplicht alle medewerkers - Duidelijkheid/communicatie/afstemming PDO's bij scholingsaanbod - Collegiale consultaties inzetten - Master (modules) stimuleren 	<p>Gedeeltelijk al gerealiseerd voor de rest door ontwikkelen en borgen tijdens de hele periode</p>	
<p>Evaluatie:</p> <p>Scholingen die wij als organisatie aanbieden zullen wij niet meer vrijblijvend aanbieden. Dat is verplichte kost en wordt ook in overzichten geregistreerd. Individuele scholingen zijn over het algemeen vrijwillig (en dan ook niet vrijblijvend)</p> <p>Nieuwe collega's krijgen allemaal een inwerkprogramma, inclusief workshops waarin zij kennis maken, instructie krijgen in de wijze waarop wij onderwijs verzorgen. Dit is inmiddels ook al een keer geëvalueerd en waar nodig bijgesteld. Alle leerkrachten die aangenomen worden hebben een master of starten binnen twee jaar aan de masteropleiding. Om de kennis m.b.t. onze auditieve populatie te vergroten hebben een aantal zaken ingezet. De CIDS-werkgroep organiseerde vijf keer per jaar kennisteambijeenkomsten waarin thema's m.b.t. deze doelgroep werden uitgediept. Daarnaast hebben we de afgelopen jaren voor leerkrachten, AD-ers, logopedisten en Gedragswetenschappers de mastermodules deafstudies en audiologie & spraakpathologie in huis gehaald. Tenslotte volgen ieder jaar vele collega's de gebarencursussen.</p> <p>Steeds meer wordt kennis intern gedeeld via de PDO's, workshops en collegiale consultatie. Daar waar we in het verleden externe mensen de school in haalden, kunnen we steeds meer zelf deze zaken verzorgen.</p> <p>Meten van de opbrengsten van scholing hebben we in deze planperiode meermaals proberen vorm te geven. Het lukt ons niet om te bepalen wat precies de opbrengst is.</p> <p>Collegiale consultatie anders dan in een PDO kunnen we niet structureel organiseren i.v.m. tekort aan personeel.</p>					B
Eigenaarschap	<p>Team SWOT</p> <p>Dir.</p> <p>beoordeling</p> <p>Vitus Zuid</p> <p>Risicomatrix</p> <p>Brainstorm</p>	<p>schap/leiderschap</p> <p>s denken</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Communicatie/uitleg over Rijnlands model - Voorbeeldgedrag MT - Communicatiestromen en overleg vormen evalueren - Leefstijl volgend schooljaar - Teambuilding bijeenkomsten - Evt. specifieke inzet cultuur kleuterbouw en personen - Professioneel statuut opstellen (wettelijke eis!) 	<p>Gedeeltelijk al gerealiseerd voor de rest door ontwikkelen en borgen tijdens de hele periode</p> <p>Interventie kleutergroepen heeft geleid tot rust</p> <p>Professioneel statuut is klaar</p>	
<p>Evaluatie:</p> <p>Het Rijnlands model is geïmplementeerd en geborgd en wordt ook goed voorgeleefd door de directie. CIO, de externe auditcommissie, heeft in 2022 een formeel compliment gegeven voor Koers en Leiderschap met betrekking tot dit thema. Ook in deze periode hebben we meerder teambuildingsactiviteiten georganiseerd (studoedagen en de cursus Leefstijl). Een aparte cultuurinterventie bij de kleutergroepen bleek uiteindelijk niet nodig. Een wisseling van directielid, een andere stijl van aansturing en nadrukkelijk inzet op wat van een professional verwacht mag worden bleek uiteindelijk voldoende. Professioneel statuut is aanwezig en heeft eenieder ontvangen.</p>					B

BIJLAGE 2

EVALUATIE THEMA'S INSTELLINGSPLAN VITUS ZUID 2017-2011 (2022)

- ✓ = benoemd als thema schoolplan Mgr. Hanssen 2019-2023
 × = (nog) niet of niet volledig benoemd als thema schoolplan Mgr. Hanssen 2019-2022
 ■ = wel behaald
 ■ = niet behaald

	Thema	Speerpunt	Waar wil Vitus Zuid zijn in 2021	Acties voor Mgr. Hanssen in nieuwe schoolplan	Toelichting en opmerkingen
✓	Onderwijs/ Inhoud	Instream, doorstroom (schakelen van intensief onderwijs naar ondersteuning in regulier onderwijs) en uitstroom (naar vervolgonderwijs) van leerlingen.	<ul style="list-style-type: none"> - Op zo jong mogelijke leeftijd instroom (meer jonge kinderen) - Zo snel als verantwoord mogelijk doorstroom van intensief naar regulier (of anders) - Vanuit de visie: <ul style="list-style-type: none"> • Speciaal als het nodig is en regulier als het kan • Gericht op kansen voor de leerlingen - Ambulante ondersteuning in korte tijd zo snel mogelijk afbouwen. 	Actie Doen we al Doen we al Doen we al	Vroege voorlichting AD en Aanmeldpunt. Zie ook kwaliteitsonderzoek, evaluatie OPP door CVO. Zie ook kwaliteitsonderzoek, evaluatie OPP door CVO.
<p>Evaluatie: Het bevorderen van de instroom op zo'n vroeg mogelijke leeftijd en ons schakelbeleid inclusief het beëindigen van ondersteuningsarrangementen wordt actief gecommuniceerd met onze omgeving door het informatie- en aanmeldpunt Hoensbroek, de Ambulante Dienst en de directie. De uitvoering is inmiddels succesvol. De CvO constateert dat voornamelijk jonge kinderen aangemeld worden voor het speciaal onderwijs en dat oudere leerlingen richting een ondersteuningsarrangement gaan. Ook constateert de voorzitter in zijn kwaliteitsonderzoek Evaluatie OPP en Jaaradvies dat continuering geschiedt op de juiste gronden. De inspectie is lovend over de opbrengsten van Mgr. Hanssen. Al jaren zijn we in staat om grote aantallen leerlingen te schakelen. (ongeveer 22-24%) en beëindigd de Ambulante Dienst het afgelopen jaar momenteel al 44% van haar trajecten en dat is groeiende.</p>					

✓		Onderwijs en ondersteuning aan alle doelgroepen.	Alle doelgroepen, te weten dove, slechthorende en leerlingen met TOS, al dan niet in combinatie met een zeer complexe onderwijsbehoefte krijgen onderwijs of worden door Vitus Zuid ondersteund in de reguliere setting.	Al benoemd als punten nieuw schoolplan.	Zie schoolplan 2019-2023: o.a. hoofdstuk 3.
<p>Evaluatie: Mgr. Hanssen bediende al alle doelgroepen en heeft in het begin van deze planperiode ook groepen ingericht voor zeer complexe onderwijsbehoeften (COB). Deze groepen noemen wij Tussengroepen. Ze zijn gericht op re-integratie in onze normale groepen enerzijds of op uitstroom met of zonder ambulante begeleiding naar een meer passende vorm van onderwijs anderzijds.</p>					
✓	Onderwijs/ Inhoud	Het vergroten van de directe betrokkenheid van de ouders bij de opstelling van het OPP en/of uitstroomprofiel van hun kind.	Het streven is dat alle ouders betrokken zijn bij de realisatie van het thema en de mogelijkheid geboden is om de eigen kennis hierop te vergroten. Er is partnerschap tussen de onderwijseenheid en ouders vanuit respect voor ieders deskundigheid.	Al benoemd als punten nieuw schoolplan, ouderbetrokkenheid 3.0.	Vitus Zuid focus op OPP, Mgr. Hanssen zet breder in. Zie schoolplan 2019-2023: o.a. hoofdstuk 3.
<p>Evaluatie: In het kader van ons speerpunt ouderbetrokkenheid 3.0 vragen wij ouders niet alleen om actief mee te denken bij de evaluatie van het ontwikkelingsperspectief (inclusief jaaradvies), maar ook bij de startbespreking aan het begin van het schooljaar waarin het jaarplan voor hun kind vastgesteld wordt. Uit evaluaties blijkt dat ouders heel tevreden zijn over hun betrokkenheid, maar dat met name de medewerkers de betrokkenheid inhoudelijk nog heel beperkt vinden. We hebben hier al van alles aan proberen te verbeteren, maar we lopen tegen de beperkte mogelijkheden en andere opvattingen over de verhouding ouders-school (cultuur) aan. We blijven ook in de komende planperiode zoeken naar openingen en mogelijkheden om de betrokkenheid te verhogen</p>					
✓	Onderwijs/ Inhoud	Tevredenheid van ouders.	Tweejaarlijkse meting van de oudertevredenheid met hieraan gekoppeld een actieplan per onderwijseenheid.	Doen we al.	Zie schoolplan 2019-2023: o.a. hoofdstuk 3 en 6.
<p>Evaluatie: Ouders gaven de school in 2022 een 9 als rapportcijfer.</p>					
×	Organisatie/ Onderwijs/ inhoud	Verkenning van de (onderwijs-) vragen over communicatieve redzaamheid in de leeftijdsgroep 12-18 jaar en hoe we daarop het aanbod vormgeven.	Duidelijkheid over het aanbod aan de leeftijdsgroep 12-18 jaar (haalbaar in 2019-2020).	Niet benoemd als punten nieuw schoolplan.	N.v.t.
<p>Evaluatie: Dit item is voor Mgr. Hanssen niet van toepassing. Onze opdracht is het zo snel als mogelijk (her-)plaatsen van leerlingen in het regulier onderwijs, indien mogelijk. Wij hebben vanuit dezer visie al in 2000 het VSO afgebouwd en beëindigd. Alle leerlingen stromen uiterlijk als ze 13/14 jaar zijn naar het voortgezet onderwijs of een VSO. Indien nodig wordt dat ondersteund door ambulante begeleiding.</p>					
✓	Organisatie	Het inrichten van een kwaliteitssysteem met als doel het borgen en verbeteren van de inhoudelijke processen van de onderwijseenheid.	De onderwijseenheden moeten beschikken over een dekkend systeem aan kwaliteitsinstrumenten die cyclisch en planmatig ingezet worden om de kwaliteit van het onderwijs en de -organisatie te meten en (zo mogelijk) in samenhang te duiden en te verbeteren (haalbaar in 2019-2020).	Al benoemd als punten nieuw schoolplan	In dit kader verder uitwerken van instrumenten, 80% van de energie moet t.b.v. het samenspel leerkracht-leerling (daar waar het onderwijs effect krijgt) worden ingezet.
<p>Evaluatie: Zowel de onderwijsinspectie als de auditcommissie voor de certificering hebben geconstateerd dat wij ons kwaliteitsbeleid en de uitvoering daarvan volledig op orde hebben. Voortdurend zijn wij bezig om dit kwaliteitsbeleid verder aan te scherpen en te verbeteren. Onlangs hebben we een 'verbeterregister' ontwikkeld en geïmplementeerd waarin we de verbeteracties uit alle analyses van metingen opnemen en zo in verbinding brengen met de managementreview.</p>					

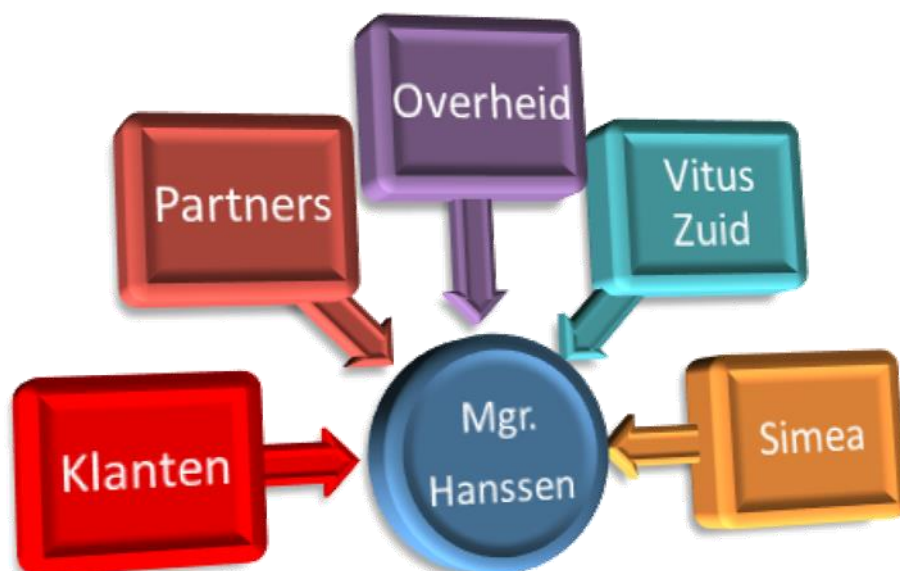
x	Organisatie	Versterking van de onderlinge samenwerking van de drie onderwijseenheden.	<ul style="list-style-type: none"> - Intern bespreken we inhoudelijke thema's waarop we elkaar versterken: Onderwijsaanpak, leerlingbegeleiding en faciliteren en organiseren van wensen van medewerkers van onderop. - Op het niveau van het management worden op het gebied van bedrijfsvoering onderling kaders en werkprocessen besproken en afgestemd en op onderwijskundig vlak worden zaken met elkaar gedeeld. - Verder zal de komende jaren het accent voor wat betreft de overige medewerkers moeten liggen op 'elkaar leren kennen': op vragen van binnenuit, zonder verwachtingen, naar behoefte en functioneel. Stimuleren van bottom-up acties. - Vragen die niet direct in de eigen organisatie oplosbaar lijken te zijn of zouden in eerste instantie ook bij de partner voorgelegd kunnen worden.	Op MT-niveau Vermoedelijk 'work in progress'. Niet benoemd als punten nieuw schoolplan.	Als dit een wens is, dan bijvoorbeeld per thema in werkwijze opnemen, vooraf informeren bij partners en achteraf ervaringen delen met partners.
Evaluatie: Informeel hebben Taalbrug Junior en Mgr. Hanssen op verschillen de terreinen overleg. Men deelt kennis en ervaringen. Voorbeelden hiervan zijn onderwijs en begeleiding aan doven / diversiteit / taalbeleid / rekenmethode. Het faciliteren van mensen is gezien de krapte aan medewerkers momenteel geen optie. Dit geldt ook op het niveau van directie en management. Inhoudelijke thema's worden, als daar behoefte voor bestaat, onderling besproken. Er is sprake van kennisdeling en het uitwisselen van ervaringen. Bedrijfsprocessen op stichtingsniveau worden afgestemd. Verder is de bedrijfsmatige organisatie van Mgr. Hanssen totaal anders dan die van de Taalbrugscholen en zal dat niet snel op elkaar afgestemd (kunnen) worden.					
✓	Organisatie	Landelijke verbinding met Siméa/ externe partijen/ stakeholders/imago cluster 2.	<ul style="list-style-type: none"> - Vitus Zuid is een toonaangevende partij binnen Siméa. - Vitus Zuid is een toonaangevende partner voor andere partijen stakeholders	Al benoemd als punten nieuw schoolplan	Zie schoolplan 2019-2023: o.a. hoofdstuk 6
Evaluatie: Gedurende de laatste 1,5 jaar van schoolplan 2019-2023 is Siméa voor de Mgr. Hanssen op de achtergrond komen te staan. Enkele medewerkers zijn nog betrokken bij netwerken van Siméa, maar de informatiestroom is nihil. Dit wordt niet als onoverkomelijk beschouwd. Dit item is dan ook meer een VITUS Zuid item geworden.					
✓	Organisatie	Bekendheid Vitus Zuid/onderwijseenheden (regionaal)	Alle belangrijke ketenpartners zijn bekend met Vitus Zuid en haar drie onderwijseenheden waarbij de PR van Vitus Zuid moet leiden tot versterking van de onderwijseenheid of -eenheden.	Al benoemd als punten nieuw schoolplan	Zie schoolplan 2019-2023: o.a. hoofdstuk 6
Evaluatie: Voor de regio's die wij bedienen is Mgr. Hanssen een begrip. Nochtans steken wij veel tijd en energie in het geven van de juiste voorlichting in die regio's, via onze website, Vensters, ons informatie-en aanmeldpunt, de Ambulante Dienst, directie etc. We hebben in het begin van de planperiode het traject van onze nieuwe huisstijl helemaal afgerond. Onze ketenpartners en de Gemeentes zijn bekend met het feit dat Vitus Zuid het bevoegd gezag is en in Eindhoven zit. Onze ketenpartners en gemeentes hebben korte lijnen met Mgr. Hanssen en handelen die samen met ons af.					
✓	Medewerkers	Eigenaarschap en eigen verantwoordelijkheid.	<ul style="list-style-type: none"> - Het Rijnlants denken en handelen is verankerd in Vitus Zuid en toont zich in het gedrag en de vaardigheden van alle medewerkers - Leidinggevend zijn de boegbeelden als het gaat om het tonen van eigenaarschap en het nemen van eigen verantwoordelijkheid.	Al benoemd als punten nieuw schoolplan	Zie schoolplan 2019-2023: o.a. hoofdstuk 2,3,4,5,6
Evaluatie: Dit is volledig gerealiseerd. Zowel de onderwijsinspectie als ook de auditcommissie van CIO (certificering) bevestigen dit. CIO heeft in 2022 Mgr. Hanssen formeel een compliment gegeven voor 'koers en leiderschap' en in hun motivatie worden beide doelstelling vrijwel letterlijk genoemd.					

x	Medewerkers	Professionalisering en specialisering. Iedere medewerker is toegerust om zijn functie kwalitatief op hoog niveau uit te oefenen, voor de doelgroep communicatief en auditief onderwijs.	Per onderscheiden functiegroep (leerkrachten, intern begeleider/ teamleider, logopedisten; geldt niet voor assistenten) voldoet iedere medewerker aan de daarvoor vastgestelde norm en vindt de beoordeling daarvan plaats op basis van de gesprekscyclus en de deskundigheidsbevordering die de medewerker daarvoor heeft ondernomen.	Wordt ingezet door Vitus Zuid	Vitus Zuid benoemt competentie management en daarop afgestemde gesprekkencyclus en deskundigheidsbevordering. Zie schoolplan 2019-2023: o.a. hoofdstuk 4
Evaluatie: Leerkrachten die werkzaam zijn bij Mgr. Hanssen moeten beschikken over een Master. Wij bieden ook voor alle functies die in het primaire proces werkzaam zijn verplichte cursussen aan.					
x	Medewerkers	Duurzame inzetbaarheid.	Alle medewerkers (jong en senior) fit en in balans	Wordt ingezet door Vitus Zuid	Vloeit wel voort uit SWOT's Zie schoolplan 2019-2023: o.a. hoofdstuk 6
Evaluatie: In deze planperiode alle medewerkers een cursus laten volgen bij HCC over ervaren werkdruk in het kader van fit en in balans. Ervaren werkdruk blijft een probleem. Buiten de duurzame inzetbaarheidsregeling hebben wij gezien de krapte aan medewerkers weinig mogelijkheden voor ontlasting van oudere medewerkers					
✓	Medewerkers	Werven en binden van medewerkers.	Kwantitatief voldoende personeel	Al benoemd als punten nieuw schoolplan	Zie schoolplan 2019-2023: o.a. hoofdstuk 4
Evaluatie: Wij zijn zeer actief op de markt om medewerkers te werven. Na enkele jaren ervaring weten we dat de periode april t/m juni het moment is om leerkrachten te werven. Daarbuiten is het heel beperkt. Nieuwe medewerkers krijgen een gedegen inwerkprogramma en bij goed functioneren na ongeveer 3 maanden een vaste aanstelling.					

BIJLAGE 3

ANALYSE VAN DE ONTWIKKELINGEN IN DE CONTEXT VAN MGR. HANSSEN

Inleiding

Mgr. Hanssen is een onderwijsinstelling die zich beweegt in een spinnenweb van allerlei netwerken en die de relatie onderhoudt met de daarin verbonden organisaties; op diverse terreinen, op diverse niveaus: van landelijk tot zeer lokaal.

Een speciale relatie heeft Mgr. Hanssen met haar klanten, onze leerlingen, de ouders en/of verzorgers van onze leerlingen, maar ook peuterspeelzalen, scholen, samenwerkingsverbanden, perifere logopedisten en andere therapeuten etc. die leerlingen naar ons verwijzen, waar wij in de begeleiding mee samenwerken en/of welke diensten van ons afnemen.

Stakeholders; onze klanten

Leerlingen

Het tevredenheid- en veiligheidsgevoel van onze leerlingen wordt jaarlijks gemeten. Leerlingen zijn over het algemeen heel tevreden met ons schoolklimaat en geven ons een 8.4 als rapportcijfer. Dit vertaalt zich naar een grote betrokkenheid van onze leerlingen bij het leren in de groep. Dit wordt ook door de inspectie in haar rapportage opgemerkt en onderschreven.

Daarnaast leggen we de lat hoog.

Voortdurend zijn we op individueel, maar ook op groeps- en schoolniveau bezig om de rendementen van ons handelen te vergroten, waardoor er voor leerlingen nog betere uitstroommogelijkheden gecreëerd kunnen worden.¹

Ouders/verzorgers

Ook de tevredenheid van ouders is over het algemeen heel goed. Ouders gaven gemiddeld een 9.0 aan onze onderwijseenheid. Toch blijft de communicatie met ouders op alle mogelijke momenten een groot aandachtspunt. Ouders zijn kritischer en mondiger dan jaren geleden. Bovendien blijkt dat met name niet-Nederlandse ouders vaak anders denken over speciaal onderwijs. Acceptatie in hun gemeenschap voor ons onderwijs is niet groot en men wil dan ook zo snel mogelijk weer schakelen naar regulier onderwijs. Dit levert fricties op met onze adviezen.

Het belang van goede communicatie wordt zeker onderkend. Om die reden hebben we ook meerjarig en organisatie breed middels een scholing/training ingezet op verbetering van de communicatie met ouders. Uit de praktijk blijkt dat verdere ontwikkeling van competenties op dit terrein noodzakelijk blijft. De werkgroep diversiteit zal adviezen uitwerken om de communicatie met ouders met een andere culturele identiteit te bevorderen.²

Peuterspeelzalen, DBG's en MKD's

In het verleden verzorgden onze logopedisten van de ambulante dienst de logopedische screening bij de vestigingen van het Peuterspeelzaalwerk in diverse gemeentes van Zuid-Limburg. Door het aanbestedingsbeleid van de overheid zijn we dit kwijtgeraakt aan andere meer commerciële partijen. Momenteel bestaat onze relatie vooral uit het geven van informatie of voorlichtingen in samenwerking met Adelante en Kentaliszorg. Pupillen van peuterspeelzalen worden vaker via de reguliere basisscholen, perifere logopedie en het AC van Adelante verwezen naar het aanmeldpunt Hoensbroek voor extra ondersteuning.

¹ De resultaten zijn terug te vinden in de schoolzelfevaluatie en de schoolgids.

² Zie schoolplan 2023-2027: strategisch beleid.

Via de Diagnose Behandelgroepen (DBG's) van Adelante en Kentalis-zorg en de diverse Medische Kleuter Dagverblijven (MKD's) worden veel kinderen verwezen naar het aanmeldpunt Hoensbroek. Ook zij ontvangen van ons de benodigde informatie. Op dossierniveau wordt vaak vooroverleg gevoerd.

Scholen

In principe kunnen we contacten onderhouden met alle scholen (BaO, SBaO, SO, VSO, VO en ROC) in Zuid- en Midden-Limburg. In algemene zin worden scholen via voorlichtingsbijeenkomsten en flyers geïnformeerd over onze doelgroepen, onze specifieke onderwijsondersteuning en hoe die aangevraagd kan worden.

Vragen vanuit scholen worden via triage afgewikkeld en beantwoord; via telefonische consultatie tot Consultatie en Adviestrajecten op locatie.

Als voor een leerling ondersteuning is aangevraagd en toegewezen, wordt bij alle leerlingen door de CLZ een plan van aanpak gemaakt en maakt de begeleider bij iedere leerling een IJP (Individueel JaarPlan) dat jaarlijks wordt geëvalueerd. Dit is dan de leidraad bij onze ondersteuning. Vanuit behoefte en informatieverstrekking door medewerkers van onze ambulante dienstverlening worden vaker ook verbeter- en/of verrijkingstrajecten aan gehele teams van scholen aangeboden.

Samenwerkingsverbanden (SWV)

Met maar liefst 8 samenwerkingsverbanden en 3 ROC's onderhouden wij contacten over onze onderwijsdienstverlening. Ondanks onze pogingen om dit te veranderen, blijkt dat de SWV-en VO en de ROC's weinig interesse hebben in contact en samenwerking met Mgr. Hanssen. De meeste contacten onderhouden wij dus met SWV-en primair onderwijs. Het gaat dan vooral om informatie-uitwisseling en afstemming.

Cursisten

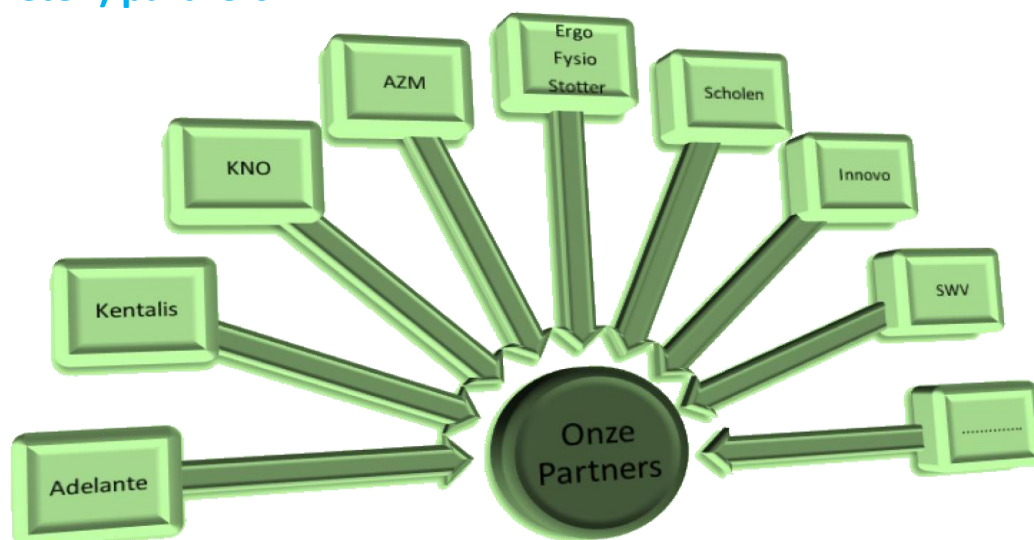
De medewerkers van het aanmeldpunt en de ambulante dienstverlening geven voorlichting over onze doelgroepen en hun specifieke onderwijsbehoeften.

Hieruit kunnen cursussen ontstaan waarop mensen uit het werkveld kunnen inschrijven. Voorbeelden hiervan zijn: dyslexie, woordenschatontwikkeling en 'autisme in de klas', 'ervaar TOS', 'Ervaar SH/D' en DGM.

Andere klanten

Maatschappelijk ondernemen wil ook zeggen anticiperen op de vraag van de klant (mits het natuurlijk binnen de kaders van onze missie/visie past). Zo hebben we in het verleden logopedische screening uitgevoerd bij peuterspeelzalen, PGB-begeleiding van auditief beperkten in het HBO uitgevoerd en een specialist NT2 gedetacheerd naar een bestuur die een onderwijslocaties bij een opvanglocatie voor nieuwe vluchtelingen moest inrichten.

Onze (keten) partners

Veel van onze partners zijn tevens ook onze klant en nemen diensten van ons af.

Adelante

Onderzoek

In onze relatie met Adelante nemen wij met name diagnostiek en advisering af. Het betreft testen en toetsen op het gebied van gehoor, spraak-taal en dyslexie.

Intelligentieonderzoeken worden vaker afgenomen ter ondersteuning van de diagnostiek op voornoemde terreinen. Van bovengenoemde diensten maken we gebruik in het kader van de jaarlijkse evaluatieonderzoeken op gehoor, spraak en taal.

In de voorschoolse periode is Adelante ook verantwoordelijk voor het grootste gedeelte van de diagnostiek en de gegevens die nodig zijn voor de afwikkeling van een ondersteuningsvraag vanuit Mgr. Hanssen.

Detacheringen

Vanuit Adelante is voor 1½ dag per week een spraak-patholoog gedetacheerd op Mgr. Hanssen als lid van de Commissie van onderzoek (CVO) en als 'verbindingsofficier' tussen beide instellingen. Ook maken we via detachering gebruik van een gebarentolk van Adelante. Bij bijzondere activiteiten op Mgr. Hanssen verzorgt zij de gebarenondersteuning.

Gezinsbegeleiding

De gezinsbegeleiding van Adelante begeleidt ouders en hun dove en/of zwaar slechthorende kind in de leeftijd van 0 t/m 5 jaar. Zij zorgen ook voor de warme overdracht naar Mgr. Hanssen (lesplaats of ambulante dienstverlening).

Diagnose Behandelgroepen

Op diverse plekken in Limburg heeft Adelante diagnose Behandelgroepen (Maastricht, Geleen, Venlo). Pupillen worden vaak uiteindelijk verwezen voor extra ondersteuning naar Mgr. Hanssen.

Vestigingen Adelante

Mgr. Hanssen heeft goede contacten met alle vestigingen van Adelante in Limburg. (Maastricht, Hoensbroek, Geleen, Roermond en Venlo).

Koninklijke Kentalis-zorg

Kentalis is onze partner in de zorg als het gaat om extra ondersteuning in de vorm van therapie en begeleiding in aanvulling op ons onderwijs. Verder zijn zij via hun Diagnose Behandelgroepen ook een belangrijke leverancier van nieuwe leerlingen.

Therapieën en begeleiding

We maken in alle vestigingen gebruik van de zgn. vaktherapie en van extra ondersteuning voor leerling in de opvoedingssituatie thuis. Sommige leerlingen worden na de lessen bij Kentalis

opgevangen voor dagtherapie (naschoolse opvang gecombineerd met therapie en begeleiding).

Diagnose Behandelgroepen

Op diverse plekken in Limburg heeft Kentalis Diagnose Behandelgroepen (Hoensbroek, Kerkrade, Roermond, Weert en Venlo). Vanuit deze groepen worden vaker pupillen uiteindelijk voor speciaal onderwijs naar Mgr. Hanssen verwezen.

Vestigingen Kentalis Zorg

Mgr. Hanssen heeft goede contacten met vrijwel alle vestigingen van Kentalis Zorg in Limburg (Hoensbroek, Kerkrade, Roermond, Weert en in mindere mate Venlo).

KNO-artsen

In het verleden werden alle leerlingen jaarlijks gezien door een KNO-arts. Andere inzichten hebben ertoe geleid dat we dit niet meer standaard doen, maar alleen als daar aanleiding voor bestaat. Vandaar dat onze contacten met de KNO-artsen tegenwoordig via Adelante AC verlopen. Onze verdere contacten zijn indirect en lopen buiten Adelante via het CI-team en het schisisteam van het MUMC+ uit Maastricht.

Maastricht Universitair Medisch Centrum (MUMC+)

Mgr. Hanssen zitting heeft in het CI-team en schisisteam, daardoor hebben we structurele contacten met het MUMC+. Daarnaast hebben we op casus-niveau regelmatig contact met specialisten op het gebied van kindergeneeskunde en klinische genetica.

Ergotherapie, kinderfysiotherapie, stottertherapie

Opvallend veel leerlingen van cluster 2 hebben problemen met de motoriek. Op onze onderwijseenheid is bewegen dan ook een van de pijlers waarop wij ons onderwijs en onze begeleiding richten. In nogal wat gevallen blijkt dat er meer nodig is dan wat wij kunnen bieden. Wij zijn dan ook blij dat wij in onze locaties aanvullend en ondersteunend voor het onderwijs op dit terrein therapie kunnen aanbieden door erkende Master kinderfysiotherapeuten en ergotherapeuten.

Daarnaast hebben we op dezelfde basis stottertherapeuten naar onze onderwijseenheid

gehaald. Zij behandelen tijdens, maar ook na school, onze leerlingen met een stotterproblematiek.

Scholen

Er zijn nogal wat contacten met andere scholen of onderwijsinstellingen, zowel via informatiebijeenkomsten als op niveau van een individuele leerling.

Mgr. Hanssen organiseert regelmatig informatieavonden om professionals, meestal regulier onderwijs, te informeren over zowel inhoudelijke als procedurele aspecten van onze organisatie. Meestal bereiken we hiermee de intern begeleiders van het primair onderwijs en beperkt de zorgcoördinatoren van het voortgezet onderwijs.

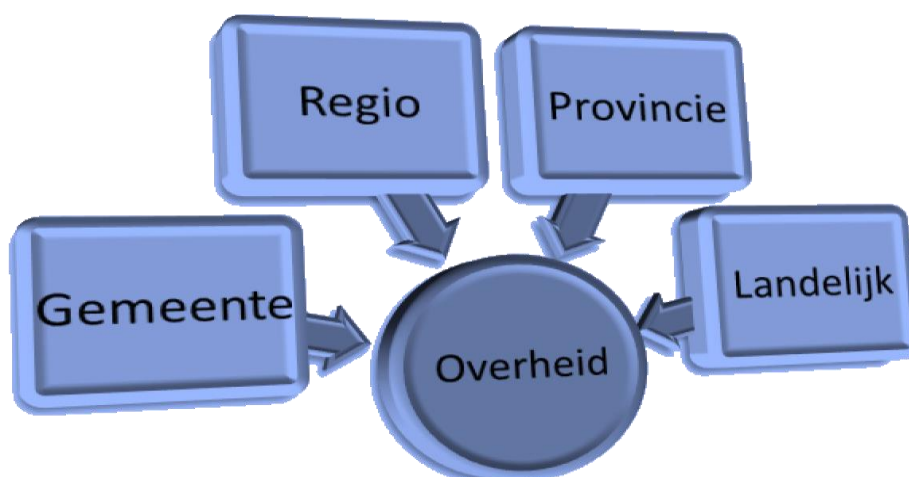
Ondersteuning vanuit cluster 2 wordt aangevraagd via ons aanmeldpunt. Onze ondersteuning bestaat in het voortraject uit het telefonisch of per mail beantwoorden van vragen tot een consultatie/adviestraject op de onderwijseenheid zelf. Op het moment dat meer structurele ondersteuning nodig blijkt te zijn, kan via een procedure aangevraagd worden en kan een leerling in een van onze onderwijslocaties geplaatst worden of krijgt hij of zij ondersteuning middels begeleiding op de eigen school.

Bij een terugplaatsingstraject heeft Mgr. Hanssen wederom intensief contact met de ontvangende school om deze terugplaatsing zo goed mogelijk gestalte te geven. In Zuid-Limburg maken we gebruik van de bemiddeling door trajectbegeleiders van de samenwerkingsverbanden. Met ingang van 2019-2020 zullen wij bij verwijzingen naar het speciaal onderwijs en het speciaal basisonderwijs knooppunt overleggen moeten organiseren waarbij alle betrokken partijen (vaak 10 tot 12 verschillende) aanwezig moeten zijn. Dit zal een hele uitdaging worden.

Samenwerkingsverbanden

We hebben in principe met alle samenwerkingsverbanden primair onderwijs contact. Het contact beperkt zich vaak tot zakelijke afstemming over instroom en uitstroom. Met de samenwerkingsverbanden voortgezet onderwijs hebben we nauwelijks contact. Dit is wel geprobeerd, daar wij echter geen VSO hebben, zijn we niet echt interessant.

Overheid

Gemeente

Via de Lokale Educatieve Agenda en het veiligheidsbeleid hebben we inhoudelijk vooral contacten met de Gemeente Heerlen en Roermond. Met alle gemeentes van Zuid- en Midden-Limburg hebben we geregeld contacten over het leerlingenvervoer.

Op het leerlingenvervoer is de laatste jaren flink bezuinigd. Door de decentralisatie van allerlei taken en middelen naar de Gemeentes zijn zij genoodzaakt om keuzes te maken. Dit heeft ertoe geleid dat wij ongeveer een halve baan moeten reserveren voor taken die voortvloeien uit het regelen van het vervoer voor onze leerlingen. Eigenlijk onttrek je hiermee handen aan het onderwijs, maar we kunnen niet anders. We vinden dit echt schrijnend.

Dit probleem is al vaker aangekaart, zowel bij Siméa, de provincie als bij het ministerie, maar tot op heden heeft dit niet geleid tot enige actie, laat staan verbetering. Het leerlingenvervoer is voor het bestaan van de onderwijslocaties essentieel daar de bereikbaarheid van Mgr. Hanssen via openbaar vervoer niet erg ideaal is.

Daarnaast is huisvesting een thema dat regelmatig met de gemeentes Heerlen en Roermond opgepakt wordt. In Roermond heeft dit geleid tot revitalisering en uitbreiding van

onze nevenvestiging. In Heerlen zijn we momenteel (2023) bezig met het opstellen van een integraal huisvestingsplan (IHP). Op termijn zal dat leiden tot oplossingen voor onze structurele huisvestingsproblemen in Hoensbroek. Tenslotte zijn we sinds kort ook in overleg met de gemeente Valkenburg om daar een nevenvestiging te stichten.³

Regio

Met name in Zuid-Limburg worden sommige zaken regionaal opgepakt. Enkele voorbeelden hiervan zijn: het leerlingenvervoer van verschillende gemeentes in het uiterste zuiden (Heuvelland en Mergelland) wordt geregeld door Maastricht. Leerplichtzaken wordt door de gemeentes van Parkstad Limburg gebundeld en behartigd door de stichting VSV. Het zal logisch zijn dat wij ons in dit soort situaties aanpassen en op regionaal niveau zullen aansluiten. Zo'n zelfde samenwerking zien we ook in Midden-Limburg. Roermond voor het oostelijk gedeelte en Weert voor het westelijk gedeelte. Sinds 2017 hoort het westelijk gedeelte nu ook tot het verzorgingsgebied van Mgr. Hanssen. We merken wel dat bij verwijzing speciaal onderwijs, scholen en ouders het moeilijk

³ Schoolplan Mgr. Hanssen: vestiging Valkenburg-Houthem, blz. 24.

vinden om hun kind naar onze vestiging in Roermond te sturen.

Provincie

Op provinciaal niveau zijn er nauwelijks contacten. Het lijkt erop dat de provincie zich vooral richt op de grotere stichtingen. In het verleden hebben we de provincie gevraagd te bemiddelen in het dossier leerlingenvervoer, maar dat heeft niet geleid tot de gewenste actie. Dit is volgens hen een gemeentelijke aangelegenheid. Tot nu toe hebben wij alleen kennis gemaakt op provinciaal niveau via hun programma 'Cultuureducatie met Kwaliteit in Limburg' en het onderzoek van Prof. Paul Jungbluth naar de sociaal-emotionele ontwikkeling van kansarme leerlingen in het basisonderwijs (beide onderdeel van de Educatieve Agenda Limburg).

Landelijk

De grote lijnen voor het onderwijsbeleid voor nu en de komende periode zijn vastgelegd in de wet Passend Onderwijs. Passend Onderwijs staat onder druk. De instroom in het speciaal (basis)onderwijs neemt niet echt af. De werkdruk in het reguliere onderwijs neemt toe, niet in de laatste plaats, omdat er te weinig beschikbare leerkrachten zijn. Het tekort zal de komende jaren alleen nog verder toenemen, met alle consequenties van

dien. Denk daarbij onder andere aan kwaliteit en opbrengsten.

Tot nu heeft Mgr. Hanssen nog voldoende leerkrachten kunnen werven.

Daarnaast is niets zo grillig als de politiek en het daaraan gekoppelde ambtenarenapparaat. Zekerheden zijn soms beperkt houdbaar en ad-hoc oplossingen voor problemen kunnen ons zo treffen. Ook de landelijke politiek heeft ons in de steek gelaten rondom het leerlingenvervoer.

Incidenten ergens in Nederland kunnen via bijv. ouderorganisaties leiden tot politieke acties met grote gevolgen. Deze incidentenpolitiek wordt gekenmerkt door ad-hoc gedrag waar nauwelijks op te sturen, dan wel te anticiperen valt. Een prachtig voorbeeld is de ontwikkeling rondom het voortbestaan van een doveninternaat in Haren (Noord-Nederland) met een jaarlijkse instroom van max. 7 pupillen. Op de totale populatie van cluster 2 gaat het om niks, bovendien gaat het om zorgbudget en niet om onderwijsbudget. Toch moeten wij als instelling, door de politiek gedwongen, jaarlijks een relatief groot bedrag voteren om dit internaat, waar geen leerling vanuit onze regio vertoeft, te laten voortbestaan.

De overheid is een risicofactor waar we vaak geen grip op hebben.

Vitus Zuid

Inleiding

Naast Mgr. Hanssen maken ook de Taalbrug junior en de Taalbrug college deel uit van Vitus Zuid. Het verzorgingsgebied strekt zich uit over heel Limburg en Zuidoost Brabant. Tussen de onderwijseenheden zijn afspraken m.b.t de verzorgingsgebieden per onderwijseenheid.

Aansturing

Vitus Zuid wordt aangestuurd door een bestuursteam (BT). Het BT bestaat uit de eindverantwoordelijke algemeen directeuren van de drie onderwijseenheden en staat onder leiding van de bestuurder. Ondersteuning is geregeld middels een bestuurssecretaris en een controller/directeur bedrijfsvoering.

De directeuren zijn ieder eindverantwoordelijk voor een van de onderwijseenheden en zijn daarnaast belast met een bestuursportefeuille (opdracht).

De besturingsfilosofie houdt in dat de onderwijseenheden een grote mate van zelfstandigheid hebben en dat alleen wat wettelijk moet of waar generale voordelen uit te halen zijn centraal geregeld wordt, maar dat al het andere ook decentraal geregeld kan en mag worden (statuten). Vertaling van dit principe naar de inrichting van de werkprocessen binnen Vitus Zuid blijkt voor sommige gremia lastig. Men blijft sterk denken vanuit de zgn. concerngedachte.

Onderwijs

Het onderwijs binnen de twee SO-onderwijseenheden van Vitus Zuid is volgens de inspectie in orde. Het Taalbrug College heeft een beoordeling zwak. Mgr. Hanssen heeft een beoordeling goed. De inrichting van het onderwijs is in ieder geval een zaak van de onderwijseenheid zelf. De context, de organisatie en medewerkers en ook de historie spelen hierbij een grote rol.

Het belang van Vitus Zuid is met name zicht en inzicht hebben in de kwaliteit van het onderwijs van een onderwijseenheid. Op basis van het inspectiekader is voor zowel bovenschools als de onderwijseenheden inzichtelijk gemaakt welke instrumenten ingezet worden om de kwaliteit te meten en te analyseren (Kwaliteitszorgsysteem/kwaliteitsmanagement Vitus Zuid).

Ondersteunende processen

Binnen Vitus Zuid zijn we de afgelopen jaren vooral bezig geweest met de richting en inrichting van ondersteunende processen op het gebied van Bedrijfsvoering en HRM.

SIMÉA

Siméa, de landelijke branche-organisatie van cluster 2, wordt bestuurd door een vertegenwoordiger (bestuurder) uit iedere instelling. Siméa kent daarnaast nog verschillende werkgroepen en commissies, bijv. het CvO-overleg, het AB-overleg, het VSO-beraad etc.

In aanloop naar Passend Onderwijs heeft Siméa veel werk verzet. Maar momenteel ervaren wij niet de grote meerwaarde van Siméa. Een aantal dossiers die onlangs zijn opgepakt spelen voor onze instelling of daar hebben wij vanuit onze missie en visie een ander kijk op. Twee voorbeelden:

Rondom de toeleiding en de evaluatie zijn een paar jaar geleden al stappen gezet om, vooral op maat, te ondersteunen en toe te werken naar schakelen via afschalen van ondersteuning naar beëindiging. Na twee jaar lukt het nog steeds niet om dit sectorbreed in te voeren, terwijl de uitgangspunten breed gedragen worden.

De discussie over de toekomst van het onderwijs aan doven en slechthorenden leverde geen nieuwe frisse kijk op. De grote instellingen zitten vooral op de noemer om verworvenheden voor deze doelgroep te behouden en eventueel uit te

breiden. Wij zouden graag een overstap willen maken van segregatie (dovencultuur etc.) naar integratie in het regulier onderwijs met noodzakelijke extra ondersteuning. Momenteel is

Siméa druk bezig met het ontwikkelen van expertisenetwerken om zo de vitaliteit van cluster 2 een positieve impuls te geven. We merken daar in de praktijk nog weinig van.

BIJLAGE 4

VISIE

Om onze missie ⁴ te realiseren werken wij vanuit onderstaande leidende principes en kernwaarden:

Mgr. Hanssen zijn wij met zijn allen, dus ‘samen klaren we de klus’ elke dag samen een beetje beter.

Couleur locale mag er zijn...

Eigenaarschap en autonomie binnen kaders zijn een sterkte, maar ook een afspraak is een afspraak en die wordt uitgevoerd totdat er een nieuwe (gezamenlijke) afspraak is!

Wij werken:

met 'bevlogenheid' en ambitie; vanuit deskundigheid; vanuit betrokkenheid en betrouwbaarheid; transparant; in dialoog samen met anderen; met respect voor de medemens en zijn omgeving. En altijd gericht naar verantwoord 'schakelen' van leerlingen.

Onze visie

Visie op identiteit

Mgr. Hanssen had van oorsprong een katholieke identiteit. Tegenwoordig worden we bijzonder neutraal genoemd. Het onderwijs aan Mgr. Hanssen wordt gegeven vanuit een christelijke visie op het leven. Dit komt tot uitdrukking in de respectvolle manier waarop medewerkers met leerlingen, ouders, collega's en andere betrokkenen omgaan. We waarderen de ander en dragen zorg voor elkaar, zowel binnen als buiten de lestijd. Van medewerkers, leerlingen en hun

ouders verwachten wij wederzijds respect ten aanzien van elkaars identiteit. Onze missie en de daaruit voortvloeiende doelstellingen voor het onderwijs zijn echter maatgevend. We verwachten van ouders dat zij deze doelen onderschrijven en daarmee als zodanig ook erkennen en respecteren.⁵

Visie op de mens

Mensen zijn uniek en autonoom. Zij nemen initiatieven en treffen maatregelen om hun wereld en hun toekomst vorm te geven. Door deze betekenisverlening krijgt de mens grip op zijn wereld.

Mensen beschikken over kwaliteiten en hebben ideeën en meningen. Wanneer zij de ruimte krijgen om deze te ontwikkelen en in praktijk te brengen, stimuleert dit de persoonlijke groei. In de relatie met anderen binnen de opvoedings- en onderwijssituatie en door zelfreflectie, kan de mens zich in al zijn facetten ontwikkelen.

Visie op het kind

Ieder kind is uniek. Iedere persoon kent lichamelijke behoeften, de behoefte aan veiligheid en zekerheid, de behoefte aan sociale contacten, waardering en erkenning en de behoefte aan zelfontplooiing. Sociale interactie met de omgeving geeft structuur en betekenis aan de leefwereld van het kind waardoor ook competenties tot ontwikkeling kunnen komen. We

⁴ Schoolplan Mgr. Hanssen 2023-2027 blz. 3.

⁵ Schoolplan Mgr. Hanssen 2023-2027 blz. 7 en schoolplan bijlage Mgr. Hanssen 2023-2024 bijlage 6.

erkennen dat er verschillen tussen kinderen zijn, zonder daarmee de opvattingen over gelijkwaardigheid los te laten. Ieder kind mag zich in overeenstemming met zijn of haar capaciteiten, belangstelling en behoeften ontwikkelen. Stimuleren, uitdagen en sturen om zelf verantwoordelijkheid te nemen voor de eigen ontwikkeling, zien wij als een hoofdtaak van het onderwijs.

Visie op veranderingen in de maatschappij

Allerlei ontwikkelingen hebben de wereld ontsloten. Mensen van over de hele wereld staan, via de moderne multimedia, midden in onze samenleving. Deze globalisering heeft onze pluriforme maatschappij nog complexer gemaakt. Om daarin goed te kunnen functioneren, is flexibiliteit en begrip van volwassenen en kinderen een noodzakelijke voorwaarde. Dit heeft tot gevolg dat, meer dan ooit, kritisch nagedacht moet worden over wat het onderwijs kinderen zou moeten aanbieden.

Niet alleen de traditionele leerstof staat ter discussie, maar vooral ook de wijze waarop de leerstof wordt aangeboden.

Leerkrachten zijn begeleiders van leerprocessen, waarbij niet alleen het ontwikkelen van kennis centraal staat. De wereld om ons heen verandert zeer snel. In toenemende mate zien we verdere individualisering en globalisering. Ons onderwijs dient ervoor leerlingen op alle fronten voor te bereiden voor de toekomst.

Voor een sociaal functionerende maatschappij is het nodig dat mensen kunnen luisteren, zich kunnen inleven in anderen, in staat zijn begrip op te brengen voor andere meningen, bereid zijn actief deel te nemen en de mogelijkheid hebben om problemen op te lossen. Onze onderwijseenheid dient, daar waar mogelijk, in te spelen op de maatschappelijke ontwikkelingen. Wij willen de kinderen leren een positieve bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van een rechtvaardige samenleving en kennis te nemen van de rechten en plichten in onze maatschappij.

Het onderwijs op Mgr. Hanssen is erop gericht kinderen voor te bereiden op actief burgerschap en sociale integratie. Deelname aan een samenleving waarin het gaat om gezamenlijkheid, betrokkenheid, iets over hebben voor een ander

en om met elkaar te leven in plaats van naast elkaar, staat hierbij centraal. Waarden als vrijheid van meningsuiting, gelijkwaardigheid, verdraagzaamheid en het bestrijden van discriminatie vinden wij belangrijk.

Door de diverse culturele achtergronden van onze leerlingen is het vanzelfsprekend dat wij in ons onderwijs aandacht besteden aan de tradities, gebruiken, godsdiensten en levensbeschouwingen binnen verschillende culturen.

Het stimuleren van 'actief burgerschap en sociale integratie' is verweven in ons onderwijsaanbod en in het pedagogisch handelen, waarbij we de leerlingen uitdagen na te denken over hun rol als burger in de Nederlandse samenleving.

Ook 'kleine' burgers zouden zich betrokken moeten voelen bij de maatschappij, want de verantwoordelijkheid die men voor de gemeenschap voelt, maakt deel uit van de identiteitsontwikkeling. Wij streven ernaar bij de kinderen een attitude te ontwikkelen waardoor zij bereid zijn deel uit te maken van de gemeenschap en daar actief een bijdrage aan willen leveren.

Visie op opvoeding en onderwijs

Onze opdracht is om een wezenlijke bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van onze leerlingen op weg naar volwassenheid.

Wezenlijke kenmerken van volwassenheid zijn, volgens ons, het nemen van beslissingen, betekenis kunnen geven, kunnen creëren en verantwoordelijkheid dragen. Het onderwijs zal door het stimuleren van de ontwikkelingsmogelijkheden die een kind heeft, het kind helpen deze te ontplooien.

Uitgangspunt hierbij is de totale ontwikkeling van een kind, waarbij bijzondere aandacht uitgaat naar de communicatieve ontwikkelingsaspecten. Mgr. Hanssen is immers een school voor leerlingen met een auditieve en/of communicatieve beperking. Ook voor leerlingen met daarnaast andere specifieke onderwijsbehoeften ten gevolge van bijvoorbeeld een stoornis in het autismespectrum en cognitieve beperkingen wordt deze doelstelling nagestreefd. Ouders zijn eindverantwoordelijk voor de opvoeding van hun kind. De school wil een bijdrage leveren aan die opvoeding door middel van haar onderwijs en begeleiding.

Het onderwijs- en begeleidingsaanbod van Mgr. Hanssen heeft tot doel het opheffen, verminderen of compenseren van de onderwijsbelemmeringen die het gevolg zijn van de auditieve en/of communicatieve beperkingen.

Wanneer het kind hieraan toe is, zal het (terug) geplaatst worden in het reguliere basisonderwijs, het speciale basisonderwijs (het SBO) of in het reguliere voortgezet onderwijs. In uitzonderlijke gevallen is het nodig een kind te verwijzen naar een andere vorm van speciaal onderwijs.

Pedagogisch-didactische visie

De basis van ons onderwijs is gelegen in het feit dat we te maken hebben met kinderen met een auditieve en/of communicatieve beperking. Van alle medewerkers wordt verwacht dat hiermee bewust en zorgvuldig wordt omgegaan.

Ook wordt er expliciet en impliciet aandacht besteed aan de omgang van kinderen onder elkaar.

Uitgaande van onze visie op de mens, op het kind, op de veranderingen in de maatschappij en op opvoeding en onderwijs, streven wij op Mgr. Hanssen naar een positief pedagogisch klimaat. Hierbij is de dialoog tussen volwassene en leerling gebaseerd op echtheid, empathisch vermogen en een goede afstemming tussen onze onderwijseenheid en thuis.

Om kinderen zoveel mogelijk voor te bereiden op de 'volwassen' wereld en zeker op het vervolg na onze onderwijseenheid, willen we hun individuele mogelijkheden stimuleren en hen uitdagen door reële hoge doelen na te streven.

We streven een brede ontwikkeling na, maar leggen de nadruk op de primaire vakken om de

doorstroming naar andere vormen van passend onderwijs mogelijk te maken en te bespoedigen. Alle medewerkers vinden het belangrijk dat het eigene van ieder kind gerespecteerd en beschermd wordt. Volgens ons kan een kind zich slechts dan ontwikkelen wanneer de omgeving waarin het kind gevormd wordt, aandacht besteedt aan veiligheid, zelfstandigheid, weerbaarheid en de mogelijkheid biedt tot zelf ontdekkend handelen. Het bevorderen van zelfstandigheid en zelfverantwoordelijkheid van leerlingen neemt een dan ook een belangrijke plaats in binnen het onderwijs aan Mgr. Hanssen.

Gert Biesta (2014) en de Onderwijsraad (2016) spreken in dit kader over de drie doeldomeinen waaraan we in het onderwijs aandacht moeten besteden te weten: kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming. Onder kwalificatie verstaat Biesta het verwerven van kennis, vaardigheden en houdingen die mensen in staat stellen iets te doen of op een bepaalde manier te handelen. Socialisatie ziet Biesta als de aandacht voor tradities en praktijken; het gaat om normen en waarden die ons binden. Subjectivering is de ontwikkeling van de persoon tot autonome en verantwoordelijke individuen in onze samenleving.

In het onderwijs moeten alle drie de domeinen in balans en elkaar overlappend vertegenwoordigd zijn, anders wordt deze complexe opdracht enorm gereduceerd tot een eenzijdige focus op maar een domein van het onderwijsproces.

BIJLAGE 5

KWALITEITZORG EN AMBITIES

De vijf verschillende stappen in ons kwaliteitszorgsysteem:

Kwaliteitsbepaling:

Kwaliteitsbepaling heeft te maken met opvattingen over het niveau of de standaard die ons onderwijs wil bereiken. Bij kwaliteitsbepaling gaat het vooral om vragen als: is er een inhoudelijk referentiekader dat als standaard voor de kwaliteit wordt gezien? Zijn er kwaliteitsnormen waaraan men wenst te voldoen?

Kwaliteitsbeheersing:

Kwaliteitsbeheersing verwijst naar de instrumenten die worden ingezet om de kwaliteit ook daadwerkelijk te realiseren. Hierbij gaat het om de vraag: zijn er voldoende en adequate procedures, instrumenten en richtlijnen en zijn er duidelijke afspraken gemaakt over de hantering daarvan?

Kwaliteitsbewaking:

Om te weten of de kwaliteit beheerst wordt, is het noodzakelijk om de kwaliteit te meten. De vragen die hierbij van toepassing zijn: zijn de centrale, kritische aspecten binnen de organisatie gedefinieerd? Vinden er ook metingen plaats van deze aspecten?

Kwaliteitsverbetering:

Wanneer bekend is hoe het met de kwaliteit gesteld is, kunnen mogelijke verbeteringen doorgevoerd worden. Bij deze stap gaat het om de volgende vragen: worden de metingen van de verschillende aspecten geanalyseerd en geëvalueerd? Worden vervolgens aantoonbare verbeteringen doorgevoerd?

Kwaliteitsborging:

Met de voorgaande stap is de cirkel bijna rond. Er blijft nog een aantal vragen over: vindt er controle plaats op de naleving van de voorgenomen verbeteringen? Worden deze verbeteringen ook vastgelegd en gedocumenteerd?

Kwaliteitsbepaling

In ieder organisatie staan processen niet op zichzelf en zijn in elkaar verweven. Toch is het van wezenlijk belang om op een aantal kritische facetten van onze organisatie standaarden dan wel normen vast te stellen. Dit kan dan beschouwd worden als de na te streven kwaliteit van Mgr. Hanssen. Door vergelijking kunnen we 'meten' in hoeverre we in staat zijn om datgene wat we voorstaan, ook daadwerkelijk te realiseren.

Algemeen

Op de eerste plaats wordt de kwaliteit die wij nastreven in onderwijs specifiek, maar ook in fundamentele zin, bepaald door onze missie die wij vorm en inhoud geven middels onze visie met daarin verweven onze waarden in ons onderwijsconcept.

Op de tweede plaats streven wij, ook in meer idealistische zin, een professionele cultuur na om zo te komen tot een meer (permanent) lerende organisatie, die zich voortdurend aanpast aan haar turbulente context (zie externe analyse).

We willen daarbij uitgaan van een onderwijseenheid, die door haar structuur en haar processen het gevoel van (sociale) veiligheid en geborgenheid van alle betrokkenen (van kind, ouder tot personeel) waarborgt.

Bij onze maatschappelijk opdracht passen ambitieuze doelen. In de vorige plan periode hebben we de ISO-9001 certificering en de certificering 'kwaliteitsnorm SO' behaald. Ook de beoordeling 'Goed' op na een uitgebreid en verzwaard inspectieonderzoek werd binnengehaald. In de komende planperiode willen we het raamwerk van een high performance school (organisation) voor de Mgr. Hanssen verder ontwikkelen en vullen.⁶

Financiën en beheer

We streven naar een sluitende begroting. Binnen de begroting zoeken we naar evenwichtige verdeling naar de uitgaven, waarbij er voldoende ruimte wordt gereserveerd voor scholing, onderwijsleerpakket en investeringen.

In de realisatie is taakstellend dat wij in totaliteit geen overschrijdingen van de begroting toestaan. Periodiek worden de financiële status met de

Niet alleen de kwaliteit van de inhoud of het programma moet geborgd zijn, maar ook aspecten in de zin van onderwijsconcept, personeelsbeleid, financieel beleid en faciliteiten. Vooral het proces van kwaliteitsborging is van belang. Daarbij wordt beoordeeld of de cyclus van 'plan-do-check-act' gerealiseerd wordt.

Ook is in de wet verankerd dat scholen een systeem van interne kwaliteitszorg moeten hebben. In zo'n systeem voor interne kwaliteitszorg expliciteert de onderwijseenheid op welke wijze zij haar kwaliteit beschrijft, realiseert, bewaakt, verbetert dan wel borgt.

Interne kwaliteitszorg geeft aan dat de onderwijseenheid zelf de verantwoordelijkheid draagt voor de te nemen stappen in de kwaliteitscyclus. Bij een externe kwaliteitsbeoordeling blijft het aantal stappen beperkt tot het bewaken en beoordelen (verbeteren).

Het woord *systeem* duidt op de planmatige en cyclische aanpak van de kwaliteitszorg. Wanneer en op welke wijze en door wie wordt wat beschreven, gemeten etc.

financieel adviseur en de directie besproken en daar waar nodig wordt bijgestuurd. Eén keer per kwartaal wordt een Marap opgesteld en besproken met de bestuurder.

Mgr. Hanssen maakt gebruik van drie (vanaf 08-2023 vier) onderwijslocaties. Het meerjarig onderhoud, maar ook het dagelijks onderhoud zorgen ervoor dat deze gebouwen veilig, hygiënisch en optimaal geschikt zijn en blijven voor het onderwijs aan onze leerlingen (zie meerjarig onderhoudsplan en contract dagelijks onderhoud).

Dat geldt ook voor de infrastructuur van ICT en de inrichting van bijv. klaslokalen met meubilair, maar ook met onderwijsvoorzieningen zoals smartborden en whiteborden⁷.

(zie o.a. ICT-beleidsplan en ICT-investeringsplan).

Personeel

Het personeelsbeleid⁸ wordt op hoofdlijnen aangestuurd door de CAO-Po en Vitus Zuid. Mgr. Hanssen heeft daarnaast ruimte om decentraal

⁶ Schoolplan Mgr. Hanssen 2023-2027, blz. 15 e.v.

⁷ Schoolplan bijlage Mgr. Hanssen 2023-2027, bijlage 7 en 8.

⁸ Schoolplan Mgr. Hanssen 2023-2027, blz. 19 e.v.

(buiten de wet- en regelgeving) ook haar eigen personeelsbeleid vorm te geven⁹.

Mgr. Hanssen heeft tot taak om voldoende gekwalificeerd personeel in diverse functies in huis te hebben dan wel te werven om het onderwijs en de begeleiding (en eventueel de ondersteuning van die processen) te kunnen realiseren.

Van personeel wordt verwacht dat ze bevoegen en ambitieus zijn en voortdurend werken aan hun vakkundigheid zowel op onderwijskundige processen als in de aanpak van (moeilijker) kindgedrag. Dit is in het vorige hoofdstuk verder uitgewerkt.

Als onderwijseenheid streven we een verzuimpercentage en een verzuimfrequentiecijfer na dat lager ligt dan het landelijk gemiddelde en gepositioneerd is in kwadrant I¹⁰.

Verloop van personeel kent Mgr. Hanssen nauwelijks. Hieruit mag men de conclusie trekken dat het personeel graag werkt in onze onderwijseenheid en er weinig motivatie is om te kiezen voor vrijwillige mobiliteit.

Onderwijs en begeleiding

Het belangrijkste is natuurlijk onze core business. Bovenstaande onderdelen zijn voorwaardelijk, maar in het primaire proces moet het ook waargemaakt worden. Kernwoorden zijn handelingsgericht, planmatig en opbrengstgericht. Voor de didactische en pedagogische uitgangspunten van het onderwijs in cluster 2 verwijzen wij naar de kwaliteitsindicatoren van Siméa:

[simeadocument-taalontwikkelingsstoornis](#)
Verdere uitgangspunten voor ons dagelijks onderwijs zijn de kerndoelen, leerlijnen van de CED en SLO, ontwikkellijnen voor de kleuters vanuit het Digikeuzebord, (afgeleide) streefdoelen en -niveaus.

Ook het gebruik van goede instructiemethodes, goede methodes en een samenhangend systeem om de vorderingen en ontwikkeling van leerlingen te volgen en te begeleiden is hierbij essentieel¹¹. De ambulante dienst wil een dialoog- en vraaggestuurde organisatie zijn. Dat wil zeggen dat naast de expertise die de medewerker van de

dienst inbrengt, de 'klant' (leerkracht, intern begeleider en de ouder) richting geeft aan de dienstverlening. Deze dienstverlening wordt verantwoord in het plan van aanpak en de evaluatie van het OPP/jaaradvies.

We zeggen wat we doen en we doen wat we zeggen. Dit is een van onze motto's.

Kwaliteitsbeheersing

Kwaliteitsbeheersing verwijst naar de instrumenten die worden ingezet om de kwaliteit ook daadwerkelijk te realiseren. Hierbij gaat het om de vraag: zijn er voldoende en adequate procedures, instrumenten en richtlijnen en zijn er duidelijke afspraken gemaakt over de hantering daarvan?

Veel maatregelen die we hierna bij verbeteren en borgen bespreken, maken deel uit van het gehele systeem en zijn daarom ook onontbeerlijk om de kwaliteit op peil te houden.

We maken in ons onderwijs gebruik van landelijk vastgestelde kerndoelen, leerlijnen en (afgeleide) streefdoelen (CED en SLO).

In de groepsbespreking worden uitspraken gedaan over de te behalen doelen voor de diverse vakken. Tijdens bijeenkomsten wordt het beleid met elkaar doorgesproken en worden er concrete afspraken gemaakt voor de uitvoering. Regelmatige evaluaties leiden tot bijstellingen, het oplossen van knelpunten en verbeteringen.

Om de gewenste kwaliteit te genereren maken wij gebruik van o.a. vastgestelde en besproken beleidstukken, protocollen en afspraken. Deze zaken worden vastgelegd in het digitaal vademecum en zijn voor iedere medewerker toegankelijk.

Inhoudelijke werkgroepen en Intern begeleiders instrueren en monitoren bovendien de uitvoering van het afgesproken en geïmplementeerde beleid en deze worden waar nodig bijgestuurd.

Van leerkrachten wordt verwacht dat zij hun onderwijs en begeleidingsactiviteiten vooruitplannen in een themaplanner c.q. het

⁹ Schoolplan Mgr. Hanssen; meerjarig strategisch personeelsbeleid blz. 19 e.v.

¹⁰ Schoolplan Mgr. Hanssen: ziekteverzuim blz. 20.

¹¹ Schoolplan 2023-2027 Mgr. Hanssen, blz. 7 e.v. en schoolplan bijlage Mgr. Hanssen 2023-2027, bijlage 6.

logboek. Door deze activiteiten dagelijks te evalueren wordt de vervolgplanning geactualiseerd en het handelen geoptimaliseerd.

Ook de besprekingen in het kader van de leerlingenzorg en vooral de groepsbesprekingen dragen bij aan de realisering van de gewenste kwaliteit van het onderwijs en de begeleiding. Er worden afspraken gemaakt over de planning en er wordt geëvalueerd in hoeverre de planning gerealiseerd is of bijgesteld moet worden.

Tot slot zijn er scholingen en bijeenkomsten die erop gericht zijn om de gewenste kwaliteit te realiseren dan wel op peil te houden. Voorbeelden hiervan zijn: de gebarencursussen en -oefengroepjes, brede nascholingen zoals audiologie en spraakpathologie en ervaar TOS, specifieke scholingen zoals instructie ParnasSys, workshops voor (nieuwe) medewerkers, individuele nascholingen zoals PROMPT en Met Sprongen Vooruit, overleg van kenniskringen en het pedagogische didactisch overleg (PDO).

De ambulante dienst maakt een Plan van Aanpak voor een afgebakende periode, in overeenstemming met de gemaakte afspraken die op Mgr. Hanssen gehanteerd worden. Hierin

beschrijven zij SMART de doelen en activiteiten voor dit traject. Bij iedere leerling die begeleid wordt, is communicatieve redzaamheid in ieder geval het hoofdbestandsdeel van het plan. In het plan van aanpak (PvA) zijn ook nadrukkelijk de ondersteuningsbehoeften van de (reguliere) school, maar ook de wensen van ouders en leerling in meegenomen. Net als in de onderwijslocaties wordt dit plan cyclisch geëvalueerd en besproken met ouders, de (reguliere) school en de commissie van begeleiding. Ieder jaar wordt samen met de school het OPP van de leerling in relatie tot de cluster-2 ondersteuning geëvalueerd en komt men tot een jaaradvies over de voortgang.

Kwaliteitsbewaking

Om te weten of de kwaliteit beheerst wordt, is het noodzakelijk om de kwaliteit te meten. Onderzocht wordt of de geconstateerde stand van zaken (nog) afwijkt van de gewenste situatie.

We gebruiken daarvoor instrumenten die verschillen in reikwijdte, de objecten waarop ze zich richten en de frequentie waarin ze gebruikt worden.

Kwaliteitsinstrument	Frequentie
Afnemen instrument aantoonbaar betere kwaliteit ambulante begeleiding (ABAB/AB ₂)	1x per vier jaar
Welzijn en tevredenheid personeel m.b.v. PO-vensters	1x per twee jaar
Veiligheid en welzijn via Arbo QuickScan (zachte TI&E)	1x per 2 jaar
Opname / controle veiligheid gebouwen (harde RI&E)	1x per 4 jaar Indien gewenst vaker
Incidentenregistratie en evaluatie PBS	3x per jaar
Evaluatie sociale veiligheid	1x per jaar
Evaluatie incidenten en ongelukken	1x per jaar
Evaluatie veiligheidsplan	1x per jaar
Tevredenheid ouders (PO-vensters)	1x per 2 jaar meestal jaarlijks
Evaluatiegesprekken met ketenpartners en SWV-en	Minimaal 1x per jaar, meestal 2x per jaar
Externe audit	Facultatief
Swot analyse	1x per 4 jaar
Evaluatie schoolplan (inclusief middelen)	1x per 4 jaar of indien wenselijk vaker
Evaluatie schooljaarplan (inclusief middelen zoals scholingsplan)	1x per jaar
Financiële realisatie voortgang bespreken / analyse	1x per kwartaal
Monitor (managementrapportage) inclusief gesprek met bestuurder	1x per kwartaal
Evaluaties beleid, protocollen (vademecum)	1x per jaar

Klassenbezoeken intern begeleiders	Minimaal 2x per jaar
Klassenbezoeken directie	1x per jaar
Groepsbesprekingen / leerlingbespreking	4x per jaar of vaker indien nodig
Functionerings- en/of beoordelingsgesprek met medewerkers	1x per jaar
Dossiercontrole onderwijslocaties	Minimaal 1x per jaar
Dossiercontrole ambulante begeleiding	Minimaal 1x per jaar
Jaaradvies / evaluatie OPP	1x per jaar
Onderzoek bestendigheid adviezen uitstroom	1x per jaar
Onafhankelijk kwaliteitsonderzoek evaluatie OPP / jaaradvies door CvO-voorzitter, zowel voor leslocaties als ambulante dienst	Minimaal 1x per jaar
Opbrengstenanalyse onderwijs (leerrendementen) en conclusies	2x per jaar kerngroepen 1x per jaar kleutergroepen
Schoolzelfevaluatie	1x per jaar
Interne audit	1x per jaar
Managementreview	1x per jaar
Afname monitor werkprocessen Mgr. Hanssen	1x per jaar
Check schoolplan op inspectiekader	1x per 4 jaar, indien nodig vaker
Check dagelijkse praktijk op inspectiekader	1x per jaar, indien nodig vaker
Initieel onderzoek KSO-certificering	1x per 3 jaar
Tussentijds onderzoek KSO-certificering	Jaarlijks tussen 2 initiële onderzoeken voor KSO-certificering
Praktijkonderzoeken door werkgroepen	Indien nodig

Bovenstaande procedures en evaluaties zijn voortdurend in ontwikkeling met als doel ze te verbeteren. We rapporteren aan: bestuurder, deelraad medezeggenschap, medewerkers en betrokken instanties en andere belanghebbenden.

Kwaliteitsverbetering

Inleiding

In de lijn met het beleid van Vitus Zuid streven we op Mgr. Hanssen de uitgangspunten van het Rijnlands denken na. We gaan uit van de interne kracht van onze medewerkers. Een belangrijk kenmerk van een professionele cultuur is de erkende ongelijkheid. Ieder mens is voor ons in principe gelijkwaardig. Maar in de organisatie, als professional heeft eenieder zijn eigen rol en positie. Hiermee wordt onderkend dat ieders kwaliteit op verschillend vlak ligt en daar moet gebruik van gemaakt worden.

De voortdurende inbreng van de werkvloer willen we verankerd zien. Dat leidt tot een hogere betrokkenheid en draagvlak, verbinding tussen mensen met de organisatie en haar missie, visie en ambities. Het onderwijskundig leiderschap

wordt op Mgr. Hanssen conform onze besturingsfilosofie weggezet bij velen. Hierbij valt vaker de term gedeeld leiderschap en past ook bij ons motto: 'We klaren samen de klus'.

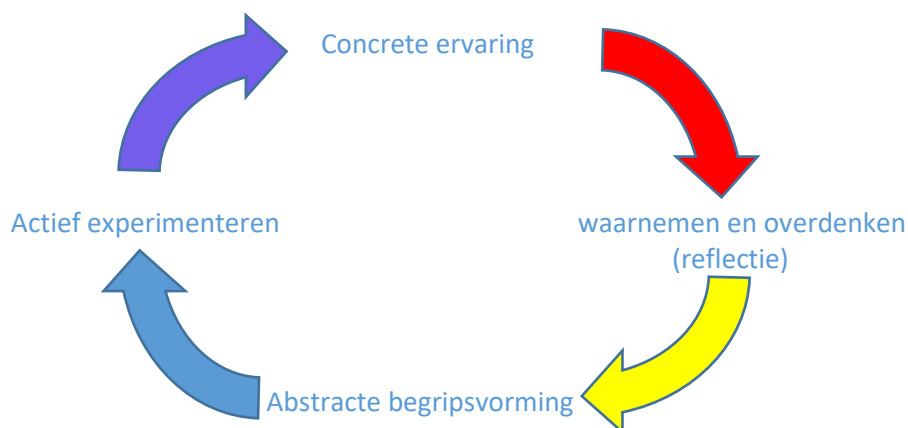
De directie geeft aan de voorkant richting, stimuleert, faciliteert en legitimeert. Dat laatste: door kaders te stellen en besluiten te nemen. Initiatieven worden vooral door de inhoudelijke werkgroepen en interne begeleiders geïnitieerd en ontwikkeld. Dat past naadloos bij onze bedrijfscultuur van het Rijnlands denken en gedeeld leiderschap. De uitwerking en ontwikkeling vindt plaats aan verschillende overlegtafels. De directie monitort meestal alleen het ontwikkelproces (via bijv. terugkoppelingen) en indien nodig wordt ook ondersteund of bijgestuurd (situationeel leiderschap). Het

managementmodel van Kaplan & Norton wordt onderliggend ingezet om ons strategisch beleid te ontwikkelen en de uitvoering hiervan in lijn te houden. Locatiedirecties zijn verantwoordelijk voor de operationele uitvoering van goedgekeurd beleid.

Verschillen tussen de bestaande en gewenste kwaliteitssituatie worden op een planmatige wijze aangepakt.

Bij veel kwaliteitsverbeteringen maken we dus gebruik van inhoudelijke werkgroepen die als een soort 'inner circle' beleid ontwikkelen en de implementatie voorbereiden.

Men laat zich hierbij leiden door enerzijds de leercyclus van Kolb en anderzijds door de planning en controlecyclus van Deming.

Leercyclus van Kolb

In de PDCA-cirkel (cirkel van Deming) wordt ook volgens een planmatig en cyclisch proces gewerkt.

1. P: PLAN - Dit omvat niet alleen het plan van aanpak voor de noodzakelijke verbetering of innovatie, maar ook de formulering van het gewenste resultaat en hoe (en wanneer) getoetst gaat worden of het gewenste resultaat is bereikt.
2. D: DO - Het plan wordt uitgevoerd zoals is voorgeschreven.
3. C: CHECK - Door middel van controle en evaluatie wordt bekeken in hoeverre het gewenste resultaat behaald is.
4. A: ACT - Dit is de fase van bijstelling. En als het gewenste resultaat bereikt is, kan de onderwijseenheid aan de volgende verbetering beginnen en wordt de cirkel opnieuw doorlopen.

PDCA-cyclus van Deming

Beleidsdocumenten

De verbeter- c.q. verandertrajecten met als doel de kwaliteit te verhogen, resulteren meestal in **beleidsdocumenten**. Deze beleidsdocumenten zijn de basis voor vele uitwerkingen in bijv. protocollen, kijkwijzers etc. maar ook bij aanschaf van methodes, scholing van medewerkers etc. Inhoudelijke werkgroepen fungeren schoolbreed als een soort inner circle op hun terrein. Zij adviseren de directie en ontwikkelen nieuw beleid.

Ook de ambulante dienst sluit daar waar mogelijk aan bij de inhoudelijke werkgroepen van de onderwijslocaties. Daarnaast kent de AD werkgroepen die specifiek beleid ontwikkelen om beter aan te kunnen sluiten op de vragen van hun cliënten.

Bijzondere documenten in dit kader zijn: het schoolplan en het jaarplan die respectievelijk 1 keer per vier jaar en 1 keer per jaar heroverwogen en opnieuw vastgesteld worden.

Inzet met betrekking tot personeel

Het klassenteam bestaande uit de leerkracht, logopedist en de onderwijsassistent, voert binnen de groep de regie in onze drie onderwijslocaties als het gaat om de onderwijs- en begeleidingsactiviteiten. In dit kader richt de intern begeleider zich o.a. op de leerlingenzorg, implementatie- en borgingsprocessen en het begeleiden en coachen van leerkrachten (de coördinator-logopedie heeft deze opdracht voor logopedisten).

De inhoudelijke werkgroepen worden aangestuurd door beleidsadviseurs (leerkracht LD). Zij houden zich bezig met het monitoren van de kwaliteit van deelprocessen in het dagelijks onderwijs, het aanzetten van verbeteracties en -trajecten en het ontwikkelen van nieuw beleid.

De Ambulante Dienst verzorgt primair de ondersteuningsarrangementen op de reguliere scholen. Deze kunnen verschillend van duur en intensiteit zijn. In de ambulante dienst wordt vanuit thuis gewerkt in twee regionale teams (Zuid en Noord). Samen verdelen zij de te begeleiden leerlingen (schoolverlaters en directe instromers) en geven ze vorm en inhoud aan intervisiebijeenkomsten (1x per 14 dagen), waarin ze voor problematische casuïstiek gezamenlijk oplossingen ontwikkelen. Ook het inwerken en

ondersteunen van nieuwe collega's worden door deze zelfsturende regio's opgepakt. Eén keer per maand vindt er een algemene werkbespreking plaats waarin algemene zaken aan de orde komen. Met name bedrijfsvoering, declaraties, gebruik ParnasSys, maar ook inhoudelijke en landelijke thema's worden in deze bijeenkomst aan de orde gesteld. De werkgroepen komen ook één keer per maand bij elkaar. Deze afzonderlijke werkgroepen verzorgen naast de actuele informatie over het thema ook de trainingsbijeenkomsten die op scholen verzorgd worden. Voorbeelden hiervan zijn 'Ervaar TOS' en 'Ervaar SH/D'.

Ieder jaar wordt er veel werk gemaakt van **scholing** van onze medewerkers. Het scholingsbudget wordt bewust zoveel mogelijk ingezet voor teamleren. Daarbij gaan we uit van een concept op maat, passend bij de ervaringen van de medewerkers. Met elkaar en van elkaar leren levert bij de implementatie van verbeterd beleid meerwaarde op. Deze scholing staat dus altijd in relatie met onze planvorming.

In meer individuele scholingstrajecten is dit altijd gerelateerd aan het persoonlijk ontwikkelingsplan (POP).

Ook dit POP is eigenlijk een (individueel) verbetertraject. De leidinggevende en de medewerker maken hierin afspraken over wat men wil leren en hoe men dit wil doen. Het stimuleren van eigenaarschap is hierbij ook een doelstelling. Eigenaarschap leidt tot meer draagvlak en betrokkenheid (alignment) en daardoor tot meer tevredenheid en minder ervaren werkdruk.

Bovendien past het in onze besturingsfilosofie waarin medewerkers zelfstandig en oplossingsgericht bezig zijn met zelfontplooiing (formeel en informeel) en proactief leren denken en handelen.

De **gesprekkencyclus** in zijn geheel (functioneringsgesprekken, POP-gesprekken, voortgangsgesprekken en beoordelingsgesprekken) zijn o.a. bedoeld om na analyse te komen tot afspraken ter verbetering van de kwaliteit.

Klassenbezoeken (inclusief feedbackgesprekken en verslaggeving) door intern begeleiders.

Twee keer per jaar bezoeken intern begeleiders een groep om onderdelen van het didactisch- en pedagogische handelen, zoals het klassenmanagement in de groep te observeren en te registreren. Intern begeleiders kunnen hierbij de gemeenschappelijk ontwikkelde kijkwijzers en vragenlijsten gebruiken, welke ook bekend zijn bij leerkrachten. Optioneel worden hierbij video-opnamen gemaakt met als doel de leerkracht te leren reflecteren op eigen handelen. Optioneel is ook dat leerkrachten hun eigen leervragen kunnen verwoorden.

Het feedbackgesprek na afloop completeert dit klassenbezoek. De kijkwijzer en de vragenlijsten kunnen gebruikt worden door de directie bij het functioneringsgesprek.

Klassenbezoek door de leidinggevende is gekoppeld aan een functioneringsgesprek. Eén keer per jaar voorafgaand aan het functionerings- of beoordelingsgesprek voert ook de leidinggevende een klassenbezoek uit om via observatie, het didactisch- en pedagogisch handelen en bestudering van de groepsdocumenten het gesprek aan te gaan. In het functioneringsgesprek wordt dit klassenbezoek met betrokken medewerkers besproken.

Coaching en SVIB-trajecten door Intern begeleiders en/of externen. Begeleidingstrajecten worden meestal ingezet op vraag van de betrokken medewerker naar aanleiding van handelingsverlegenheid of (een) leerpunt(en) uit klassenconsultaties of het functioneringsgesprek. Ze worden dan ook opgenomen in het POP.

Overleg tussen medewerkers

Allerlei vormen van overleg (jaargroep, bouwoverleg, teamoverleg, intern begeleiders-overleg, werkgroepoverleg etc.) dienen om de kwaliteit van onze organisatie, ons onderwijs en onze begeleiding door afspraken en ontwikkeling op een hoger peil te brengen. Agenda en besluitenlijsten worden voor eenieder zichtbaar geplaatst in het digitale vademecum.

Groepsbesprekingen en individuele consultatieve leerlingbesprekingen dienen eveneens om het begeleidingsrepertoire van medewerkers m.b.t.

de leerlingbegeleiding te verbreden dan wel te verdiepen.

De maandelijkse **interviewbesprekingen** van de ambulante dienst zijn er ook op gericht om de dienstverlening te optimaliseren. Daarnaast dragen deze besprekingen bij aan kennisdeling binnen de dienst¹².

Kwaliteitsborging

Niet alleen de kwaliteit van de inhoud moet geborgd zijn. Ook aspecten van het onderwijsconcept, personeelsbeleid, financieel beleid, veiligheidsbeleid etc. moeten hierin meegenomen worden. Vooral de borging maakt of zaken in een organisatie duurzaam correct uitgevoerd worden.

Uiteindelijk zal een verbeterproces leiden tot een nieuw, hoger kwaliteitsniveau dat in de gegeven omstandigheden en met de gegeven middelen het hoogst haalbare is en waarvan men vindt dat het ook acceptabel en reëel is.

Het vastleggen van deze verworvenheden is essentieel om te voorkomen dat de organisatie weer terugvalt in het oude en lagere kwaliteitsniveau.

Aan kwaliteit wordt voortdurend gewerkt. De neerslag heeft dan ook geen statisch karakter. Niet voor niets waarderen we deze beleidsstukken vaak met de term groeidocument. Een groeidocument, omdat het in omvang, maar ook in de diepte nog uitgebreid of verbeterd kan worden.

Borging vindt plaats in formele documenten zoals school(jaar)plan, schoolgids en activiteitenplan, beleidsnotitie en -plannen, maar ook in allerlei andere documenten die wij verzamelen op data en in ons digitaal vademecum. De beleidsadviseurs (LD-er) en de IB-er en directie hebben als taak deze borging 'levend' te houden en erop toe te zien dat afspraken nagekomen worden. In dit vademecum vindt men ook alle schoolprotocollen en generale bronnen die wij nodig hebben om ons onderwijs vorm te geven, bijvoorbeeld de doorgaande leerlijnen, de kerndoelen, de streefdoelen etc.

Daarnaast worden de afspraken die gemaakt worden tijdens werkbijeenkomsten vastgelegd in verslagen of besluitenlijsten

. Deze worden ook digitaal op data gearchiveerd.

¹² Zie schoolplan bijlage: bijlage 6: onze ambitie in relatie tot de wettelijke opdracht van het onderwijs.

Ook de ambulante dienst werkt op dezelfde manier als de onderwijslocaties en maakt gebruik van data en het digitaal vademecum. Vastleggen is een controle op de uitvoering van afspraken en beleid is het andere.

De belangrijkste instrumenten die we hiervoor inzetten zijn:

[Managen bij walking en talking](#)

Heel veel signalen over ontwikkelingen worden informeel opgevangen op de gang, in de koffiekamer etc. Zonder dat hier uitgebreid op ingegaan wordt, kan toch al bijgestuurd of ingegrepen worden. Vaak gaat het dan om een preventieve interventie.

[Klassenbezoeken](#)

Zowel Intern begeleiders als directie maken gebruik van klassenbezoeken om zicht te krijgen op de kwaliteit van het handelen van de leerkrachten en andere medewerkers. Met behulp van observaties, bestudering van logboek en groepsklapper en kijk- en vraagwijzers wordt onderzocht of de afspraken in voldoende mate worden nagekomen en de kwaliteit van het handelen aan de maat is.

[Functioneringsgesprekken en andere gesprekken met personeelsleden](#)

Functioneringsgesprekken zijn uitstekend geschikt om medewerkers naar de reden van hun handelen in bepaalde onderwijssituaties. Met interventies wordt nooit gewacht tot aan een functioneringsgesprek; daar wordt een extra gesprek voor ingepland.

[Groepsbesprekingen](#)

Tijdens de groepsbesprekingen kan heel goed gecontroleerd worden of de voorgaande afspraken zijn nagekomen, maar ook of het handelen van de leerkracht of andere professional aan de maat is en of hij/zij de juiste weg bewandeld heeft.

[Trendanalyses van opbrengstgegevens](#)

Analyses van groepsgegevens uitgezet in de tijd, geven inzicht op de ontwikkeling van leerlingen en ook groepen, maar geven ook inzicht op de kwaliteit van het handelen van de leerkracht en de

stand van zaken van verbetertrajecten. In die zin geven ze input voor bijv. een functioneringsgesprek of verbeteracties dan wel verbetertrajecten.

Zo worden bijvoorbeeld twee keer per jaar de leerrendementen gemeten. Dit gebeurt per leerstofdomein, de verwachte uitstroombestemming, per (jaar)groep en op schoolniveau.

Uit de auditrapportage van het CMK blijkt dat we op dit terrein 'in controle' zijn. We hebben zicht op onze doelgroepen en op de onderwijsrendementen. We zijn voortdurend doelgericht bezig. Op dit moment kunnen we constateren dat we in de basis zaken goed geïmplementeerd en geborgd hebben. Mgr. Hanssen richt zich in het primaire proces enerzijds op de communicatieve redzaamheid door bijzondere aandacht te besteden aan motoriek, sociaal-emotionele ontwikkeling en taalverwerving en anderzijds op de primaire vakken lezen, taal, rekenen en sociaal-emotioneel. Hiervoor zijn per vakgebied schoolstandaarden vastgesteld en uitgesplitst naar de vier gangbare uitstroomprofielen. Dit geldt ook voor ons onderwijs aan kleuters.

[Evaluaties van beleid, procedures, protocollen etc.](#)

Jaarlijks worden beleidsplannen, procedures en protocollen besproken en nagelopen op mogelijke knelpunten en verbeterpunten. Ze worden daardoor levend gehouden en steeds geactualiseerd. We dragen zorg voor transparantie van deze plannen door deze ook binnen de geledingen tijdens bijeenkomsten ter sprake te brengen.

[Schoolzelfevaluatie](#)

De schoolzelfevaluatie is onderdeel van het hele systeem van kwaliteitszorg van Mgr. Hanssen en heeft tot doel inzicht te verschaffen in onze populatie, maar ook het onderwijs en haar rendementen. Daarnaast geeft het de input om te komen tot nieuw beleid, dat zich vertaalt in verbeteracties en -plannen, maar ook meer ingrijpende veranderplannen.

BIJLAGE 6

ONDERWIJSKUNDIG BELEID EN ORGANISATIE in hoofdlijnen inclusief leerlingenzorg

Inleiding

Mgr. Hanssen is een onderwijseenheid voor speciaal onderwijs aan kinderen met een auditieve (van 3 t/m 13 jaar) en/of een communicatieve beperking (van 4 tot 13 jaar).

Op Mgr. Hanssen krijgen leerlingen die niet (goed) kunnen horen (D/SH) of een taalontwikkelingsstoornis (TOS) hebben, passend onderwijs in onze speciale onderwijseenheid of passende ondersteuning in het regulier onderwijs. Al onze leerlingen hebben specifieke onderwijsbehoeften als gevolg van slechthorendheid/doofheid of een taalontwikkelingsstoornis. Door bijkomende beperkingen heeft een aantal leerlingen meer of deels andere onderwijsbehoeften. Deze leerlingen hebben bijvoorbeeld ook een verstandelijke beperking, een vorm van autisme of andere comorbiditeiten.

Wij bieden onze leerlingen een passend onderwijsarrangement. Bij het samenstellen van het arrangement is het ontwikkelingsperspectief het uitgangspunt. In dit arrangement staat het realiseren van toegang tot communicatie en informatie centraal. Wij bieden leerlingen mogelijkheden om beter te kunnen

communiceren en leren. Ook is er veel aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling. We stimuleren de zelfstandigheid en zelfredzaamheid van onze leerlingen en leren hun om te gaan met hun auditieve en/of communicatieve beperking. In ons specialistisch onderwijs bieden wij dezelfde vak- en ontwikkelingsgebieden aan als in het regulier basisonderwijs. De specifieke onderwijsbehoeften van leerlingen met een auditieve en/of communicatieve beperking vragen echter meer dan het reguliere onderwijs in de meeste gevallen kan bieden. Wij bieden onderwijs in kleine groepen met veel aandacht voor communicatie, spraak/taal- en hoorontwikkeling. Ook kenmerkt ons onderwijs zich door de vele manieren van visuele ondersteuning. Speciaal onderwijs heeft eigen kerndoelen voor SO en ZML/MG, die duidelijkheid bieden over dat wat wij vinden dat leerlingen in het speciaal onderwijs moeten leren. Ons leerstofaanbod is gerelateerd aan deze kerndoelen. Ons leerstofaanbod vertoont een doorgaande lijn en is afgestemd op de onderwijsbehoeften van onze leerlingen. Er is binnen ons onderwijs extra aandacht en tijd voor Nederlandse Taal, lezen en rekenen. Naast de sociaal-emotionele ontwikkeling is ook sport/beweging een speerpunt

binnen ons onderwijs. Ons onderwijsproces is erop gericht dat de kinderen een adequaat en ontwikkelingsgericht aanbod geboden krijgen, waarmee ze op termijn kunnen uitstromen naar een andere vorm van onderwijs. Mgr. Hanssen heeft de afgelopen jaren geïnvesteerd in het realiseren van een professionele cultuur, door bewust te werken aan de vijf leerprincipes van Senge. Schoolvergaderingen, inhoudelijke onderwijsactiviteiten, teamscholing, individuele scholing, gesprekkencycli en coachings-gesprekken waren een basaal begin. Jaarlijks werken we aan de verbetering van ons onderwijs, de opbrengsten en onderliggende werkprocessen door verbeteracties en –trajecten. Onze ambitie is het om kwalitatief goed onderwijs te bieden en aan te sluiten aan de 21^e-eeuwse vaardigheden die we onze kinderen willen bieden voor de toekomst. Op basis van documentanalyse is Mgr. Hanssen, volgens CKMZ, als organisatie in control. We hebben zicht op onze doelgroep en op de onderwijsrendementen en we zijn doelgericht bezig. Op dit moment kunnen we constateren dat

we in de basis het onderwijs goed geïmplementeerd en geborgd hebben. Mgr. Hanssen richt zich in het primaire proces op de communicatieve redzaamheid door middel van motoriek, sociaal-emotionele competentie en taalverwerving enerzijds en de primaire vakken anderzijds. Voor beide zaken hebben we per vakgebied de schoolstandaarden vastgesteld en uitgesplitst naar onze 4 gangbare uitstroomprofielen. Dit geldt in principe ook voor ons kleuteronderwijs.

Onze ambitie in relatie tot de wettelijke opdracht van het onderwijs

Wij conformeren ons aan de door Vitus Zuid op 6 juni 2018 vastgestelde ambitie(s) met betrekking tot het onderwijsproces. Het aanbod is breed en is gebaseerd op de kerndoelen en afgestemd op onze leerling populatie. We verwerven systematisch informatie en hebben een cyclische aanpak op individueel- en onderwijseenheid niveau.

Het team structureert de lesstof op de onderwijsbehoefte van de leerling en werkt nauw samen met ouders, ketenpartners en andere scholen. We streven naar vroege instroom met daaraan gekoppeld een te bereiken snelle uitstroom.

Doorlopende leerlijn

Het is onze missie om kinderen een ononderbroken ontwikkelproces aan te bieden dat is afgestemd op ieder individueel kind. De doorlopende leerlijnen verankeren de kwaliteit van educatie op onze onderwijseenheid en zijn gericht op het behalen van de kerndoelen bij onze leerlingen.

De leerlijnen voor de verschillende vakken hebben als doel om de diverse vermogens van de leerlingen te ontwikkelen. Ze beschrijven per

leerjaar, in concrete leerdoelen, wat een leerling moet kennen en kunnen, zodat hun ontwikkeling inzichtelijk en meetbaar wordt. De leerstof en het onderwijsresultaat moeten zo naadloos mogelijk aansluiten bij de vaardigheden van het kind en ervoor zorgen dat de overgang tussen de verschillende onderwijssectoren soepel verloopt.

De doorlopende leerlijn is een document dat als leidraad dient bij het volgen van de leerling en in iedere groep aanwezig is. Het is een van de lijnen

die als uitgangspunt wordt gebruikt bij het volgen van de leerling¹³.

(Wereld-)burgerschapsonderwijs en sociale cohesie

Het wereldburgerschapsonderwijs en sociale cohesie is leergebied overstijgend.

Bij veel van onze leerlingen ontwikkelt de communicatieve redzaamheid zich anders dan bij leeftijdsgenoten. Daarom is aandacht voor (wereld-)burgerschap erg belangrijk.

Mgr. Hanssen hanteert de notitie 'Actief burgerschap en sociale integratie'. Zie: wetgeving actief burgerschap en sociale cohesie inspectie van onderwijs; wettelijk kader

Er zijn veel manieren waarop Mgr. Hanssen de bevordering van actief (wereld-)burgerschap en sociale cohesie invult, waarbij we rekening houden met de lokale omgeving van de onderwijseenheid, de samenstelling van de leerlingenpopulatie en de wensen van ouders. Binnen Mgr. Hanssen werken wij ernaar dat leerlingen:

- sociale gedragscodes leren door op een respectvolle manier samen te leven in onze onderwijseenheid;
- leren om mee te doen in de school: mee te praten en mee te beslissen;
- vanuit een eigen identiteit deelnemen aan de samenleving;
- kennis verwerven van en ontmoetingen hebben met stromingen en mensen met andere overtuigingen;
- bewustzijn ontwikkelen van de eigen sociale omgeving.

Aangezien (wereld-)burgerschapsvorming en sociale integratie, volgens ons, niet te benaderen zijn als één vakgebied, wordt het aanbod gehaald uit de gehanteerde methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling (Leefstijl), uit de methoden voor wereldoriëntatie en zaakvakken, uit CIDS en uit actuele zaken die de leefwereld van onze leerlingen en onze onderwijseenheid binnenkomen¹⁴

Ontwikkeling in beeld

Mgr. Hanssen volgt (en begeleidt) de leerlingen zodanig dat ze op onze onderwijseenheid een ononderbroken ontwikkeling kunnen doorlopen. Dat doen we middels overleg en communicatie met alle betrokkenen van het kind en door de systematisch verzamelde informatie over de vooruitgang in de ontwikkeling te waarderen en te rapporteren. Het volgen van de leerling betekent ook dat we een professionele cultuur nastreven, waarin communicatie ten goede komt aan de ontwikkeling van onze kinderen.

Mgr. Hanssen maakt bij de start van een nieuw schooljaar een IJP (Individueel JaarPlan) per vak en per leerling. Het IJP is onderdeel is van het O.P.P. (ontwikkelingsperspectief). De onderwijseenheid evalueert systematisch 3-5x per jaar de voortgang en ontwikkeling van de leerlingen. Het IJP wordt in januari en juni bijgesteld/aangepast. De ontwikkeling en de toetsresultaten worden bij voorkeur 3x per jaar met ouder(s)/verzorger(s) besproken.

In ParnasSys is de groepskaart het overzicht van de groep.

De onderwijseenheid heeft een evenwichtig geheel van toetsen die onderdeel vormen van het leerlingvolgsysteem. Er wordt gebruik gemaakt van methodegebonden en methode-ongebonden toetsen en/of worden kinderen gevolgd op basis van leerlijnen. In het jaarlijkse activiteitenplan staat het meest recente toetsrooster.

In 'Onze zorg voor de leerlingen'¹⁵ wordt dit nader uitgewerkt:

- Op onze onderwijseenheid is op verschillende niveaus regelmatig werkoverleg over zowel onderwijskundige- als organisatorische zaken, te weten het pedagogisch didactisch overleg (PDO), inhoudelijke schoolbijeenkomst, teamoverleg, jaargroepoverleg, overleg tussen leerkracht(en), logopedist(en) en assistent(en) van een groep, bovenbouw en onderbouw overleg, overleg voor logopedisten, inhoudelijke werkgroepen voor taalbeleid, sociaal-emotionele competentie, het bewegende kind, CIDS, rekenen, 'het jonge

¹³ Zie in dit document: bijlage 6 het leerstofaanbod e.v.

¹⁴ Schoolplan bijlage: bijlage 6: onze ambitie blz. 37 e.v. & het leerstofaanbod blz. 45 e.v.

¹⁵ Schoolplan bijlage: bijlage 6: onze zorg voor leerlingen blz. 62 e.v.

- kind', diversiteit en andere werkgroepen voor de organisatie van bijzondere activiteiten.
- Allerlei vormen van overleg dienen om de kwaliteit van onze organisatie, ons onderwijs en onze begeleiding door afspraken en ontwikkeling op een hoger peil te brengen.
  - Met name het PDO zien we als een structuur waarin professionals samenwerken, samen verantwoordelijk zijn, samen beslissen, samen leren, reflecteren en onderzoeken en vervolgens uitvoeren wat is afgesproken en dat in relatie tot een (grotere) groep leerlingen. Er is sprake van eigenaarschap en ook gedeeld leiderschap en doet een appel op het vakmanschap van de professional die eigenlijk voortdurend bezig is met een collectief ontwikkelproces.
  - Onder begeleiding en coördinatie van een intern begeleider vindt 5 keer per jaar een groepsbespreking plaats, die wordt voorbereid door leerkracht en logopedist.
  - Het onderwijs- en het begeleidingsaanbod wordt verder zo SMART mogelijk vooruit gepland en geëvalueerd in een gemeenschappelijk vastgesteld format logboek met behulp van afgeleide doelen, vastgestelde leerlijnen en eventueel een themaplanner.
  - Ter ondersteuning van de implementering van plannen zijn intern begeleiders gericht op de invoering van regelmatige klassenbezoeken en coaching trajecten.
  - Invoering van de intervisie, maatjeswerk en benchmark (als daartoe behoefte is). De intervisie is tegenwoordig ondergebracht bij PDO's. Maatjeswerk en benchmark maken vaker deel uit van scholingstrajecten.
  - Om mee te kunnen denken worden collega's ook up-to-date geïnformeerd¹⁶
  - Er wordt van collega's verwacht dat zij actief betrokken zijn/zich voelen bij de ontwikkelingen (zowel inhoudelijk als organisatorisch) van de onderwijseenheid, het team en de jaargroep. Er wordt verwacht dat ze zich daarin collegiaal en flexibel opstellen, positief willen meedenken, open en oprecht communiceren, initiatieven ontplooiën en verantwoording willen dragen waarbij het bereiken van doelen steeds vooropstaat. Van collega's wordt verwacht dat zij hun werkzaamheden bevlogen, ambitieus,

vakkundig, op basis van dialoog en samenwerking, betrokken, betrouwbaar met respect voor de medemens en zijn omgeving verrichten.

Interne communicatie

Mgr. Hanssen is een grote en complexe organisatie die veel overlegvormen kent over onderwijskundige en organisatorische zaken, o.a. teamoverleg, PDO, overleg tussen leerkracht(en), logopedist(en) en assistent(en) van een groep, directieoverleg, inhoudelijke werkgroepen voor taalbeleid, sociaal emotionele competentie, het bewegend kind, CIDS, rekenen, jonge kind, diversiteit en andere werkgroepen voor de organisatie van bijzondere activiteiten en feesten. Vijf keer per jaar zijn er groepsbesprekingen. Een compleet overzicht van het activiteiten- en vergaderrooster staat in ons vademecum. Er wordt binnen de geledingen een open en oprechte communicatie gevoerd waarbij rekening gehouden wordt met elkaar, maar waarbij de ambitie van Mgr. Hanssen en het bereiken van de doelen steeds voorop staan. Wij verwachten van collega's dat zij zich actief betrokken voelen en zijn bij de ontwikkelingen (zowel inhoudelijk als organisatorisch). Dat ze zich daarin collegiaal en flexibel opstellen, positief willen meedenken, initiatieven willen ontplooiën en verantwoording willen dragen.

Om mee te kunnen denken, moeten collega's ook up-to-date geïnformeerd worden. Wekelijks op maandagochtend ontvangen alle medewerkers via de mail de zgn. 'Mededelingen'. In deze digitale wekelijkse nieuwsbrief worden door de directie en vanuit diverse teams en/of werkgroepen allerlei praktische, organisatorische, personele en inhoudelijke zaken vermeld die voor alle collega's belangrijk zijn.

Daarnaast zijn er in de 3 locaties (08-2024: vier) ook nog steeds de postvakken en prikborden voor de papieren communicatie en informatie.

Communicatie met ouders/verzorgers

Voor de meeste ouders/verzorgers ligt Mgr. Hanssen niet om de hoek. Je kunt er niet zomaar even binnenstappen om te vragen hoe het met je kind gaat en waar ze mee bezig zijn.

¹⁶ Schoolplan bijlage: bijlage 6: interne communicatie blz. 39.

Door die afstand en de daarmee samenhangende reistijd zijn de kinderen ver en lang van huis en ouders/verzorgers vinden dat heel onprettig. We erkennen deze problemen en zoeken naar oplossingen. Voor TOS-leerlingen in Midden-Limburg hebben we thuis-nabij-onderwijs kunnen realiseren door het inrichten van een nevenvestiging in Roermond.

Communicatie, informatie-uitwisseling en samenwerking met ouders vinden wij heel belangrijk. Tijdens het intakegesprek op Mgr. Hanssen geeft de directie duidelijk aan dat de onderwijseenheid en ouders samen de verantwoording dragen voor de ontwikkeling van de leerling. Het is belangrijk dat alle betrokkenen goed op de hoogte zijn van de gestelde doelen, de werkwijze, de leervorderingen en eventuele problemen die zich gedurende de schoolloopbaan van de leerling kunnen voordoen. De onderwijseenheid en ouders/verzorgers kunnen elkaar hierbij steunen, wat de ontwikkeling van kinderen ten goede komt. Wij betrekken ouders/verzorgers zowel face-to-face als schriftelijk bij het onderwijs. Face-to-face o.a. door gesprekken, ouderavonden en vieringen; schriftelijk o.a. door contactschrijven, agenda, dag/week/maandbrieven, e-mailcontacten, de schoolgids, de website, nieuwsbrieven en Isy. Groepsleerkrachten zijn buiten de lestijden beschikbaar om, meestal telefonisch, met ouders van gedachten te wisselen over zaken die rond hun zoon/dochter spelen. Dit kan, indien noodzakelijk, leiden tot een afspraak voor een gesprek op onze onderwijseenheid, eventueel samen met de interne begeleider of de orthopedagoge. Daarnaast staat de directie, met name de locatiedirecteur, steeds voor ouders klaar om, als men dat wenst, na afspraak, van gedachten te wisselen over zaken die aangaande hun zoon/dochter of de organisatie in zijn algemeen van belang zijn.

Ouders die actief willen helpen worden van harte uitgenodigd zich aan te melden voor de ouderraad of de medezeggenschapsraad.

Communicatie met externe instanties

Mgr. Hanssen is in het kader van het 'Passend Onderwijs' als tweede lijns- en bovenregionale onderwijsvoorziening geplaatst in het continuüm van (onderwijs) zorg en zoekt regionale, dan wel bovenregionale afstemming met 10 netwerken

Passend Onderwijs PO en VO en andere clusters speciaal onderwijs.

Ook werkt Mgr. Hanssen veel samen met ketenpartners in en/of buiten de regio die aanvullende (medische, paramedische, psychologische, orthopedagogische, psychiatrische) diagnostiek, therapieën, zorg, ondersteuning en begeleiding kunnen verzorgen. Concreet gaat het bij deze samenwerking om specialisten en/of organisaties, bijvoorbeeld kinderartsen, KNO-artsen, CI-team Maastricht-Hoensbroek, UMC+, schisisteam UMC+, SST-UMC+, stottertherapeut, kinderrfysiotherapeut, ergotherapeut, Adelante audiologisch centrum, Koninklijke Kentalis, Mondriaanzorggroep en Lucertis. Door de verbondenheid met hogescholen en universiteiten wordt er binnen Mgr. Hanssen ook veel wetenschappelijk en praktijkonderzoek uitgevoerd door studenten en wetenschappers. Met betrokken externen worden in overleg, na aanvraag bij CLZ, behandel doelstellingen opgesteld en afgestemd met het betreffende kind, de betrokken medewerkers en de ouders.

Onderwijstijd en schooltijden

Op onze onderwijseenheid hanteren we de volgende onderwijstijd en schooltijden: Mgr. Hanssen heeft voldoende onderwijstijd gepland binnen de wettelijke kaders. Dit wordt zichtbaar gemaakt in het activiteitenplan waarin de onderwijstijd voldoet aan het wettelijk minimum. In de wet is de onderwijstijd als volgt bepaald: kleuters en de aanvangsgroepen 1 en 2: 3520 uur onderwijstijd genieten: = 880 uur per leerjaar

- de middenbouwgroepen en de eindgroep: 3760 uur onderwijstijd genieten: = 940 uur per leerjaar.
- 240 uur mag door de school zelf ingedeeld worden.

Mgr. Hanssen verzorgt 970 uur per leerjaar en heeft dus 30 uur per leerjaar meer onderwijstijd dan de wet voorschrijft.

Daarnaast wordt tenminste 40% van de tijd in alle groepen gepland voor Nederlandse taal én rekenen, worden schooltijden jaarlijks gepubliceerd in ons activiteitenplan en stemt de deelraad medezeggenschap jaarlijks in met de schooltijden. De leertijd is op schoolniveau evenwichtig verdeeld over het leerstofaanbod per

leer- en ontwikkelingsgebied waardoor aan de kerndoelen voldaan wordt.

In het activiteitenplan is zichtbaar dat meer tijd besteed wordt aan het specifieke leer- en ontwikkelingsgebied waarin de onderwijseenheid zich profileert en waaraan onze leerling populatie behoefte heeft. Wat al onze leerlingen gemeen hebben, is de noodzaak van (zeer) intensieve begeleiding van de communicatieve en talige ontwikkeling.

Het bevorderen van de communicatieve redzaamheid en het leren van taal zijn belangrijke doelstellingen in het cluster 2 onderwijs. Om deze doelen te bereiken is in het onderwijsprogramma veel tijd en aandacht voor het leren communiceren en voor het leren van taal, zowel mondeling als schriftelijk.

De leerkracht stemt op groepsniveau per leer- en/of ontwikkelingsgebied de leertijd af op de onderwijsbehoeften van de leerlingen en weet om te gaan met de individuele onderwijsbehoeften van leerlingen.

De geprogrammeerde onderwijstijd wordt zo efficiënt mogelijk ingezet, waarbij gezorgd wordt voor een goed klassenmanagement en een juiste attitude van collega's. Instructies en leeractiviteiten zijn goed georganiseerd en de lesovergangen zijn effectief en beperken daarmee het verlies van onderwijstijd. De lokalen zijn effectief en overzichtelijk ingericht. De leerkracht hanteert een lesrooster dat volgens de normen, met betrekking tot de per vak voorgestelde uren, is opgesteld. Een specifiekere uitwerking van de inrichting van ons onderwijs staat in ons vademecum.

Bij wet is bepaald dat de begin- en eindtijden voor alle kinderen van de onderwijseenheid gelijk zijn. Alle leerlingen ontvangen dus 970 uur onderwijs per jaar.

We maken op drie gebieden een uitzondering:

- Bij driejarige kinderen die van ver komen en nog niet in staat zijn om hele dagen aan het onderwijs deel te nemen, proberen we in overleg met de ouders en de gemeente tot een regeling te komen om die kinderen alleen in de ochtend naar de onderwijseenheid te laten komen.

- Voor de kinderen die onderwijs volgen in de dependance in Hoensbroek is de middagpauze een kwartier korter en stopt de onderwijseenheid een kwartier eerder. Alle kinderen uit Hoensbroek kunnen dan tegelijk vanaf de Zandbergsweg vertrekken.
- Voor de kinderen die onderwijs volgen in de nevenvestiging in Roermond is de middagpauze een kwartier korter en stopt de onderwijseenheid een kwartier eerder. Hierdoor kunnen personeelsleden uit Roermond tijdig aanwezig zijn bij de diverse overlegmomenten die in Hoensbroek plaatsvinden.

De schooltijden zijn op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag als volgt:

- in het hoofdgebouw van 09.00 tot 15.30 uur
- in de dependance in Hoensbroek van 09.00 tot 15.15 uur
- in de nevenvestiging in Roermond van 09.00 tot 15.15 uur.
- Op woensdag in alle gebouwen: van 9.00 uur tot 12.45 uur.

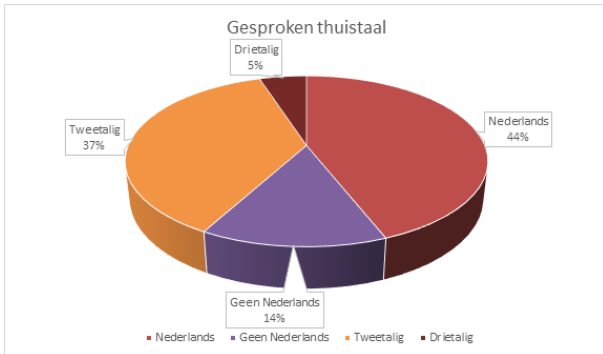
De onderwijseenheid hanteert regels met betrekking tot het naleven van de lestijden. Ouders worden verplicht hun kind af te melden vóór school, bij afwezigheid. Als dit niet gebeurt, zal de leerkracht van het kind rond de eerste pauze contact opnemen met ouders. Mochten we als onderwijseenheid geen afmelding ontvangen en geen contact kunnen krijgen met ouders, dan zullen we na herhaalde pogingen: dit als ongeoorloofd verzuim registreren, in Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO), en melden bij de leerplichtambtenaar en eventueel informeren we de inspectie. Jaarlijks zullen we de afgesproken regels met ouders communiceren, middels schriftelijke informatie en via de website.

Anderstaligen

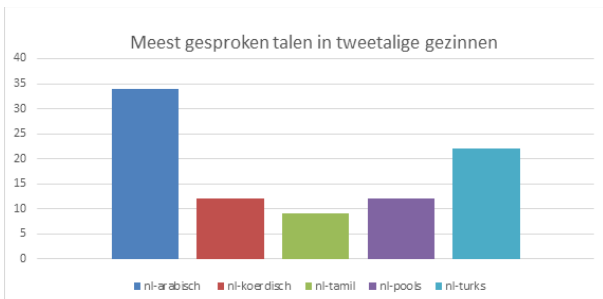
Ook op Mgr. Hanssen zien we een groot aantal leerlingen die meertalig¹⁷ worden opgevoed. Met meertaligheid wordt bedoeld: een taal anders dan het Nederlands en/of Limburgs. Een groot aantal kinderen wordt meertalig opgevoed.

¹⁷ Schoolzelfevaluatie: leerlingenpopulatie Mgr. Hanssen.

Sinds de start van schooljaar 2021-2022 maken we gebruik van LOVS ParnasSys en in dit programma wordt de gesproken thuistaal vastgelegd.

Op 31 juli 2022 zaten er 554 kinderen op onze school. Hiervan wordt bij leerlingen twee talen gesproken (37%) en bij 26 leerlingen drie talen (één van de gesproken talen is Nederlands) dus 5%. In 245 gezinnen wordt er Nederlands gesproken (44%) en in 79 gezinnen geen Nederlands (bijna 14%). Ten opzichte van eerdere metingen valt op dat het aantal gezinnen waar alleen Nederlands wordt gesproken is verhoogd van 40% naar 44% en dat er een daling is van het aantal gezinnen waar helemaal geen Nederlands gesproken wordt (van 18% naar 14%).

In totaliteit worden er meer dan 50 verschillende talen gesproken.

Het aantal gesproken talen en combinaties is licht toegenomen, mogelijk door de andere manier van vastleggen in het administratiesysteem.

In onderstaande grafiek is zichtbaar welke talen er het meest gesproken worden in de tweetalige gezinnen. Meest voorkomende combinatie is Nederlands en Arabisch, waarbij er opgemerkt kan worden dat van de kinderen waar er géén Nederlands wordt gesproken er bij 29 kinderen ook Arabisch (evt. in combinatie met een andere taal) wordt gesproken.

Eerste taalverwerving:

Bij de geboorte kunnen kinderen de klankverschillen van alle talen horen, maar gedurende het eerste levensjaar doen ze taalspecifieke kennis op van de moedertaal door te luisteren naar hun ouders en andere mensen in de directe omgeving. De kenmerken van de moedertaal worden daardoor versterkt, terwijl de anderstalige klanken meer en meer verdwijnen. Niet alleen het klanksysteem wordt al op jonge leeftijd verworven, kinderen leren al snel ook de grammaticaregels van de moedertaal. Het is hierbij opvallend dat kinderen de juiste grammaticaregels weten te leren terwijl de taal om hen heen soms verre van perfect is. Dit is echter geen probleem voor het leren van taal, omdat een kind bij de geboorte lijkt te beschikken over een aangeboren taalvermogen, het Language Acquisition Device (LAD). De LAD faciliteert de taalverwerving die plaatsvindt op basis van de input van ouders en andere mensen in de directe omgeving van het kind. Dit schijnbaar aangeboren taalvermogen wordt ook wel universele grammatica (UG) genoemd. De UG bestaat enerzijds uit universele principes: regels die aangeven wat wel en niet mogelijk is in menselijke taal en anderzijds uit parameterinvullingen: taalspecifieke regels die voor sommige talen wel en voor andere talen niet gelden. Het leren van de eerste taal bestaat volgens deze theorie dus uit het ontdekken van taal specifieke parameters, zoals taal specifieke zinsconstructies en klanken (Zonneveld 2008).

Tweede taalverwerving:

De conclusie kan gemaakt worden, vanuit bovenstaande informatie, dat de invloed van de moedertaal van wezenlijk belang is bij het zich eigen maken van de tweede taal. De taak die een meertalig kind heeft is complex: vaak is er sprake van code-switchen en al dan niet opzettelijke menging van talen. Tot slot heeft de leerling ook te maken met leenwoorden: woorden die uit een andere taal geïntegreerd zijn in de ene taal.

Echter: onze anderstalige leerlingen hebben daarnaast nog een D/SH of TOS problematiek. Ze zijn geïndiceerd. De TOS-problematiek hebben ze ook in hun moedertaal. Bij een NT2 kind met TOS zullen een kleinere woordenschat en problemen met woordvinding langdurig samengaan met korte, simpele of afwijkende zinnen.

Hoe gaan we met kinderen om met meertaligheid?

Onderzoek (een longitudinaal project aan de Universiteit Utrecht, medio 2017) wees uit dat grote negatieve effecten van een TOS werden gevonden op taalkennis (receptieve woordenschat, morfologie) en taalverwerking (verbaal korte-termijn geheugen en verbaal werkgeheugen). Vooral de receptieve woordenschat van jonge kinderen met een TOS en jonge meertalige kinderen (5-6 jaar) vertoonde zeer opvallende gelijkenissen.

De bevindingen in dit proefschrift geven bovendien meer duidelijkheid over de sterke (werkgeheugen) en zwakke (woordenschat) punten van meertalige kinderen met een TOS – een groep die hard groeit door de toenemende linguïstische diversiteit in veel landen in de wereld. Het effect van een TOS op de taalvaardigheid van zowel eentalige als meertalige kinderen kon verklaard worden door een zwakke auditieve volgehouden aandacht. Deze zwakke auditieve volgehouden aandacht belemmert vermoedelijk een goede verwerking van taalaanbod, hetgeen gevolgen heeft voor de taalverwerving.¹⁸

Onze leerlingen zijn tussen de drie en dertien jaar en hebben een taalontwikkelingsstoornis (TOS) of zijn doof/slechthorend (D/SH). Daarnaast zijn er binnen onze onderwijseenheid veel kinderen die als moedertaal niet het Nederlands hebben. Al onze leerlingen hebben extra ondersteuning nodig op het gebied van communicatie.

Ons onderwijsprogramma is gebaseerd op de doelen voor het speciaal onderwijs. De leerling krijgt extra ondersteuning bij de vakken en vaardigheden die hij of zij lastig vindt, maar we kijken vooral naar zijn of haar talenten en mogelijkheden. Onze leerkrachten communiceren met Nederlandse woorden, maar bijvoorbeeld ook met gebaren (NmG) en pictogrammen. Door de lesstof visueel te maken, kunnen onze leerlingen de lessen beter volgen.

We ambiëren een integrale aanpak, waarbij het in alle vakken (dus niet alleen in het vak 'taal') gaat om woordinhoud (Verhallen, 2012).

Woordenschat hangt namelijk nauw samen met denken, lezen én leren.

Ouders worden betrokken bij het leerproces van hun kind. Dit doen we door het organiseren van ouderavonden/lezingen, gesprekken over hun kind en momenten waarop we de culturele diversiteit binnen de onderwijseenheid uitdragen via ouder-kind activiteiten. De medewerkers worden geschoold in omgaan met ouders en nieuwkomers (ouderparticipatie 3.0).

We stimuleren kinderen om controle over hun eigen ontwikkeling te hebben volgens het transformatief model. Het stelt leerlingen in staat om zelf meer controle te hebben over hun eigen leren en geeft leerkrachten een meer begeleidende rol. Dit model benadrukt de ontwikkeling van cognitieve vaardigheden in plaats van feitenkennis. Doordat leerlingen meer controle hebben over hun eigen leerproces, kan het bijdragen aan meer zelfvertrouwen, betere samenwerking en meer motivatie.

Mgr. Hanssen:

- Plaast leerlingen in heterogene groepen.
- Biedt de leerlingen een taalaanbod, dat specifiek is voor de aanpak van D/SH en/of TOS leerlingen.
- Biedt de stof aan, gebaseerd op de leerdoelen van S.O.
- Biedt D/SH-leerlingen met tweetaligheid (moedertaal en Nederlands) ondersteuning met gebaren (NmG) en spraakafzien (liplezen).
- Biedt D/SH-leerlingen met tweetaligheid (moedertaal en Nederlands) bij specifieke activiteiten een gebarentolk aan die de activiteit begeleidt.
- Biedt de leerlingen een doorlopende leerlijn, zodat ze uiteindelijk naadloos kunnen aansluiten op vervolgonderwijs.
- Laat alle leerlingen kennis maken in (wereld-)burgerschaplessen met andere achtergronden en culturen; hiermee wil de onderwijseenheid actief (wereld-)burgerschap en sociale integratie bevorderen, maar ook in andere lessen kunnen verschillen in levensstijlen en leefomstandigheden besproken worden.
- Vindt het belangrijk dat de directe omgeving van het kind betrokken wordt bij het onderwijs en draagt zorg dat ouders (met een allochtone achtergrond en waarbij ze moeite

¹⁸ Proefschrift 'Profiles and paths: Effects of language impairment and bilingualism on children's linguistic and cognitive development',

geschreven door Tessel Boerma onder begeleiding van Elma Blom, Paul Leseman en Frank Wijnen

hebben bij het volgen van de Nederlandse taal) een tolk ter beschikking hebben.

- Laat een positieve houding zien ten opzichte van de thuistaal van een leerling, dit heeft een positief effect op de ontwikkeling (van den Branden, 2012).
- Biedt een veilige leeromgeving aan; deze is essentieel; zoals ook beschreven in het beleidsplan SeO&PD.
- Vindt het haar grootste uitdaging om de kinderen een goede woordenschat en taalontwikkeling mee te geven, zodat hun zelfredzaamheid voldoende is en hun zelfvertrouwen groeit.

Sponsoring

Mgr. Hanssen onderschrijft het Convenant 'Scholen voor primair en voortgezet onderwijs en sponsoring' 2020-2022. Sponsoring is in het maatschappelijk verkeer een bekend verschijnsel. Ook op onze onderwijseenheid komt dit voor. Een organisatie kan vragen om sponsoring (bv. Wandelen voor Water), maar de onderwijseenheid kan ook vragen voor sponsoring (bij thematische acties). Er is uitsluitend sprake van sponsoring als de sponsor een tegenprestatie verlangt van de onderwijseenheid, de medewerkers en/of de leerlingen waarmee deze in schoolverband worden geconfronteerd of als het bestuur, de medewerkers of leerlingen uit eigen beweging overgaan tot het leveren van een tegenprestatie. Schenkingen, ouderbijdragen en gelden van het ministerie en de gemeente vallen niet onder het begrip sponsoring. Mgr. Hanssen en haar bestuur zijn van mening dat sponsoring binnen de onderwijseenheid is toegestaan mits voldaan wordt aan enkele voorwaarden. Daartoe is een gedragscode op het gebied van sponsoring opgesteld.

Als een mogelijke sponsor zich bij de onderwijseenheid aanmeldt, toetst de directeur of dit verzoek voldoet aan de voorwaarden.

Vervolgens wordt een sponsorovereenkomst opgesteld. Deze sponsorovereenkomst dient door de directeur ter instemming te worden voorgelegd aan de deelraad medezeggenschap Mgr. Hanssen. Met sponsoring gemoeide zaken die in hun geldwaarde een bedrag van € 500 te boven gaan, zal de directeur hierover het schoolbestuur vooraf informeren. Ouders die niet akkoord gaan met de aan een vorm van sponsoring verbonden

tegenprestaties, kunnen een klacht indienen bij het bestuur of de klachtencommissie.

De onderwijseenheid vermeldt de sponsor in de nieuwsbrief en/of op Isy (met ingang van 08-2023: Parro). Sponsoracties die momenteel binnen de onderwijseenheid onder andere actief zijn: Gezonde school: de kinderen leren tijdens dit thema hoe ze gezond kunnen eten en drinken. Soms worden we gesponsord door Jumbo. Koningsspelen: de Koningsspelen zijn een sportief Oranje-feest voor alle basisschoolleerlingen in Nederland en het Caribisch deel van het Koninkrijk. De dag bestaat op Mgr. Hanssen uit sportieve activiteiten die worden voorafgegaan door een gezamenlijk, feestelijk Koningsontbijt. Het gevarieerde Koningsontbijt was in lijn met de richtlijnen van de Schijf van Vijf van het Voedingscentrum en sluit aan op het thema van dat jaar (2019): 'water drinken'.

Zie: [sponsorconvenant-2020-2022](#)

De drie belangrijkste uitgangspunten sponsoring zijn:

- Sponsoring moet verenigbaar zijn met de pedagogische en onderwijskundige doelstellingen van de onderwijseenheid. Er mag geen schade worden berokkend aan de geestelijke en/of lichamelijke gesteldheid van leerlingen. Sponsoring moet in overeenstemming zijn met de goede smaak en fatsoen.
- Sponsoring mag niet de objectiviteit, de geloofwaardigheid, de betrouwbaarheid en de onafhankelijkheid van het onderwijs en de daarbij betrokkenen in gevaar brengen.
- Sponsoring mag niet de onderwijsinhoud en/of de continuïteit van het onderwijs beïnvloeden, dan wel in strijd zijn met het onderwijsaanbod en de kwalitatieve eisen die de onderwijseenheid aan het onderwijs stelt. Het primair onderwijsproces mag niet afhankelijk zijn van sponsormiddelen.
- Partijen stimuleren Mgr. Hanssen de door hen verkregen sponsormiddelen gescheiden zichtbaar maken in een jaarrekening die voor alle betrokkenen bij de school goed toegankelijk dient te zijn.

Ook zijn de volgende principes van kracht:

- Nieuwe sponsorcontracten moeten zich richten op een gezonde levensstijl van leerlingen.
- Bedrijven mogen alleen met scholen samenwerken vanuit een maatschappelijke betrokkenheid.

- De samenwerking tussen scholen en bedrijven mag geen nadelige invloed hebben op de geestelijke en lichamelijke ontwikkeling van leerlingen.
- De kernactiviteiten van de onderwijseenheid mogen niet afhankelijk worden van sponsoring.
- De bewindspersoon OCW evalueert dit convenant eind 2022. De Inspectie van het

Onderwijs houdt toezicht op de naleving van de regels.

Het leerstofaanbod

Mgr. Hanssen voorziet in een breed leerstofaanbod dat gericht is op de verstandelijke en de sociaal-emotionele ontwikkeling, de ontwikkeling van de creativiteit, het verwerven van kennis en van sociale, culturele en lichamelijke vaardigheden. In dit hoofdstuk zullen we nader ingaan op dit onderwijsaanbod.

Kerdoelen en referentieniveaus

Voor de kerndoelen SO zie:

[slo:kerndoelen/sectoren so](#)

De leergebied overstijgende kerndoelen zijn gericht op de brede ontwikkelingsaspecten, zoals de zintuiglijke en motorische ontwikkeling en de sociale en emotionele ontwikkeling. Deze kerndoelen staan in directe relatie tot het leren in de onderwijseenheid, het leren leren (leerhouding en leerstrategieën) en het leren hanteren van technologische media en hulpmiddelen. Deze basale en algemene aspecten zijn leervoorwaardelijk en vormen voor het onderwijs aan auditief en communicatief beperkte leerlingen een belangrijk deel van het onderwijsaanbod. Ze zijn daarom expliciet in de kerndoelen voor het speciaal onderwijs opgenomen.

Naast hun specifieke beperking hebben veel leerlingen te maken met complexe problemen. Het komt voor dat ze moeite hebben met leren leren of ze hebben belemmeringen op sociaal en/of emotioneel vlak. Dit is de reden dat leervoorwaardelijke aspecten een belangrijk onderdeel vormen van het onderwijsaanbod voor het speciaal onderwijs. Voor leerlingen met een zintuiglijke beperking zijn er aangepaste doelstellingen.

Een grote rol is toebedeeld aan de sociale en emotionele ontwikkeling, waaronder het ontwikkelen van een positief zelfbeeld. Het is belangrijk dat de leerlingen zich als autonome individuen kunnen ontwikkelen. Zij behouden de regie over hun eigen activiteiten, ook al is daar

ondersteuning bij nodig. Ook moeten leerlingen leren omgaan met het vragen en accepteren van hulp. Het is belangrijk om aandacht te besteden aan media en technologische hulpmiddelen, omdat veel leerlingen deze nodig hebben om te kunnen leren, ontwikkelen en leven. Voor auditief en/of communicatief beperkte kinderen geldt dat hun beperkingen op auditief gebied en in de taalontwikkeling grote invloed hebben op hun persoonlijke ontwikkeling. Vaak is er sprake van onzekerheid en weinig zelfvertrouwen. Ook maakt de beperking communiceren met anderen moeilijk. Het onderwijs gaat ervan uit dat kinderen opgroeien in een pluriforme samenleving. De onderwijseenheid bevordert actief (wereld-)burgerschap en de sociale integratie van leerlingen.

Het totale leerstofaanbod is dekkend voor de kerndoelen SO en SO ZML/MG. Het leerstofaanbod vertoont een doorgaande lijn. We gebruiken de CED-leerlijnen. Voor de toetsing van de leerstof gebruiken we methode-onafhankelijke (Cito) en methodegebonden toetsen en in de Eindgroep of bij kinderen die mogelijk uitstromen naar V(S)O het drempelonderzoek en Route 8.

Wij creëren een interactieve leeromgeving voor onze leerlingen en benutten in ons onderwijs de ICT-mogelijkheden. We gebruiken bij ons onderwijs aanvullende en ondersteunende computersoftware. Het onderwijs in onze kleutergroepen en in de groepen met D/SH-

leerlingen wordt ondersteund met gebaren (NmG) en spraakafzien (liplezen).

Wij conformeren ons ook aan de afspraken die landelijk zijn gemaakt op het gebied van de doorlopende leerlijnen en de referentieniveaus taal en rekenen. Ons leeraanbod wordt daar per leerling op afgestemd. Het gaat daarbij om basiskennis en -vaardigheden die voor onze leerlingen van belang zijn. We streven ernaar hoge doelen te stellen en zo de basiskennis en -vaardigheden naar een hoger algemeen niveau te tillen.

Het aanleren van deze vaardigheden zien we als een van de kerntaken van ons onderwijs. Voor taal zijn er landelijk in totaal vier niveaus beschreven en voor rekenen/wiskunde drie. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen een fundamenteel niveau (F) en een streefniveau (S). Het niveau 2F heeft iedereen nodig om te kunnen participeren in de maatschappij. We willen onze kinderen uitdagen om op zijn minst het fundamentele niveau te behalen en kinderen die het aan kunnen iets extra's te bieden: het streefniveau (niveau opbouw: zie zorgplan). Het gaat er daarbij niet alleen om dat het taal- en rekenonderwijs binnen de sector op orde is, maar ook en vooral dat de aansluiting tussen de sectoren goed is.

Referentieniveaus als middel

De referentieniveaus zijn verdeeld in twee kwaliteiten: een fundamentele kwaliteit (F) en een streefkwaliteit (s). De fundamentele kwaliteit hoort door zoveel mogelijk leerlingen te worden bereikt en dat is landelijk gemeten meer dan het huidige aantal leerlingen. De streefkwaliteit is een uitdagend perspectief voor leerlingen die op die leeftijd meer aankunnen. Aan het eind van het basis- en speciaal (basis) onderwijs zijn twee niveaus vastgelegd: 1F en 1S

Leergebied overstijgende vakken

Leergebied overstijgende kerndoelen

De leergebied overstijgende kerndoelen zijn gericht op de brede ontwikkelingsaspecten, zoals de zintuiglijke en motorische ontwikkeling en de sociale en emotionele ontwikkeling. Deze kerndoelen staan in directe relatie tot het leren in de onderwijseenheid, het leren leren (leerhouding en leerstrategieën) en het leren hanteren van technologische media en hulpmiddelen. Deze basale en algemene aspecten zijn leervoorwaardelijk en vormen voor het onderwijs aan auditief en communicatief beperkte leerlingen een belangrijk deel van het onderwijsaanbod. Ze zijn daarom expliciet in de kerndoelen voor het speciaal onderwijs opgenomen.

Leergebied overstijgend:

sociaal-emotionele ontwikkeling

De sociaal-emotionele ontwikkeling van onze leerlingen is een van de drie pijlers van ons onderwijs. Er is overtuigend bewijs gevonden dat de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen samenhangt met hun schoolprestaties. De kerndoelen van ons onderwijs verplichten ons om aandacht te besteden aan de lichamelijke en psychische gezondheid van kinderen. Mgr. Hanssen stelt zich ten doel om de leerlingen voor te bereiden op een zelfstandig bestaan in onze maatschappij. Sociaal-emotionele ontwikkeling is een dynamisch proces. Op onze school wordt gestructureerd gewerkt aan de sociaal emotionele ontwikkeling en het bevorderen van welbevinden bij onze leerlingen. Ze leren de beginselen van de sociale omgang met zichzelf en anderen. Dit is de basis van hun sociaal-emotionele competenties. De sociaal-emotionele competenties en vaardigheden die in de sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind centraal staan, kunnen worden onderverdeeld in vijf verschillende domeinen:

Sociaal-emotionele ontwikkeling				
Zelfbewustzijn	Sociaal bewustzijn	Besluiten nemen	Zelfmanagement	Relaties hanteren
Kunnen inschatten van je eigen gevoelens: herkennen en benoemen Kennis hebben van je interesses, waarden en kracht Zelfvertrouwen	Empathie Perspectief nemen Verschillen tussen individuen en groepen herkennen en waarderen, diversiteit waarderen Sociale cues juist interpreteren	Weldoordacht keuzes maken met de juiste aandacht voor jezelf en de ander Bijdragen aan een positieve omgeving Verantwoordelijkheid nemen voor je eigen gedrag: zelfreflectie Eerlijk onderhandelen	Impulscontrole in stressvolle situaties Omgaan met emoties Doelgericht gedrag Weten wanneer je hulp moet zoeken	Relaties aangaan gebaseerd op samenwerking Vrienden maken en houden Sociale druk weerstaan Conflicten voorkomen en oplossen

Competenties en componenten van sociaal-emotionele ontwikkeling (Overveld, 2010), ontleend aan de domeinen van CASEL (CASEL, 2012).

De onderwijseenheid heeft een brede maatschappelijke functie. Sinds 2006 is Mgr. Hanssen verplicht om het actief (wereld-)burgerschap en de sociale integratie van leerlingen te bevorderen. Tevens wordt verwacht dat de onderwijseenheid de leerlingen stimuleert zichzelf te ontplooiën en zich naast cognitieve doelen ook richt op sociale kwalificaties en emotionele intelligentie. In het lesaanbod is aandacht voor voeding, beweging, geestelijke en seksuele gezondheid en hygiëne. Er wordt nauw samengewerkt met de werkgroep 'het bewegende kind'.

We besteden ook aandacht aan preventie in ons beleid, bijvoorbeeld via de ontwikkeling van een respectprotocol. Een integrale aanpak van sociaal-emotionele ontwikkeling binnen het onderwijs heeft op onze onderwijseenheid een doorlopend karakter. Binnen de onderwijseenheid wordt gebruik gemaakt van de methode Leefstijl. De CED-leerlijnen zijn daarbij leidend: de leerlijn geeft een verzameling samenhangende doelen voor diverse leeftijdsgroepen, die aangeeft wat er van kinderen in een bepaalde leeftijdsgroep wordt verwacht. Door middel van leerlijnen kunnen de collega's de ontwikkeling van de leerlingen volgen en kunnen kerndoelen en competenties worden behaald en onderwijsbehoeften worden besproken en, daar waar nodig, worden aangepast.

De werkgroep streeft naar een integrale doorlopende aanpak van de sociaal-emotionele ontwikkeling. Ze draagt zorg voor initiatieven, acties en maatregelen om de betrokkenheid van de hele schoolgemeenschap, de schoolleiding, collega's, leerlingen en ouders te vergroten.

In de werkgroep en het team gaan we uit van:

- Een structurele aanpak: de onderwijseenheid voert activiteiten structureel uit.
- Een integrale aanpak: de onderwijseenheid besteedt niet alleen aandacht aan educatie, maar ook aan omgeving en zorg voor de individuele leerling.
- De leerling staat centraal: de onderwijsbehoefte van de leerling is het uitgangspunt. Medewerkers, leerling en ouder(s), pakken dit samen op.
- Collectieve preventie en individuele leerlingenzorg: er is aandacht voor zowel de groep als de individuele leerling.
- Een goede samenwerking met preventiepartners.

Het denken over sociaal-emotionele ontwikkeling op Mgr. Hanssen vindt plaats op meerdere niveaus:

- Het algehele klimaat op onze onderwijseenheid. Actoren spreken hierbij over het pedagogische klimaat en veiligheidsplan. We hebben een duidelijke visie (beschreven in ons beleidsplan SeO & PD in het vademecum) en draagvlak binnen ons hele team. Iedere twee jaren ontwikkelen we onderzoeksvragen die de knelpunten binnen de sociaal-emotionele ontwikkeling in kaart brengen en die bespreken en als werkpunt aan de orde laten komen.
- Concrete en bewuste activiteiten die de leerkrachten versterken in de onderzoekende houding naar de sociaal-emotionele ontwikkeling bij alle kinderen en die de leerkracht een handelingsrepertoire geven.
- Collega's zijn geschoold in SWPBS en 2 collega's geven nu zelf de trainingen PBS. Nieuwe collega's worden jaarlijks bijgeschoold in de aanpak van SWPBS.

- Het is onze ambitie dat alle collega's handelingsbekwaam zijn in het sociaal-emotioneel en pedagogisch domein en voldoende handvatten hebben om onze visie in de praktijk uit te dragen.
- Maatwerk: ieder kind is anders en heeft iets anders nodig als het gaat om sociaal-emotionele ontwikkeling. Naast de expertise van de leerkracht bestaat er de mogelijkheid om andere interne en externe actoren in te schakelen in het belang van het kind. De CLZ is hierbij leidend.

De sociaal-emotionele ontwikkeling blijkt goed te beïnvloeden door middel van interventies.¹⁹

Binnen de onderwijseenheid, tijdens de lessen 'Oriëntatie op jezelf en de wereld' bieden we de leerlingen:

- De methode Leefstijl sociaal-emotionele ontwikkeling: sociaal-emotionele vaardigheden en normen en waarden spelen een belangrijke rol. Binnen deze methode worden oefensituaties gecreëerd om kinderen te begeleiden bij het ontwikkelen van sociaal-emotionele en maatschappelijke competenties.
- SWPBS (Schoolwide Positive Behavior Support): is een evidence based systeem dat zorgt voor een geïntegreerde Schoolbrede aanpak, gericht op het bevorderen van gewenst gedrag van alle leerlingen binnen de onderwijseenheid. De leerlingen leren gedragsregels aan binnen de groep en in de algemene ruimtes. Deze regels worden geïmplementeerd volgens de goed-fout-goed methode van PBS.
- Kriebels in je buik: een digitaal lessenpakket voor de relationele en seksuele vorming.
- Methode A en B van B. Verschuieren: deze weerbaarheidstraining bieden we structureel aan in de groep K2, A2 en M2 en incidenteel in groepen die deze training nodig hebben en welke in de CLZ besproken en geaccordeerd zijn. Het sleutelwoord bij deze gedragsveranderingen is bewustwording. Medewerkers zijn voor deze training opgeleid en verzorgen deze lessen zelf binnen onze onderwijseenheid.
- Halt project: de eindgroepen nemen deel aan een project waarbij Halt voorlichting verzorgt aan onze leerlingen van de Eindgroep. De voorlichting is - naast kennisoverdracht - gericht op bewustwording. Halt maakt leerlingen bewust van hun keuzes rond (jeugd)criminaliteit, de gevolgen daarvan en hun eigen verantwoordelijkheid voor die gevolgen.

- De onderwijseenheid besteedt expliciet aandacht aan sociale media. We zijn het aan onze leerlingen verplicht ze te leren hiermee op een veilige manier te laten om te gaan. Er wordt niet alleen in de bovengenoemde methodes aandacht aan besteed, maar afspraken zijn ook vermeld binnen ons Veiligheidsplan. De groepen vanaf M2 volgen daarnaast jaarlijks de lessen behorend bij 'Samen Mediawijs! van Leefstijl.

Noot: Bij kinderen die interventies krijgen aangeboden om moverende redenen zal altijd een Individueel handelingsplan worden opgesteld.

Sociaal-emotionele ontwikkeling is een niet-lesgebonden gegeven. Onze onderwijseenheid ziet het als een totaliteit van momenten waarop kinderen daarmee in aanraking kunnen komen. Het kaderen binnen bepaalde methodes is noodzakelijk voor onze kinderen om structureel in aanraking te komen met SeO, maar inzet binnen alle vakken en in de (sociale) omgeving is iets dat we nastreven binnen de school. We erkennen dat de ene (geleerde) context verschilt van de (ontstane) andere. Echter, kennismaking, motivatie en verkennen zijn, volgens ons, belangrijke stappen die onze kinderen motiveert om gewenst gedrag te laten zien. De leerlingen kunnen tools inzetten om zelf conflicten op te lossen en bij te dragen aan een positief groeps- en/of schoolklimaat. Dit is eigenaarschap dat we, op niveau van iedere individuele leerling, motiveren en bevorderen.

We sturen ook aan op opbrengsten in gedrag. Dat betekent dat we data verzamelen, analyseren en op basis van deze analyse het onderwijs voor gedrag vormgeven. De afgelopen jaren werkten we met het signaleringsinstrument Zien! Doordat Zien! niet meer binnen ParnasSys werkt heeft de werkgroep gekozen voor 'Leerling in Beeld, sociaal emotioneel functioneren'. In schooljaar 2023-2024 zullen we dit nieuw signaleringsinstrument invoeren. Indien gewenst of noodzakelijk, kan de (interne) gedragswetenschapper betrokken worden voor aanvullend onderzoek, o.a.

¹⁹ Durlak e.a., 2010; Durlak e.a., 2011; Sklad e.a., 2012.

observaties en vragenlijsten kunnen ingezet worden. Ook kan er betrokkenheid zijn vanuit ketenpartners. Daarnaast zijn er de observaties en de incidentenregistratie (3x per jaar 2 weken) van SWPBS.

Aan de hand van de analyse van data onderbouwen we beslissingen en kan maatwerk met betrekking tot kinderen en medewerkers in gang gezet worden. We ontwikkelen op onze onderwijseenheid een continuüm van evidence based interventies die gedrag en leren ondersteunen. Wij integreren onderwijs en betrekken ouders actief bij het onderwijsproces en SWPBS.

De sociaal-emotionele ontwikkeling is de kern van het pedagogisch handelen van een leerkracht, de teamleden krijgen daarom ondersteuning, via workshops, lezingen en/of nascholing om al aanwezige competenties en eigen leerpunten op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling te versterken; bijvoorbeeld de workshop 'Ervaar TOS'. Daarnaast zet de werkgroep zich in om nieuwe teamleden te scholen en van de nodige handvatten te voorzien om te zorgen voor een goede groepsdynamiek en goed pedagogisch klimaat binnen de onderwijseenheid. De werkgroep heeft als doel om de sociaal emotionele ontwikkeling en de daarvoor benodigde middelen te implementeren, te borgen, te monitoren en te onderzoeken.

De sociaal-emotionele ontwikkeling is niet alleen een issue van de werkgroep, maar betekent dat we binnen onze onderwijseenheid open moeten staan om met elkaar de dialoog aan te gaan. Het is het uitwerken en uitdragen van de pedagogische schoolvisie op schoolniveau richting leerlingdoelen en competenties van leerkrachten én het verkrijgen van betrokkenheid en motivatie van het team om veranderingen daadwerkelijk voor elkaar te krijgen. Een en ander zorgt ervoor dat er een omslag in denken en doen is, dat er binnen het team een samenbindend vermogen ontstaat, met zichtbare betrokkenheid en een team dat eigenaarschap uitstraalt en voorbeeldgedrag naar collega's, kinderen en ouders laat zien. Zo zijn we in staat om elkaar aan te spreken op verantwoordelijkheden. Vanuit de RI&E werd binnen onze geledingen aangegeven dat elkaar aanspreken soms moeilijk is, om allerlei

(begrijpelijke) redenen. De werkgroep heeft in nauwe samenwerking met de directie dit in voorgaande jaren opgepakt en een en ander is met succes afgesloten. We willen de organisatie de kans geven een en ander te consolideren.

Betrokkenheid van ouder(s) vindt de werkgroep een zeer belangrijk item. Jaarlijks organiseert de werkgroep minimaal 1 ouderavond c.q. lezing die geheel in het teken staat van de sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind. Daarnaast wordt het sociaal-emotioneel functioneren van hun kind en de uitslag van Zien! (vanaf 2023 wordt dat 'Leerling in Beeld, sociaal emotioneel functioneren') tijdens de oudergesprekken besproken. Indien van belang zal er altijd tussentijds telefonisch en/of mondeling contact met ouders worden opgenomen.

Afspraken, verantwoordelijkheden en (preventieve) maatregelen met betrekking tot het sociaal-emotionele en pedagogisch handelen van de onderwijseenheid, team, kinderen en ouders is schriftelijk opgenomen in ons veiligheidsplan en de protocollen. In dit veiligheidsplan²⁰ wordt ook beschreven hoe we incidenten voorkomen, afhandelen, registreren en evalueren.

Leergebied overstijgend: levensbeschouwing

Mgr. Hanssen had van oorsprong een katholieke identiteit. Tegenwoordig worden we bijzonder neutraal genoemd. Neutraal in de zin van gelijkwaardige betekenis van alle levensbeschouwingen en maatschappelijke stromingen. Het onderwijs aan Mgr. Hanssen wordt gegeven vanuit een christelijke visie op het leven. Dit komt tot uitdrukking in de respectvolle manier waarop medewerkers met leerlingen, ouders, collega's en andere betrokkenen omgaan. We waarderen de ander en dragen zorg voor elkaar, zowel binnen als buiten de lestijd. Van medewerkers, leerlingen en hun ouders verwachten wij wederzijds respect ten aanzien van elkaars identiteit. Onze missie en de daaruit voortvloeiende doelstellingen voor het onderwijs zijn echter maatgevend. We verwachten van ouders dat zij deze doelen onderschrijven en daarmee als zodanig ook erkennen en respecteren.

²⁰ Zie vademecum.

Met dit vak willen we een bijdrage leveren aan de levensbeschouwelijke identiteitsontwikkeling van de leerlingen.

Leergebiedoverstijgend: CIDS

De werkgroep CIDS (Culturele Identiteit en vorming van Doven en Slechthorenden) stimuleert voor alle slechthorende en dove leerlingen van onze onderwijseenheid en binnen de ambulante dienst de ontwikkeling van een positief, reëel zelfbeeld. CIDS biedt kennis en inzicht en maakt de leerlingen bewust van hun (multi-) identiteit als D/SH persoon in een samenleving die overwegend uit horenden bestaat.

Daarvoor staan er speciale CIDS lessen op het rooster:

De leerling heeft kennis van de eigen hoorstatus en leert om te gaan met de gevolgen van de auditieve beperking (D/SH).

De leerling heeft handvatten om te kunnen omgaan met hun doofheid/slechthorendheid in uiteenlopende situaties D/SH).

De leerling leert dat niet (goed) kunnen horen niet iets is waar je je voor moet schamen, maar dat je jezelf kan en mag laten zien en dat je recht hebt op een eigen plek in de samenleving D/SH).

Er zijn CIDS bijeenkomsten op de onderwijseenheid waarbij vooral wordt ingezet op elkaar ontmoeten, jong leert van oud en samen staan we sterk. Daar doen in principe alle slechthorende/dove leerlingen aan mee, van de drie- tot de dertienjarigen en waar mogelijk ook de leerlingen uit de ambulante begeleiding.

De werkgroep bevordert kennis en bewustzijn m.b.t. de specifieke behoefte van deze leerlingen naar alle medewerkers toe via wekelijkse mededelingen die actualiteiten en activiteiten vermelden zowel binnen school als ook landelijk. De werkgroep organiseert zogenaamde kennisteam-bijeenkomsten waar aandacht wordt besteed aan hulpmiddelen, communicatie, identiteit, (wereld-)burgerschap, kunst/sport en geschiedenis. Ook zijn er jaarlijks activiteiten zoals de gebarenweek, informatiemiddagen voor ouders en is er pilot gedaan met een Als Je Oren Niet Goed Horen (AJONGH)-training voor de D/SH leerlingen van het reguliere middelbare onderwijs. Naar alle waarschijnlijkheid wordt die de komende jaren verder uitgerold.

Leergebiedoverstijgend: het bewegende kind

Spel en beweging zijn aangrijpingspunten om de taalontwikkeling te stimuleren en de sociale vaardigheden te vergroten. De motorische ontwikkeling van onze leerlingen is dan ook een van de pijlers van Mgr. Hanssen.

Vanuit deze visie houdt de werkgroep, onder voorzitterschap van een van de vakleerkrachten bewegingsonderwijs, zich bezig met de uitwerking ervan naar doelstellingen, beleid en afspraken. De werkgroep heeft als doel om het belang van motoriek voor onze populatie uit te dragen en het team en andere betrokkenen te enthousiasmeren. Dit belang moet op alle mogelijke beweegvelden uitgewerkt worden in de vorm van doelen en plannen en in beleidsadviezen. Vervolgens worden de, door de directie bekrachtigde, plannen geïmplementeerd en ondersteunt de werkgroep bij de uitvoering en eventuele bijstelling ervan. Naast de reguliere bewegingslessen en de zwemlessen zijn er voor de leerlingen nog extra beweegmomenten tussen de theoretische lessen in de klas: BIKKEN. Groepsleerkrachten worden hierin ondersteund en gemotiveerd door de werkgroep om dit consequent aan te bieden. Tijdens de pauzes proberen we de leerlingen zo actief mogelijk hun tijd te laten besteden. Speelpleinen zijn inmiddels hierop ingericht. Daarnaast beschikken we over Speelbossen, waarin leerlingen in een natuurlijke omgeving kunnen spelen.

De komende perioden zullen de speelpleinen worden geëvalueerd en zullen er nieuwe plannen worden ontwikkeld.

Leergebiedoverstijgend: ICT

Op Mgr. Hanssen gaan we uit van de ecologische visie op het kind en gaan we uit van de totale ontwikkeling van het kind. We houden daar in ons onderwijs rekening mee en we sluiten zoveel mogelijk aan bij de leef-, belevings- en ervaringswereld van onze leerlingen. In deze tijd is kunnen lezen en schrijven (geletterd zijn in de traditionele zin) niet langer voldoende, onze maatschappij vraagt ook om digitale geletterdheid. Leerlingen moeten ook leren goed (veilig, effectief, kritisch en bewust) gebruik te maken van digitale toepassingen die er beschikbaar zijn. Ze moeten worden voorbereid op de digitale toekomst: op school, bij een vervolgopleiding, als consument, als burger. Onze leerlingen zijn kwetsbaar en vaak minder digitaal geletterd. Hun digitale geletterdheid dient

in kleine stapjes vergroot te worden. Wie digitaal geletterd is, maakt meer kans op de arbeidsmarkt en kan in zijn latere leven beter met uitdagingen omgaan. Daarom staan leerkrachten stil bij verschillen tussen kinderen en zetten ICT in om gestelde doelen te bereiken en meer kansengelijkheid creëren.

Het gebruik van ICT is niet meer weg te denken uit onze maatschappij. Het is belangrijk geworden in het leven, het werken en het leren van mensen en eenieder erkent het nut van de inzet van ICT in het onderwijs. De leerkracht heeft een sleutelrol op dit gebied. Voor leerlingen geldt dat zij tot hogere leeropbrengsten, verbeterde motivatie en meer plezier bij het leren komen, als de leerkracht gebruik maakt van ICT en digitaal leermateriaal.

Voor leerkrachten onderscheiden we vier bekwaamheidsgebieden die sterk met elkaar verbonden zijn en de bouwstenen vormen voor ons ICT-beleid:

1. Digitale geletterdheid: elke leerkracht bezit de basisvaardigheden pedagogisch verantwoord te werken in een digitale wereld.
2. Leersituatie: elke leerkracht kan de juiste keuzes maken vanuit de leersituatie ten aanzien van didactiek en inzet ICT-middelen.
3. Organisatie: elke leerkracht is bekwaam in veilig en verantwoord gebruik van ICT voor bedrijfsvoering (registreren, volgen en verantwoorden) en communicatie.
4. Professionalisering: de leerkracht is en blijft gekwalificeerd in het gebruik van ICT-toepassingen.

ICT/digitale geletterdheid komt niet als apart vak op het lesrooster. Digitale geletterdheid is een geïntegreerd onderdeel in ons totale onderwijsaanbod en is verweven met alles wat je doet op school. Integratie vergroot het vermogen om het geleerde toe te passen in nieuwe situaties (transfer).

Leergebiedoverstijgend: zelfstandig werken en leren

Het onderwijzen van vaardigheden van Leren Leren is een effectief middel om leerprestaties duurzaam te verhogen²¹.

Competenties van Leren Leren zijn belangrijk voor met name minder vaardige leerlingen²². Zij hebben hier een passende aanpak in nodig; niet alleen omdat zij in kleinere stappen leren, maar ook omdat 'they also tend to be less likely to know they are inaccurate or understand how close they are to the desired learning'²³.

Zelfregulering houdt met name in: zelfstandig handelen en daarvoor verantwoordelijkheid nemen in de context van een bepaalde situatie/omgeving, rekening houdend met de eigen capaciteiten. Het gaat om eigen initiatief nemen en niet klakkeloos aanwijzingen of voorschriften volgen. Daarvoor is het nodig zicht te hebben op de eigen doelen, motieven en capaciteiten. Leerlingen in het speciaal onderwijs zijn minder geneigd om effectieve zelfregulerende vaardigheden toe te passen dan reguliere leerlingen. Bij het uitvoeren van taken hebben zij vooral moeite met de vaardigheden plannen, volgen, onderzoeken, checken, evalueren en controleren. Onderzoek laat zien dat het mogelijk is om deze vaardigheden via gerichte instructie en begeleiding verder te ontwikkelen²⁴. Leerlingen communicatief redzaam maken is een van ons voornaamste kerntaken. Zelfredzaamheid en zelfstandigheid vragen daarom extra aandacht van onze medewerkers, omdat de kleinere groepen in het speciaal onderwijs ertoe zouden kunnen leiden dat de zelfstandigheid van leerlingen juist wordt ingeperkt. De leerling van nu leert in de 21e eeuw. Deze eeuw vol ontwikkelingen vraagt om veel verschillende skills (algemene competenties) om leerlingen voor te bereiden op onze snel veranderende maatschappij. De technologie ontwikkelt zich snel; de beschikbaarheid van internet, computers, telefoons en tablets maar ook verregaande automatisering en digitalisering vragen om nieuwe competenties voor beroepen in de nabije toekomst die nog niet bestaan. Dit heeft een grote

²¹ De Boer, Donker-Bergstra & Kostons, 2012; Dignath & Büttner, 2008; Dignath, Büttner & Langfeldt, 2008; Haller, Child, & Walberg, 1988; Hattie, Biggs & Purdey, 1996; Zumbrunn, Tadlock & Roberts, 2011.

²² Dinsmore & Parkinson, 2013; Zimmerman, 1990.

²³ Dinsmore & Parkinson, p. 63.

²⁴ De Boer, Donker-Bergstra & Kostons, 2012; Dignath & Büttner, 2008; Dignath, Büttner & Langfeldt, 2008; Haller, Child & Walberg, 1988; Hattie, Biggs & Purdey, 1996; Wang, Haertel & Walberg, 1990; Zumbrunn, Tadlock & Roberts, 2011.

impact op onze samenleving en op de manier van leren op scholen. Om kinderen goed voor te bereiden op de eisen van deze moderne maatschappij zijn we, als school, het erover eens dat onze leerlingen deze 21e -eeuwse vaardigheden zich meer en meer moeten eigen maken.

In 2022 publiceerde Kennisnet en SLO een herziene versie voor 21e -eeuwse vaardigheden, dat wij als uitgangspunt hanteren in ons onderwijs. Zie ook: [SLO 21e-eeuwse vaardigheden](#). Kritische denken en zelfregulering hanteren we als uitgangspunt. SLO heeft in dit model verder geconcretiseerd: dat heeft geresulteerd in een leerlijn Leren Leren (SLO, 2018) die een aantal van de regulerende competenties in stapjes/vaardigheidsniveaus beschrijft.

Om deze actieve en zelfstandige rol van leerlingen te stimuleren willen wij leerlingen actief betrekken bij de onderwijsactiviteiten en inzicht geven in hun leer- en ontwikkelingsproces. Daarbij krijgen ze verantwoordelijkheid die past bij hun ontwikkelingsleeftijd. Van de leerlingen wordt dat niveau van eigenaarschap verwacht met betrekking tot de leerstof die aangeboden wordt.

Onze medewerkers zetten in op handelingsgericht/opbrengstgericht werken, om zo aan te sluiten bij de ontwikkeling van leerlingen. We denken na over onder meer doelen, leeractiviteiten, instructie, strategieën en feedback. Opbrengstgerichtheid wil zeggen: het bewust, cyclisch en systematisch werken met als doel de grootst mogelijke opbrengst.

Leerlingen doorlopen daarmee stapsgewijs de leerstof (leerinhouden, opdrachten, lesactiviteiten), hetgeen gericht is op het behalen van de tussendoelen en einddoelen van de lesmethode, en op (uiteindelijk) de kerndoelen van het onderwijs.

Mgr. Hanssen heeft zich met ingang van schooljaar 2017-2018 als doel gesteld per leerling een beredeneerde keuze te maken voor de inzet van de onderwijstijd. Deze wordt per jaar getoetst aan de leerrendementen in relatie tot onze populatie. We noemen dit maatwerk. We zetten in op maatwerk vanuit de gedachte dat we het onderwijs aan de leerling pas recht doen, als we ook rekening houden met de verschillen tussen de leerlingen, diens talenten en het niveau.

Door aan te sluiten bij het niveau van de leerling, de uitdaging die dat vraagt en het bereiken van de juiste leerresultaten sluiten we aan bij de ontwikkeling van de leerling en een betere beredenering van zijn uitstroomprofiel/ontwikkeling. Dit vereist flexibele leerwegen en een meer flexibele inzet van de lesuren/ onderwijsuren.

Flexibele leerwegen bieden de leerling ruimte, verbreding en verdieping en de mogelijkheid om de juiste keuzes te maken richting vervolgonderwijs. We zijn van mening dat scholing en hoge doelen ingezet moeten worden om de leerling dat uitstroomprofiel aan te bieden dat hij kan realiseren. Bovenstaande blijft voortdurend in ontwikkeling en wordt daar waar mogelijk toegepast bij de leergebieden o.a. begrijpend lezen en rekenen. Door het versnellen in een leerlijn kan een leerling zelfstandig een hoger leerrendement behalen, door verdieping kan de leerling zijn talenten inzetten om leerrendementen te verhogen. De leerling kan zijn talenten tonen en de doorstroom wordt vergemakkelijkt. De zone van de naaste ontwikkeling van een leerling mag en moet, volgens ons, ambitieus gesteld worden.

We gebruiken werkvormen, activiteiten en creëren onderwijssituaties waarbij kinderen hun eigen talenten ontdekken. We willen dat kinderen steeds meer eigenaar zijn van hun doelen (op gebied van kennis en vaardigheden). We geven kinderen handvatten mee om zich te ontwikkelen binnen de snel veranderende maatschappij. Het kind leert daarbij onder andere om kritisch te kijken naar zichzelf en vragen te blijven stellen. We geloven in de ontwikkeling van elk kind.

Leerkrachten stimuleren de kinderen het beste uit zichzelf te halen, zo bieden we ruimte voor ontwerpend, experimenterend en ontdekkend leren en geloven erin dat dit tot grote betrokkenheid bij kinderen leidt.

Onze medewerkers experimenteerden de afgelopen jaren met blokdoelen en gaven ze die vorm in doelenmapjes, doelenmuren en/of een soort portfolio. In schooljaar 2019-2020 zijn de opbrengsten geëvalueerd en de afgelopen schooljaren verder doorontwikkeld tot de huidige opzet van de Kindmap.

Door de inzet van de Kindmap, een lopend strategisch proces; hopen we dat de Kindmap een

plek krijgt binnen het onderwijs, bij kind en ouders. We verwijzen verder naar het beleidsplan; 'notitie effectieve leertijd' in ons vademecum.

We streven naar eigenaarschap bij kinderen: binnen de kaders die de leerkracht stelt, kan het kind zelf doelen stellen. Het krijgt ruimte om die doelen te evalueren op leer- en productproces, de leerling krijgt inzicht in zijn eigen vooruitgang (zelfmonitoring) en kan aangeven waar zijn onderwijsbehoeften liggen. Bij de kernwaarde 'eigenaarschap' hoort verantwoordelijkheid. Op onze onderwijseenheid leert een kind zelf verantwoordelijk te zijn voor zijn eigen gedrag en werk. Kinderen worden betrokken bij hun eigen leerdoelen en deze zijn zichtbaar voor hen. Het kind leert te evalueren en reflecteren op zichzelf. De leerkracht bezit de vaardigheden om vanuit een begeleidende houding het kind te leren het zelf te kunnen. Het kind krijgt zicht op en is eigenaar en verantwoordelijk voor zijn/haar eigen ontwikkeling. De kinderen krijgen de mogelijkheid en zijn in staat om zelf keuzes te maken in het proces. Op deze manier verhogen we betrokkenheid en verantwoordelijkheid van de kinderen.

De leerkracht spreekt echter het kind ook aan op een niveau dat net buiten het bereik is van wat het kind op eigen kracht kan. We noemen dit de zone van de naaste ontwikkeling. Het (ondersteund) aanbod ligt net boven het niveau van het kind. We willen het kind laten groeien in zijn ontwikkeling en mogelijkheden. Wat een kind zelfstandig kan, is de zone van de actuele ontwikkeling. Waar een kind hulp bij nodig heeft, is de naaste ontwikkeling. We stellen hoge eisen binnen ons onderwijs, daarmee willen we de zone van naaste ontwikkeling van het kind aanspreken. We hanteren de leerlijn Leren Leren, die binnen het plan sociaal-emotionele leerlijn leren ontwikkeling is geïntegreerd. Kinderen leren in stapjes aan Taakaanpak, leren omgaan met uitgestelde aandacht/hulp vragen, leren zelfstandig te (ver)werken, leren samenwerken en reflecteren.

Mgr. Hanssen heeft 2020-2021 een eigen leerlijn Leren Leren ontwikkeld op basis van de CED-leerlijnen, maar aangepast op onze populatie D/SH/TOS leerlingen (zie vademecum).

Bij Leren Leren ben je bewust en actief bezig met je eigen leerproces. Het gaat over grip krijgen op en sturing kunnen geven aan de leerdoelen die je wilt en moet bereiken om je meer optimaal te kunnen ontwikkelen. Mgr. Hanssen heeft daarnaast het streven de verschillende executieve functies verder te onderzoeken en hoe deze stapsgewijs te verbeteren.

Binnen onze onderwijseenheid werken we volgens het IGDI-model: Interactief, Gedifferentieerd, Directe Instructie. We creëren condities om te leren. Het doel is dat onze leerling de basisstrategieën beheerst, maar we bieden ook differentiatie aan.

Daarbij heeft de school de afgelopen 2 jaar verschillende uitdagingen getrotseerd. We kregen te maken met diverse lockdowns als gevolg van Covid enerzijds en een blijvende toestroom van nieuwe leerlingen anderzijds. Dat had tot gevolg we veel nieuwe leerkrachten aannamen. Zij dienen meegenomen te worden in onze visie en beleid. Het uitvoeren en uitbreiden van maatwerk heeft mede door eerdergenoemde gebeurtenissen en reflectie/evaluatie hierop, geleid tot meer reële aanpassing van onze eerder gestelde doelen (zie ontwikkelplan effectieve leertijd, vademecum).

Ons kleuteronderwijs

Ons kleuteronderwijs is gebaseerd op de visie van ontwikkelingsgericht onderwijs en maakt gebruik van de bouwstenen zoals die in het onderwijsconcept basisontwikkeling voor peuters en de onderbouw (Janssen-Vos, 2008) worden uitgewerkt. Indien nodig wordt het aanbod programmagericht aangevuld. Belangrijk hierbij is de aansluiting bij de belevingswereld van het kind in zijn ontwikkelfase. Alleen deze aangepaste betekenisvolle activiteiten en inhouden kunnen beklijven en daardoor kan het geleerde ook gebruikt worden in andere situaties (Janssen-Vos, 2008).

De leerkracht/assistent/logopedist zorgen voor een geordende, opgeruimde, maar ook aantrekkelijke en uitdagende inrichting van klaslokalen, behandelruimtes en andere ruimtes die kleuters gebruiken in onze onderwijseenheid. Ook de beschikbaarheid van de juiste

ondersteunende materialen zijn een belangrijke voorwaarde.

In ons kleuteronderwijs geven wij het ontwikkelingsgericht onderwijs middels de principes van basisontwikkeling vorm met behulp van thema's die afgestemd zijn op de belevingswereld van onze leerlingen en geschikt zijn om de ontwikkeldoelen vorm te geven. Deze thema's worden vakoverstijgend en vak-integrerend gevuld met gerichte activiteiten, opgebouwd vanuit spel, omdat kinderen zich ontwikkelen aan de hand van activiteiten die naast elkaar voorkomen en elkaar beïnvloeden. Het thema zorgt voor een betekenisvolle samenhang, zowel cognitief als sociaal-emotioneel.

Ons thematisch onderwijs is georganiseerd rond vijf ontwikkelingsgebieden. Binnen Digikeuzebord hanteren we de volgende ontwikkelingsgebieden: sociaal-emotionele ontwikkeling, spelontwikkeling, taalontwikkeling, rekenontwikkeling en motorische ontwikkeling.

De organisatie wordt uitgewerkt in de themaplanner, die in de klas zichtbaar aanwezig is. Die themaplanner wordt voor een langere periode

(ca. 6 weken) gemaakt. Hierin beschrijven we onze doelen op voor die periode.

De dagelijkse uitvoering/planning hiervan is te vinden in het logboek.

Volgens een voor de kinderen herkenbare dagindeling krijgen de activiteiten hun plaats. Tijdens de activiteiten is de leerkracht (en dat geldt ook voor de onderwijsassistent en logopedist) niet alleen motivator, maar neemt zij ook deel aan de activiteiten, waardoor ze kansen kan creëren om een activiteit te verdiepen en te verbreden. De leerkracht is hiermee de spil; haar handelen vanuit afstemming geeft de kinderen veiligheid, maakt hen nieuwsgierig en emotioneel vrij en geeft hun zelfvertrouwen.

Het leerstofaanbod

Het leerstofaanbod komt voort uit de ontwikkelingsgebieden van de kleuter. We hanteren het Digikeuzebord als Ontwikkelingsvolgmodel waarin de doelen, gefilterd uit de SLO-CED-doelen, beschreven staan.

Basale ontwikkelingsbehoeften Zelfbeleving, zelfbesef, competentie Zelfstandigheid, autonomie Zelfredzaamheid Emotioneel welbevinden, emotionele ontwikkeling Relatie met volwassenen Relatie met kinderen Omgaan met afspraken, regels en materialen	Speel - en werkgedrag Spelontwikkeling Samenspelen en samenwerken Expressieve ontwikkeling Motivatie Taakgericht gedrag
(Sensio-)motorische ontwikkeling Grote motoriek Fijne motoriek	Zintuiglijke ontwikkeling Tastwaarneming Visuele waarneming Auditieve waarneming
Spraak-en taalontwikkeling Spraakontwikkeling Taalvorm Taalinhoud Taalgebruik	Wereldverkenning Algemene omgevingsverkenning Lichaamsoriëntatie Ruimtelijke oriëntatie Tijdsoriëntatie
Symboolverkenning Ontluikende geletterdheid Koppeling hoeveelheid-symbool, tellen Hoeveelheden vergelijken (wiskundige begrippen)	

Voor onze kinderen vraagt vooral de spraak- en taalontwikkeling om een meer specifiek aanbod. Ons onderwijs is erop gericht om effectieve communicatie met de kinderen tot stand te

brenge. Het ontwikkelen van de taalaspecten vindt plaats in betekenisvolle situaties, die worden ontleend aan de leefwereld van het kind.

We werken met thema's en uitgaande van herkenbare situaties uit hun leef- en belevingswereld worden kinderen gestimuleerd om actief taal te gebruiken.

Uitgangspunten voor het taalonderwijs zijn de pijlers van interactief taalonderwijs.

In dit kader zijn bij het Expertisecentrum Nederlands een viertal bronnenboeken uitgegeven. Ze vormen de basis voor de inrichting van ons Taalonderwijs.

- De taallijn voor groep 1 en 2
- Mondelinge communicatie, C. Aarnoutse
- Woordenschatonderwijs ontwikkeling, Marijke Kienstra
- Werken aan taalbewustzijn, Margareth van Kleef
- Stimulerende lees-en schrijfactiviteiten in de onderbouw, Margareth van Kleef
- Met Stimulerende lees-en schrijfactiviteiten in de onderbouw, Margareth van Kleef

Bij de kleutergroepen is bij voorkeur dagelijks aandacht voor rekenen. Daar wordt elk thema gekozen voor een aantal rekendoelen, waaraan activiteiten gekoppeld worden, ook kan er gebruik gemaakt worden van Als kleuters leren tellen

(SLO), Met Sprongen Vooruit (Menne Instituut) en de rekenkaarten van Wizwijs. We bieden zowel betekenisvolle rekenactiviteiten gerelateerd aan het thema, bijv. in hoeken. Maar ook bieden we oefeningen en spellen waarbij een rekenvaardigheid wordt ingeoeffend. Deze aanpak wordt om de zoveel jaar kritisch bekeken en aangescherpt (onderdeel van een jaarplan).

Methodes en materialen: als bronnenboek bij onze thema's

- Wizwijs
- Schatkist rekenen
- Sprongen vooruit
- Schrijfonderwijs
Schrijfkriebels of Schrijfdans
- Piramide, uitgave van Cito
- Taalverhaal, deel A en B voor de kleuters
- Taallijn thema's
- Methode voor Sociaal-emotionele ontwikkeling: 'Leefstijl'.
- Methode voor relationele en seksuele vorming: 'kriebels in je buik'
- Methode A: weerbaarheidstraining voor K2

Het leerstofaanbod in de kerngroepen

Nederlandse taal	Taalverhaal: afbouwen Totaal: gefaseerde invoering
Technisch lezen	Veilig leren lezen Estafette
Begrijpend lezen	Nieuwsbegrip Zilver
Spelling	Spelling actief
Schrijven	Schrijven in de basisschool: in M2/3 en M3/E Pennenstreken gefaseerde invoering
Engels	Hello World: deze methode wordt met ingang van schooljaar 2023-2024 vervangen door 'Blink'.
Rekenen	<ul style="list-style-type: none"> - Wizwijs wordt met ingang van schooljaar 2023-2024 vervangen door de methode Getal & Ruimte Junior. - Met sprongen vooruit
Wereldoriëntatie waaronder Geschiedenis Aardrijkskunde Natuur en techniek Verkeer	Bij de tijd (geschiedenis) Een wereld van verschil (aardrijkskunde) Leefwereld (natuuronderwijs) Let's go (verkeer) Leefstijl (sociaal-emotioneel) Kriebels in je buik (lesmethode voor relationele en seksuele vorming) Methode A & B (weerbaarheidstraining)

Kunstzinnige vorming: Tekenen Handvaardigheid muziek	Op basis van de leerlijn.
Bewegingsonderwijs	Op basis van de leerlijn en het curriculum dat door de vaksectie vastgesteld is.

Toetsen

Jaarlijks worden de ontwikkelopbrengsten van de kleutergroepen in beeld gebracht met Digikeuzebord. Naast het volgen van deze ontwikkelingslijnen worden in de groepen 2 (K2) de testen van het 'Protocol preventie van leesproblemen' afgenomen, om een duidelijk beeld te krijgen van het fonemisch bewustzijn van de kinderen ter voorbereiding op het leesonderwijs in groep 3.

We meten de ontwikkeling van onze leerlingen met de methode-onafhankelijke toetsen van Cito, AVI, het dyslexieprotocol en het Drempelonderzoek. Jaarlijks wordt bij een aantal leerlingen die uitstromen naar V.O. Route 8 afgenomen.

Voor het logopedisch volgsysteem zijn de resultaten op de logopedische toetsen vastgelegd in het LHO+ in ParnasSys.

In ons jaarlijkse activiteitenplan staat de meest recente versie van onze toetskalenders voor de diverse jaargroepen.

Kernvakken van de groepen A1 tot en met E

Kernvak: Nederlandse Taal en lezen

Organisatie taal

Binnen de onderwijseenheid is de werkgroep taal onder leiding van de beleidsadviseur taal verantwoordelijk voor de afstemming en uitwerking van ons taalbeleid. De werkgroep taal formuleert adviezen m.b.t. de vormgeving van het mondelinge en schriftelijke taalonderwijs op Mgr. Hanssen. Dit gebeurt, indien relevant, in overleg met de overige beleidswerkgroepen. Er wordt gestreefd naar adviezen op maat, die aansluiten bij de specifieke onderwijsbehoeften van onze leerlingen en ondersteuningsvragen van onze collega's. De adviezen zijn over het algemeen evidenced, maar kunnen ook practised based zijn. Vaak wordt een pilot ingezet alvorens een advies volgt.

Algemeen

Taal is één van de vier pijlers van ons onderwijs en wordt gevormd door het spraak- en taalonderwijs. Het spreekt voor zich dat er expliciet aandacht uitgaat naar het ontwikkelen van een goede lees- en spellingvaardigheid, maar we onderscheiden ons in het bijzonder door ons aanbod t.a.v. mondelinge taal. Het (mondelinge) taalonderwijs geven wij vorm middels de uitgangspunten van het zogenaamde 'interactieve taalonderwijs (IATOW)' aangevuld met methodieken zoals bijvoorbeeld 'de denkstimulerende gespreksmethodiek' en 'de viertakt' van Verhallen.

Het taalonderwijs kent natuurlijk nog meer domeinen en bestaat in zijn geheel uit:

- Spreken en begrijpend luisteren;
- Woordenschat;
- Technisch en begrijpend lezen;
- Spelling;
- Stellen;
- Taalbeschouwing;
- Technisch schrijven;
- Engels.

De volledige inhoud en verantwoording van bovenstaande domeinen is te vinden in het herziene taalplan (februari 2022). Dit taalplan zal de komende jaren, in delen, worden gedeeld via de PDO's.

Wat volgt zijn de actiepunten per domein voor de komende vier jaren.

Spreken en luisteren

In het schooljaar 21-22 zijn een tiental collega's opgeleid tot interne DGM-trainer. Zij zullen vanaf het schooljaar 22-23-jaarlijks een 40-60 collega's meenemen in de theorie van DGM en hen de vaardigheden meegeven om zelf met DGM in de dagelijks praktijk aan de slag te gaan. De verwachting is dat dit traject in het schooljaar 26-27 wordt afgerond.

Daarnaast is de leerlijn spreken en luisteren herzien. Er zal aandacht uitgaan naar de integratie

hiervan binnen het thematisch werken en ook het registeren ervan (in ParnasSys) wordt onderzocht.

Woordenschat

De afgelopen jaren is er veel aandacht besteed aan het woordenschatonderwijs op het gebied van woordenschatkeuze en effectief woordenschatonderwijs. De resultaten hiervan zijn nog niet naar wens en dit zal de komende jaren nog een keer worden opgepakt.

Technisch en begrijpend lezen

De werkgroep taal oriënteert zich in het schooljaar 22-23 op de nieuwe methodes voor voortgezet en begrijpend lezen. Het is de bedoeling dat het jaar erop één of meerdere pilots volgen, zodat er in 23-24 een implementatie kan plaatsvinden.

Daarnaast zal tegen die tijd de methode Veilig Lezen kim-versie halverwege zijn levenscyclus zijn. Een goede tussenevaluatie in het kader van borging en afstemming met de nieuwe methode voor voortgezet technisch lezen is dan wenselijk.

Bovendien is het sinds kort weer mogelijk om voor leerlingen met TOS voor vergoede dyslexiezorg in aanmerking te komen. Het onder de loep nemen van en aanscherpen van ons dyslexiebeleid is daarbij van belang.

Ten slotte, er is de afgelopen jaren ingezet op leesinterventies zoals Bouw! en daarom zal de nadruk liggen op het borgen ervan t.b.v. de interventietrouwheid.

Spelling

De methode Taal Actief 4e editie-spelling wordt alweer zeven schooljaren gehanteerd. In het schooljaar 24-25 zal de werkgroep taal zich oriënteren op een mogelijke opvolger hiervan. Daarnaast is het afgelopen schooljaar een start gemaakt met de gefaseerde implementatie van Taal in Blokjes. Het verder uitrollen en het borgen ervan heeft de komende jaren de aandacht van de werkgroep taal.

Stellen

Het stelonderwijs is geïntegreerd in onze themaplanner en er zijn diverse bronnen waarop leerkrachten kunnen terugvallen, maar een duidelijke (leer)lijn ontbreekt hierin. De werkgroep taal is zich hiervan bewust en zal in de komende jaren een advies uitbrengen.

Taalverkennen

De ontwikkeling van ToTaal, een zelfontwikkelde methode voor taalverkennen, is in volle gang. Er is een poosje geleden gekozen voor een gefaseerde invoering hiervan. In het schooljaar 22-23 zijn de M2-groepen aan de beurt en de verwachting is dat in het schooljaar 24-25 alle groepen (A2+) met ToTaal kunnen werken. In het schooljaar daarna zullen waarschijnlijk nog de puntjes op de i moeten worden gezet.

Technisch schrijven

Een aantal schooljaren geleden is er gekozen voor de gefaseerde implementatie van Pennenstreken blokschrift. In het schooljaar 24-25 is de implementatie hiervan waarschijnlijk afgerond.

Engels

Op dit moment wordt de methode 'Hello World' nog gehanteerd, maar 'Hello World' wordt niet meer geleverd. De werkgroep taal koos, in overleg met de leerkrachten van de M3- en E-groepen, voor de methode 'Blink'.

Kernvak: Rekenen

De werkgroep rekenbeleid is in schooljaar 2011-2012 opgericht als adviesorgaan voor de directie. In deze groep overleggen collega's vanuit verschillende functies en verschillende locaties met elkaar (intern begeleider, leerkrachten en assistent). In de afgelopen jaren is de samenstelling van de werkgroep meerdere keren veranderd. De werkzaamheden en taken van de werkgroep worden gecoördineerd door de rekenspecialist.

De werkgroep komt verschillende keren per jaar samen om lopende zaken te bespreken, de doorgaande lijn te waarborgen en het handelen af te stemmen. Via de wekelijkse mededelingen worden de collega's geprikkeld om het rekenonderwijs levend te houden. In een PDO worden door intern begeleiders, in samenwerking met de werkgroep of rekenspecialist, nieuwe ontwikkelingen de werkvloer opgebracht of kennis en ervaring opgefrist. In het IB-overleg (directie en IB) worden nieuwe ontwikkelingen besproken en verzoeken voor of vanuit de werkgroep ingediend.

Minimaal twee keer per jaar bespreekt de rekenspecialist de vorderingen met de algemeen directeur.

Sinds het jaar van oprichting zijn verschillende beleidsstukken opgesteld, die in de afgelopen planperiode zijn samengevoegd in een stuk: plan

en bijlagen, zie vademecum. In de beleidstukken staan de uitgangspunten van goed rekenonderwijs beschreven volgens het Protocol ERWD. Ook staan o.a. beschreven: onze doelgroep en aanpassingen daarop, afspraken en werkwijzen.

Er is gestart met het volledig herschrijven van het beleidsplan rekenen, met als doel het in te korten waardoor het handzamer en praktischer is in gebruik; iedereen moet erin kunnen vinden wat hij zoekt, verdieping is te vinden volgens verwijzingen. Dat nieuwe plan is in een afrondingsfase en zal jaarlijks bijgesteld worden indien nodig. De bedoeling is om het up-to-date te houden.

Met het oprichten van de werkgroep is ook de opdracht tot het vinden van een nieuwe rekenmethode voltooid met de schoolbrede invoering van Wizwijs (Zwijssen). Inmiddels gebruiken we deze methode 10 jaar en is het traject tot het vinden van een nieuwe methode gestart en gevonden: Getal & Ruimte Junior. De pluspunten van de methode (inzichten ERWD o.a. handelingsmodel, doe-activiteiten, betekenisvol) en de minpunten (te grote stappen in leerlijn, te weinig tijd voor automatiseren, moeilijkheden bij differentiëren op niveau (incl. Passende Perspectieven), moeilijke verhaaltjessommen die onvoldoende voorbereiden op Cito, weinig inzicht na toetsing, software) wegen mee in de keuze van een nieuwe methode. Ook de problemen met borging van goed rekenonderwijs, hetgeen inhoudelijk goed is aangezet, maar in de praktijk wisselend wordt uitgevoerd, zal in de toekomst een duidelijkere PDCA-cyclus moeten gaan lopen. Met name de verandering in samenstelling van het team en prioritering van het rekenen, als ook onvoldoende checken en (her)plannen worden als een risico gezien. Er zal gezocht moeten worden naar het juiste meetinstrument, wellicht verschillende, afhankelijk van de vraag of gewenste inzichten die verkregen dienen te worden. De plannen voor dit implementatietraject ontwikkelen we zelf, waarbij we graag gebruik willen maken van een critical friend (externe partij).

Hoewel we ooit hebben beschreven dat de voorkeur uitgaat naar convergente differentiatie, wordt de laatste jaren steeds meer divergent gedifferentieerd door middel van het groepsdoorbrekend werken. Collega's waren niet langer in staat om door grote verschillen in

functioneren tussen leerlingen convergent een groep te bedienen. In de huidige praktijk worden de meeste kinderen via het groepsdoorbrekend werken bediend in aanpak 1 en 2. De aandacht gaat uit naar aansluiten op het functioneringsniveau waarbij meestal gebruik wordt gemaakt van een lager leerjaar van de methode en niet van de adviezen Passende Perspectieven (SLO). Die, zo is gebleken, zijn door Wizwijs ook onvoldoende uitgewerkt. De nieuwe rekenmethode zal hier meer op aansluiten, omdat de uitwerking van de leerlijn <1F een van de gewenste voorwaarden is in het selectieproces.

Zoals het Protocol ERWD voorschrijft is ook Mgr. Hanssen bekend met de zorgcyclus in verschillende aanpakken/ zorgniveaus. Doordat we ook divergent differentiëren (leerlingen rekenen op eigen niveau) resulteert dat veelal bij leerlingen in aanpak 1 en 2. Bij vragen over didactiek en problemen in de rekenontwikkeling kan, meestal via IB, de rekenspecialist geraadpleegd worden voor kennis en advies. Een orthopedagoog wordt binnen Mgr. Hanssen ingezet voor diagnostisch onderzoek en advies op zorgniveau 3.

Het uitvoeren van de zorgcyclus verloopt nog niet zoals beschreven in de beleidstukken, er wordt vooral gekeken naar de toetscores (met name Cito) en kinderen worden vooral bediend op basis van hun functioneringsniveau. De vaardigheidsgroei en de rekenvaardigheid mag zwaarder gaan wegen, waarbij het profiel van de leerling (o.a. OPP) ook worden meegenomen. In het nieuwe beleidsplan is het zorgprotocol ingekort tot een beslisschema, waarin de voorwaarden worden gesteld voor het plaatsen in de juiste aanpak. De zorgcyclus en onze werkwijze zal in iedere planperiode gecheckt en eventueel bijgesteld moeten worden.

De komende periode zal ook het diagnostisch onderwijzen meer aandacht krijgen met als doel vanuit observaties door de leerkracht een scherpere analyse en evaluatie te kunnen maken, welke zal leiden tot een specifiek plan. 'Hoe rekent de leerling?' is daarbij een hulpvraag tot uitwerking van het diagnostisch onderwijzen. Het drieslagmodel (ERWD) en de vertaalcirkel (Borghouts) zijn modellen die daarbij ondersteunend kunnen zijn. In de leerlingplannen zal vervolgens meer focus liggen op de individuele ontwikkeling in de

leerlijnen en het indien nodig werken met Passende Perspectieven. Bijv. de aandacht voor de basisvaardigheden, welke noodzakelijk zijn voor beheersing van doelen op een hoger niveau, dienen stapsgewijs opgebouwd te worden met behulp van de hoofdfasen in de leerlijn. De werkwijze in de dagelijkse praktijk en de beschreven plannen mogen meer en meer een werkdocument zijn waarin ontwikkeling en aanpak concreet beschreven staat.

Vanaf 2012 staat vast dat dagelijks 60 minuten rekenonderwijs op het rooster gepland staat vanaf de kerngroepen, er wordt gewerkt met een methode en de leerkracht wordt geacht aanpassingen te maken (in lijn met het protocol ERWD). Hoewel vanuit het ERWD het advies gegeven wordt voor extra rekentijd voor zwakke rekenaars, is voor ons nog niet duidelijk hoe we dat in het rooster gepast krijgen. Er heeft een pilot Maatwerk gelopen, niet vakspecifiek, de opbrengst en voortgang is onduidelijk voor de werkgroep rekenen. We zien hier wel mogelijkheden, dus het wordt punt van aandacht.

Rekentaal is al eerder onder de aandacht gebracht via een workshops waarbij ook een begrippenlijst is gepresenteerd. Het aanleren van taal door te ervaren en/of visualiseren, uitleggen en oefenen (Viertakt Verhallen) is ons niet onbekend. Inmiddels hebben veel collega's ook de cursussen NmG gevolgd en kan dus gebarenondersteuning toegevoegd worden. Het blijft echter een uitdaging om rekentaal en rekenvaardigheden aan te leren zoals afgesproken, daarom dient dit onderwerp in de komende jaren, na bijstelling van de plannen, opnieuw onder de aandacht te worden gebracht.

Het voorbereidend rekenen ontwikkelt vanaf baby en zou afgerond moeten zijn als kinderen starten met aanvankelijk rekenen (regulier groep 3). Onze leerlingen hebben hier echter een achterstand, rekenen is in de voorbereidende fase vooral taal! In de kleutergroepen is veel aandacht geweest voor het doelgericht onderwijzen in de vorm van betekenisvolle activiteiten en oefeningen. De achterstand die kleuters hebben, nemen ze vaak (gedeeltelijk) mee naar de aanvangsgroepen. Aansluiten in de kerngroepen op de ontwikkeling van de leerling is een uitdaging, omdat de methode waarmee we werken uitgaat van

aanwezige (al ontwikkelde) voorwaarden, hetgeen bij onze leerlingen dus niet geldt.

Eenzijds zal in de kleutergroepen goed gekeken moeten worden naar alle verschillende rekendoelen die een voorwaarde zijn voor start in groep 3, anderzijds zal in de aanvangsgroepen verder gewerkt moeten worden aan de voorbereidende doelen: de leerling zal in ontwikkeling gevolgd moeten worden volgens de leerlijnen.

Differentiatie is dus in alle groepen noodzakelijk, leerlingen hebben verschillende mogelijkheden en belemmeringen en ontwikkelen in hun eigen tempo. Het klassenteam overlegt samen met IB (en eventueel CLZ) over de voortgang en aanpak. Hoewel een nieuwe rekenmethode gedurende deze planperiode wordt geïmplementeerd is bij voorbaat al duidelijk dat geen enkele methode volledig zal voldoen. De methodiek van Met Sprongen Vooruit (Menne Instituut) is bewezen effectief, daarom zijn in de afgelopen jaren de materialen verder uitgebreid en zijn met name de spellen in workshops en PDO's onder de aandacht gebracht. Het gebruik van deze materialen is aanbevolen, maar om flexibel te kunnen inzetten is achtergrondkennis en ervaring vereist. Daarom willen we na implementatie van de nieuwe rekenmethode stimuleren dat meer collega's een cursus gaan volgen. Daarvoor zullen we de mogelijkheden tot het toevoegen aan de meerjarige interne nascholingsagenda in de jaarplanning gaan opnemen.

De rekenwerkgroep zal ook voor de verdere toekomst de ontwikkelingen kritisch blijven bekijken en mogelijk aanpassingen beschrijven en adviseren. In de PDCA-cyclus mag de check-fase een meer objectief karakter krijgen. Er zal getracht worden daarvoor een instrument te vinden of ontwikkelen.

Vakgebied: Wereldoriëntatie

Wereldoriëntatie vinden wij van groot belang voor de brede ontwikkeling van onze leerlingen, want ten gevolge van hun auditieve en/of communicatieve beperking hebben zij vaak een (grote) achterstand in hun kennisverwerking. Wereldoriëntatie wordt vormgegeven in thematisch onderwijs, waarin de vakken aardrijkskunde, geschiedenis, natuur en techniek, en bevordering van gezond gedrag verwerkt worden.

Leerlingen oriënteren zich op de natuurlijke leefomgeving en op verschijnselen die zich daarin voordoen. Leerlingen oriënteren zich ook op de wereld, dichtbij en veraf, toen en nu en maken gebruik van cultureel erfgoed. Wij gebruiken lessen uit de methodes om de kerndoelen te behalen en methodegebonden toetsen bij verkeer om de ontwikkeling van de leerlingen te volgen.

Wij maken gebruik van bronnenboeken voor aardrijkskunde, geschiedenis, natuur en techniek voor ons thematisch onderwijs en gebruiken daarbij aanvullende en ondersteunende computersoftware. Wij besteden gericht aandacht aan gezond gedrag (ook via projecten). Bij wereldoriëntatie zorgen we voor een transfer naar de onderdelen van ons taallesonderwijs en rekenen en wiskunde. In Mens en samenleving: Kerndoel 36, dat gaat over de manier waarop onze samenleving is georganiseerd, op plaatselijk, landelijk en Europees niveau, erkennen we dat niet alle items binnen de thema's worden uitgewerkt. Als we kerndoel 36 nader bekijken, dan zien we dat we gedurende de hele schoolloopbaan van het kind aandacht besteden aan: noodzaak van regels en afspraken bij het samenleven thuis, op straat en op onze onderwijseenheid, gezagsuitoefening en het verschil met 'de baas spelen', (ook deels via de lessen Oriëntatie op jezelf en de wereld). De noodzaak en werkwijze van gemeentelijke diensten (brandweer, reiniging, groenvoorziening, etc.) komen tijdens een thema aan bod. De Nederlandse Republiek, het ontstaan van het Koninkrijk der Nederlanden en de monarchie, het koningshuis, verkiezingen, taken en werkwijze van het gemeentebestuur, het landsbestuur (regering, parlement, totstandkoming van een wet, komen in het thema Staatsinrichting uitgebreid aan bod. De politie (diens taken en de werkwijze van justitie in hoofdlijnen) komt bij de lessen HALT aan de orde. Het Europese bestuur en Universele Verklaring van de Rechten van de Mens zijn niet ingebed in een thema.

Vakgebied: Verkeer

(Jonge) kinderen zijn kwetsbaar en onbewust van de gevaren in het verkeer. Toch gaan zij dagelijks over straat. Daarom is verkeersonderwijs zo belangrijk. Sinds 2021 maken de kerngroepen gebruik van de methode 'Let's go'. Deze is samen met de ANWB ontwikkeld. De verkeerslessen worden door Let's go tot leven gebracht met

aantrekkelijke oefeningen en praktijksimulaties op het digibord. De verkeerspraktijk wordt van buiten naar binnen. En leren de kinderen in een veilige klasomgeving om zich in het echte verkeer te bewegen. Doorlopende leerlijn Let's go! heeft een heldere doorlopende leerlijn van groep 1 tot en met 8. De leerlijn is gebaseerd op de tussendoelen van het SLO en sluit volledig aan op de eisen van het Verkeersveiligheidslabel. Let's go! gebruikt interactieve werkvormen om samenwerkend leren te stimuleren. Met interactieve animaties op het digibord ontdekken kinderen bijvoorbeeld hoe voorrang werkt. En je kunt de theorie toelichten door lokale verkeerssituaties in Google Streetview te laten zien. Om de betrokkenheid te stimuleren zet deze methode in op samenwerken of coöperatief leren: onderwerpen worden klassikaal besproken en leerlingen reageren op elkaar en leren van elkaar.

Vakgebied: Bewegingsonderwijs

De vaksectie Gym is verantwoordelijk voor de lessen LO en het zwemonderwijs. De vakleerkrachten geven 1x per week een uur gymles aan de groepen A1 t/m E. De methodische leerlijnen zijn conform de kerndoelen cluster 2. De lessen kenmerken zich door de cirkel van TASOEMO. Bewegen is van fundamentele betekenis voor de totaalontwikkeling. Spel en beweging kunnen aangrijpingspunten zijn om de taalontwikkeling te stimuleren, om de sociale vaardigheden te vergroten, grenzen te verleggen en de motoriek van onze kinderen op een hoger niveau te brengen. Daarbij houden we wel rekening met erkende ongelijkheid. Alle kinderen zijn natuurlijk verschillend. We stemmen ons onderwijs en onze begeleiding af op al deze verschillen. Belangrijk binnen onze lessen is naast bekwaamheid dat onze kinderen ook geënthousiasmeerd en gemotiveerd worden door bewegen én dat ze vertrouwen krijgen in hun eigen kunnen. Ontwikkelingen die momenteel doorgevoerd worden binnen onze school zijn de gestructureerde kleutergymlessen en de MQ-Scan.

De gestructureerde kleutergymlessen worden één keer per week aangeboden door een vakleerkracht LO.

De overige kleutergymlessen worden aangeboden door de groepsleerkrachten, vanuit een curriculum. Door het aanbieden van

gestructureerde lessen leggen we een brede motorische basis voor al onze leerlingen.

De MQ-Scan nemen we twee keer per jaar af bij onze leerlingen (kleuters 2 t/m E). De resultaten worden afgezet ten opzichte van het landelijke gemiddelde.

Hierdoor krijgen we een (visueel) resultaat en een ontwikkelingslijn die we kunnen volgen per leerling. Tweede bijkomstigheid is dat de vakleerkrachten een gericht bewegingsaanbod kunnen samenstellen voor onze doelgroep.

Vakgebied: Kunstzinnige vorming/Expressie

Wij vinden het belangrijk dat onze leerlingen zich oriënteren op kunstzinnige en culturele aspecten die een rol spelen in hun leefwereld. Dat zij zich leren openstellen voor kunstzinnige aspecten. Dat zij kunnen genieten van schilderijen, beelden, muziek en beweging. En dat zij zich door kunstzinnige vorming hun gevoelens en ervaringen kunnen uiten.

Hiervoor geven wij teken-, handvaardigheids- en muzieklessen en is er aandacht voor dramatische expressie. Elk jaar nemen de leerlingen deel aan een culturele activiteit.

Onderwijskundige vormgeving binnen de ambulante dienstverlening

De uitvoering van ondersteuningsarrangementen vindt plaats op een reguliere school voor Primair Onderwijs, Voortgezet Onderwijs of Middelbaar Beroeps Onderwijs.

De inhoud van het ondersteuningsarrangement is zeer divers en loopt uiteen van didactische ondersteuning bij een leerling tot een intensieve coaching van de leerkracht c.q. intern begeleider tot intensieve coaching bij aanpassing van de leeromgeving.

De nadruk ligt op de onderwijsbehoeften van de individuele leerling en op de ondersteuningsbehoefte van de onderwijseenheid. Naast de didactische aansluiting wordt veel tijd en energie gestoken in de leerkracht, de intern begeleider en de leeromgeving. 'Leer de visser vissen' is hierin het uitgangspunt.

Het handelen wordt vastgelegd in een plan van aanpak dat door de Commissie Leerlingen Zorg (CLZ) opgesteld wordt. De finetuning doet de ambulant begeleider in het individueel jaarplan (IJP) hetgeen hij afstemt met de intern begeleider, leerkracht, logopediste en ouder c.q. oudere leerling.

Naast de reguliere dienstverlening, uitvoering van de arrangementen inclusief de nazorg van een intensief arrangement, werkt de ambulante dienst met een veelvoud aan extra trajecten. Deze trajecten zijn b.v. screening logopedie, scholing en coaching trajecten.

Onze zorg voor leerlingen

Het onderwijs, beleid, communicatieve redzaamheid, pedagogisch klimaat, didactiek (aanbod), leerlingbegeleiding en onderwijsbehoeften zijn aan onderstaande cyclus gelinkt.

Er zijn echter kinderen die meer ondersteuning nodig hebben. Ons onderwijs is erop gericht ook deze categorie kinderen deze extra begeleiding te bieden, in overleg met de CLZ. In dit hoofdstuk gaan we hier nader op in.

Onze zorg voor de leerlingen met onderwijs- en ondersteuningsarrangementen

De commissie leerlingenzorg (CLZ) vervult een centrale rol binnen onze organisatie met betrekking tot de begeleiding van onze leerlingen. De CLZ wordt geleid door de algemeen directeur van Mgr. Hanssen. De CLZ heeft de volgende samenstelling: directieleden, intern begeleiders, orthopedagogen, coördinerend logopedist, schoolarts en schoolmaatschappelijk werker. Op afroep kan de CLZ ook gebruik maken van externe adviseurs zoals een audioloog, spraakpatholoog etc. Ook is het mogelijk dat de leerkracht en/of logopedist aansluit bij het CLZ-overleg over een leerling.

Om zo efficiënt en effectief mogelijk zo'n grote hoeveelheid leerlingen te kunnen bedienen, werkt de CLZ in de praktijk voor het uitvoerende werk met een 5-tal kleinere deel-CLZ's. Het multidisciplinaire karakter blijft gegarandeerd doordat de diverse functies in iedere deel-CLZ vertegenwoordigd zijn. Bovendien zijn er altijd 1 of 2 leden van de CvO aanwezig bij de bijeenkomsten van de deel-CLZ's als verbindende

schakel met de CvO. Hierdoor is afstemming, maar ook de controle op de uitvoering van de werkzaamheden van de deel-CLZ gegarandeerd. Zo'n deel-CLZ komt ongeveer 1 keer per twee à drie weken bij elkaar.

De deel-CLZ start naar aanleiding van het startdocument van de CvO met het opstellen van het Plan van aanpak (PvA) de begeleiding van een leerling op. Dit richtinggevend document wordt, indien nodig, jaarlijks in het Individueel jaarplan (het IJP) aan de hand van evaluaties bijgesteld. In het IJP worden deze bijstellingen benoemd als aanvulling op het plan van aanpak.

In samenwerking en in opdracht van de CvO evalueert de CLZ ieder jaar het Ontwikkelingsperspectief (OPP) en komt men tot een gewogen jaaradvies.

Jaarlijks wordt door de voorzitter van de CvO onderzocht of de kwaliteit van de evaluaties goed is en of men in het jaaradvies tot de juiste conclusies is gekomen. De voorzitter rapporteert zijn bevindingen schriftelijk naar de algemeen

directeur als voorzitter van de CLZ en aan de Bestuurder van Vitus Zuid²⁵.

In het verlengde van het jaaradvies neemt de CLZ namens de CvO besluiten over op- en afschalen van de ondersteuning en dus ook het verwijzen van leerlingen naar andere vormen van onderwijs. Dit geldt ook voor de CLZ AB.

Voorts bespreekt de CLZ in haar bijeenkomsten de ontwikkeling van (extra) risicoleerlingen. Hierbij worden vaker externe deskundigen zoals schoolarts of therapeuten om hun mening en advies gevraagd, maar worden ook de intern betrokken leerkracht en logopedist betrokken (meestal indirect via de intern begeleider). De bespreking kan leiden tot aanvullend onderzoek, maar ook tot een extra plan van aanpak dat toegevoegd wordt aan het Individueel Jaarplan (IJP). Ouders worden altijd geïnformeerd en betrokken als een leerling extra besproken wordt in de CLZ.

Onze zorg voor de leerlingen die door ons begeleid worden in andere vormen van onderwijs

Tenslotte bespreekt de CLZ ook risico's en tendensen in leeropbrengsten per groep en geeft adviezen om risicovolle ontwikkelingen om te buigen.

Ook hier start de CLZ-ambulante begeleiding met het maken van een Plan van Aanpak dat gebaseerd is op de gegevens uit het startdocument²⁶.

Er zijn echter verschillen.

De leerling die we begeleiden is een leerling van een andere school. Die school is verantwoordelijk voor het OPP en dus ook voor de extra begeleiding van de ondersteuningsbehoeften die niet gerelateerd zijn aan onze doelgroepen. Dat maakt ook dat ons Plan van aanpak voor deze leerlingen zich voornamelijk richt op de communicatieve redzaamheid en aanverwante zaken.

Onze begeleiders richten zich niet alleen op de ondersteuning van de leerling, maar ook op de leerkracht en het team en soms zelfs medeleerlingen.

Tenslotte duurt een begeleidingstraject voor de meeste leerlingen korter dan in de onderwijslocaties.

Om ook in de ambulante begeleiding zo opbrengstgericht mogelijk te werken, evalueren wij regelmatig samen met de school de ontwikkeling van de leerling en vertalen we dit ook naar het OPP en het jaaradvies.

Leerlingen in de ambulante begeleiding worden meegenomen in het kwaliteitsonderzoek Evaluatie OPP door de voorzitter van de CvO om zo ook hier te controleren of de juiste conclusies m.b.t. het jaaradvies zijn genomen.

Onze leerlingbegeleiding in de onderwijslocaties

De zorg voor een leerling start eigenlijk al in het toelatingsproces met het startdocument als gemeenschappelijk rapport. Vanuit dit startdocument wordt door de CLZ een concept Plan van aanpak (PvA) gegenereerd. Dit conceptplan wordt definitief vastgesteld nadat het besproken en met eventuele opmerkingen en wensen van ouders is aangepast.

Het Plan van aanpak is een richtinggevend document en dient vertaald te worden naar het dagelijkse handelen in het onderwijs. Daarvoor maken de leerkracht en de logopedist jaarlijks een Individueel Jaarplan (IJP) waarin zij zo SMART mogelijk aangeven wat zij op het einde van het schooljaar beogen te bereiken en hoe ze dat willen bereiken. Dit wordt uiteraard getoetst in een startbespreking en ook aan de wensen en verwachtingen van ouders in het startgesprek in het begin van het schooljaar. Dit IJP wordt (minstens) 2 keer per jaar (januari/februari en einde schooljaar) geëvalueerd en indien nodig bijgesteld. Ouders worden wederom via een oudergesprek op school hierin op de gebruikelijke wijze meegenomen.

Deze evaluaties leveren ook input voor de jaarlijkse (grote) evaluatie van het OPP en het jaaradvies. Deze wordt door de CLZ in opdracht en in samenwerking met de CvO uitgevoerd.

²⁵ Vademecum/4 kwaliteitsbeleid/4.06 kwaliteitsonderzoek evaluatie OPP.

²⁶ Schoolplan bijlage: bijlage 6; onze zorg voor leerlingen blz. 62 e.v.

Onze leerlingen in de onderwijslocaties worden 3 tot 5 keer planmatig besproken in groepsbesprekingen. In ieder geval is er een startbespreking, een evaluatieve bespreking rond januari, na afname van de Cito-toetsen en een evalueerend op het einde van het schooljaar. In de evaluatieve besprekingen worden alle beschikbare gegevens zoals toetsgegevens, observaties etc. betrokken om zo de ontwikkeling van een leerling goed af te kunnen zetten tegen de planning in het IJP. Deze besprekingen worden geleid door de intern begeleider. Daarnaast zijn in ieder geval de leerkracht en de logopedist aanwezig. Indien mogelijk en nodig sluiten ook andere betrokken medewerkers aan. De besprekingen kunnen leiden tot aanpassing van het IJP of tot verdere bespreking in de CLZ. Tijdens deze besprekingen worden niet alleen de individuele leerlingen besproken, maar wordt er ook op groepsniveau geëvalueerd. Ook dit kan leiden tot aanpassingen in de planning van het onderwijs.

Aan het einde van het schooljaar na de laatste evaluatieve groepsbespreking worden de gegevens en de ontwikkeling van een leerling zowel door de leerkracht als door de logopedist in een overdrachtsbespreking doorgesproken met de volgende leerkracht en logopedist. De logopedist stelt per leerling in het OPP een logopedisch plan op. De conclusie van het spraak/taalonderzoek van Adelante en van het logopedisch plan worden overgenomen in het Evaluatieformulier en bij de evaluatieve besprekingen.

Kinderen met extra ondersteuningsbehoeften in de onderwijslocaties

Al onze leerlingen hebben extra ondersteuningsbehoeften. Dat is al bepaald bij de toelating en verwoord in het startdocument. Er zijn echter ook leerlingen die meer of andere ondersteuning nodig hebben dan de gemiddelde leerling in onze onderwijslocaties. Ons onderwijs is erop gericht om ook voor deze leerlingen die benodigde ondersteuning in te zetten dan wel te organiseren (intern/extern). We werken met een gedifferentieerd aanbod dat bestaat uit een combinatie van convergente en divergente differentiatie geënt op de individuele

onderwijsbehoeften van het kind. Ook stemmen we de leertijd (de hoeveelheid tijd per vak) af op de onderwijsbehoeften van (individuele) leerlingen²⁷. Als meer nodig is, zal de CLZ hierin een centrale rol spelen (bespreekleerlingen). Naast extra gerichte diagnostiek kan ook training of therapie ingezet worden. We kunnen daarbij ook gebruik maken van de expertise van onze ketenpartners Adelante Audiologisch Centrum en Kentalis.

In onze school hebben we een tweetal T-groepen. Daarin zitten kinderen die een stagnerende ontwikkeling hebben en waarbij een openstaande onderzoeksvraag ligt. Aan de hand van de uitslag van deze onderzoeksvraag zal het betreffende kind geplaatst worden in een TOS-groep of verwezen worden naar een andere vorm van onderwijs. De aanpak is gericht op de specifieke onderwijsbehoeften van de individuele leerling²⁸.

Onze leerlingbegeleiding in de ambulante begeleiding

Het concept Plan van aanpak, opgesteld door de CLZ-ambulante dienst, wordt verder SMART uitgewerkt door de ambulante begeleider in de afstemming met de leerling (bij oudere leerlingen), ouders, leerkracht/mentor en de intern begeleider/zorgcoördinator van de andere school.

Ondersteuningstrajecten in de ambulante begeleiding worden minstens 2 keer per jaar besproken in de CLZ-ambulante begeleiding en zijn ook gericht op afbouw en verantwoord beëindigen. De ambulante begeleider zorgt voor regelmatige terugkoppeling en inbreng van leerling (bij oudere leerlingen), ouders en school.

Ons leerlingvolgsysteem ParnasSys, Cito LOVS, Digikeuzebord

We willen de ontwikkeling van onze leerlingen zo goed mogelijk volgen om zo ook de juiste beslissingen te kunnen nemen voor o.a. het onderwijs en begeleidingsaanbod.

De afgelopen jaren hebben we hard gewerkt om dit leerlingvolgsysteem zoveel mogelijk digitaal weg te zetten. We willen namelijk alles van een leerling terugvinden op 1 vindplaats. Hiervoor gebruiken we ParnasSys

²⁷ Schoolplan bijlage; bijlage 6 het leerstofaanbod.

²⁸ Schoolplan power swot matrix blz. 10 e.v.

Naast ParnasSys gebruiken we ook het Cito-LVS. Het Cito-LOVS wordt ingelezen in ParnasSys. Jaarlijks worden de ontwikkelopbrengsten van de kleutergroepen in beeld gebracht via het

Digikeuzebord. Het jonge kind betreft de grootste doelgroep als cluster 2 school. De Mgr. Hanssen spreekt nadrukkelijk van ontwikkelopbrengsten, omdat de opbrengsten niet bestaan uit 'harde' toets gegevens. Digikeuzebord is een digitaal systeem, waarbij eigenaarschap kan worden bevorderd middels het zelf maken van bepaalde keuzes door leerlingen, maar dat gekoppeld is aan een online leerlingvolgsysteem. De leerkracht beschikt over verschillende gegevens die van invloed kunnen zijn bij het plannen van een beredeneerd aanbod. Observaties, notities of beoordelingen kunnen tijdens de lesactiviteit rechtstreeks ingevoerd worden in het leerlingvolgsysteem. In dit ontwikkelingsvolgsysteem vult de leerkracht per kind, handelingsgericht, 22 ontwikkelingslijnen in, die vallen onder 5 ontwikkelingsgebieden. Naast het volgen van deze ontwikkelingslijnen worden in de groepen 2 (K2) de testen van het 'Protocol preventie van leesproblemen' afgenomen, om een duidelijk beeld te krijgen van het fonemisch bewustzijn van de kinderen ter voorbereiding op het leesonderwijs in groep 3. Vanaf 6 à 7 jaar, als de leerlingen gestart zijn met het aanvankelijk lezen en rekenen, wordt er naast de methodegebonden toetsen ook de landelijk genormeerde en methode onafhankelijke toetsen (voor lezen, spelling en rekenen etc.) afgenomen om de ontwikkeling c.q. de vordering van een leerling in kaart te kunnen brengen. Voorbeelden hiervan zijn: DMT voor technisch lezen, AVI-niveau toetsen, Cito-rekenen, Cito-spelling, Cito-begrijpend lezen etc.). Ook hier worden alle pedagogische en didactische gegevens volgegevens gebruikt om uiteindelijk het onderwijs- en het begeleidingsaanbod zo goed mogelijk af te stemmen op de individuele onderwijsbehoeften (inclusief extra onderwijsbehoeften) van de leerling. De resultaten van de Cito-toetsen worden ingevoerd in het Cito-LOVS. Met het Cito-LOVS kunnen vervolgens op individueel- en groepsniveau allerlei analyse-overzichten gegenereerd worden. De rendementberekening

is 1x per half jaar en de schoolevaluatie is 1x per jaar.

Het Cito-LOVS heeft een koppeling met ParnasSys waardoor de gegevens van de individuele leerling in ParnasSys geladen worden.

Mgr. Hanssen maakt met ingang van schooljaar 2023-2024 de overstap naar het leerlingvolgsysteem 'Leerling in beeld'.

Betrokkenheid ouders bij de ontwikkeling van hun kind

In de onderwijslocaties worden ouders²⁹ standaard minstens 3 keer per jaar uitgenodigd om tijdens een oudergesprek met ons te overleggen over de ontwikkeling van hun kind en onze verdere plannen.

Normaliter starten we in het begin van het schooljaar met een startgesprek. Niet alleen is dat een kennismaking tussen ouders, de nieuwe leerkracht en logopedist, maar ook de bespreking van het concept IJP. In het IJP heeft het team verwoord wat men op het einde van het schooljaar met deze leerling wil bereiken en hoe men dat wil gaan doen. Ouders kunnen tijdens dit gesprek het IJP aanpassen en aanvullen met hun wensen.

In januari/februari (na de Cito-toetsen) en op het einde van het schooljaar zijn er oudergesprekken waarin het klassenteam rapporteert over de ontwikkeling van hun kind in relatie tot het IJP. Verder bespreekt men ook eventuele aanpassingen in de planning van het onderwijs- en begeleidingsaanbod voor de komende periode. Ook hier kunnen ouders hun wensen etc. inbrengen.

Het is mogelijk dat de leerling gedeeltelijk of helemaal bij die gesprekken betrokken wordt en dus ook aanwezig is.

Indien nodig of wenselijk zowel op verzoek van ouders of de onderwijslocatie kunnen er tussentijds nog extra oudergesprekken gehouden worden om de ontwikkeling(en), de onderwijsplanning en/of andere zaken die leerling betreffen te bespreken.

²⁹ Noot: Als we ouders schrijven bedoelen we ook ouder, verzorgers of verzorger.

Betrokkenheid ouders bij de ontwikkeling van hun kind in de ambulante dienstverlening

In de ambulante begeleiding worden leerling en ouders bij het begin van het traject en bij een halfjaarlijkse- en jaarlijkse evaluatie door de ambulant begeleider uitgenodigd. Indien nodig of wenselijk zowel op verzoek van (leerling), ouders, school en/of ambulant begeleider kunnen er extra gesprekken georganiseerd worden.

In de ambulante begeleiding zal daarnaast vaker via telefoon of mail met ouders gecommuniceerd worden over de ontwikkelingen rondom hun kind.

Verwijzing en advisering

In overeenstemming met onze ambitie streven wij ernaar om leerlingen zo snel als verantwoordelijk mogelijk weer te schakelen naar een andere meer passende vorm van onderwijs; meestal regulier onderwijs. Dit lukt ons steeds beter. Veel leerlingen maken de onderwijseenheid bij ons niet af en worden tussentijds verwezen³⁰.

Om het afbreukrisico zo klein mogelijk te houden, krijgen alle leerlingen een vorm van ambulante begeleiding mee. Bij de bespreking in de CLZ van deze uitstromers wordt al bepaald welk arrangement dit kind krijgt: een arrangement van 8 weken, 16 weken of een volledig ondersteuningsarrangement. De terugplaatstingsbegeleiding garandeert een hoge bestending, omdat we leerlingen en de school meer kunnen meegeven dan alleen een warme overdracht.

Onze adviezen worden altijd tijdig met ouders gecommuniceerd. De beslissing naar welk schooltype en welke school hun kind uitstroomt ligt bij ouders.

Kwaliteit leerlingenzorg

De kwaliteit van onze leerlingenzorg is voortdurend in ontwikkeling. Zowel inhoudelijk als qua organisatie zoeken we steeds weer naar verbetering. Soms gaat het om finetuning, andere keren gooien we het roer om en komt er iets nieuws.

De besprekingscyclus is in de afgelopen periode aangepast aan bijv. de invoering van startbesprekingen en evaluatieve besprekingen. De orthodidactische diagnostiek van taal en rekenen is een taak van de gedragswetenschappers.

De afgelopen jaren hebben we toegewerkt naar een sluitend systeem van startdocument tot Individueel Jaarplan inclusief de evaluaties. Tegelijkertijd is er gewerkt aan het volledig digitaliseren van deze zaken in ParnasSys. De evaluatie OPP en het jaaradvies zijn inhoudelijk verbeterd en bijgesteld conform de adviezen in de rapportage van het Kwaliteitsonderzoek 2016-2017

De leerlingenzorg vinden wij een sterkte van onze organisatie. Dit wordt bevestigd door de audit en ook het inspectieverslag (2021).

Onderwijs aan langdurig zieke kinderen

In de wet staat vermeld:

Bij het geven van onderwijs aan een leerling die is opgenomen in een ziekenhuis of die in verband met ziekte thuis verblijft, kan het bevoegd gezag van een school worden ondersteund.

Artikel 9a WPO gaat over ondersteuning bij het onderwijs aan langdurig zieke leerlingen. De ondersteuning wordt verzorgd door een educatieve voorziening bij een academisch ziekenhuis of een schoolbegeleidingsdienst als bedoeld in artikel 179, indien de leerling is opgenomen in een ziekenhuis niet zijnde een academisch ziekenhuis dan wel indien de leerling in verband met ziekte thuis verblijft.

Scholen kennen een zorgplicht voor leerlingen en zijn daarmee verantwoordelijk voor het onderwijs aan alle leerlingen. Ook voor het onderwijs aan leerlingen die vanwege een ziekte of chronische aandoening extra ondersteuning nodig hebben. Het organiseren van onderwijs aan zieke leerlingen vraagt specifieke expertise, inzet én tijd. Maatwerk staat hierbij centraal: Mgr. Hanssen zorgt ervoor dat de leerling, afhankelijk van het ziektebeeld, het onderwijs krijgt dat bij hem/haar past.

³⁰ Vademecum/4. Kwaliteitsbeleid/4.05. schoolzelfevaluatie

Zo wordt de doorgaande leerlijn van de leerlingen zo min mogelijk onderbroken, blijven leerlingen betrokken bij hun klas en houden zij contact met leerkracht, klasgenoten en (school)vrienden.

Voor kortdurende ziekmeldingen handhaven we de bestaande schoolafspraken.

Mgr. Hanssen vindt het belangrijk dat de groep/de onderwijseenheid tijdens het ziek zijn contacten organiseert met het zieke kind. We willen in eerste instantie ervoor zorgen dat het leerproces zo goed mogelijk doorloopt, maar nog belangrijker is het gevoel van het zieke kind 'erbij blijft horen'. Dat vindt plaats op allerlei manieren. Er is telefonisch contact met ouder(s), dan wel de zieke leerling. Daarnaast zal, indien mogelijk/gewenst, het zieke kind worden bezocht door de groepsleerkracht(en) en/of medeleerlingen. Andere mogelijkheden om contact te houden met een zieke leerling kunnen via email, webcam, face-time enz. plaatsvinden.

Het spreekt vanzelf, dat brieven, kaartjes en tekeningen een belangrijke rol spelen in het onderhouden van het contact tussen de onderwijseenheid en het zieke kind.

Per situatie wordt bekeken wat de mogelijkheden zijn. Veel hangt af van de medische behandeling en de draagkracht van kind en ouders.

De onderwijseenheid kan deze activiteiten natuurlijk alleen in goed overleg met de ouders van het zieke kind uitvoeren. We realiseren ons, dat de ouders van een langdurig ziek kind een moeilijke periode doormaken en dat er op verschillende gebieden veel van hen wordt gevraagd.

Volgens de wet: Ondersteuning aan zieke leerlingen, kan de onderwijseenheid een beroep doen op de Onderwijsbegeleidingsdienst.

De procedure, die wij binnen onze onderwijseenheid volgen om in zo'n geval beslissingen te kunnen nemen is als volgt: Als duidelijk is, dat een leerling van onze onderwijseenheid langer dan 2 weken in een ziekenhuis wordt opgenomen of ziek thuis is, neemt de groepsleerkracht en/of de intern begeleider van onze onderwijseenheid contact op met de ouders om de situatie door te spreken.

De groepsleerkracht(en) en de intern begeleider nemen in overleg met de directie en de ouders van het zieke kind het besluit wel of geen externe hulp van de schoolbegeleidingsdienst in te schakelen.

De onderwijseenheid ontwikkelt in overleg met de ouders een planmatige aanpak (wel of niet met externe begeleiding).

De onderwijseenheid blijft verantwoordelijk, voor de te ontwikkelen en uit te voeren plan van aanpak. Tijdens het uitvoeren van de aanpak vindt regelmatig overleg met de ouders plaats.

Sociale veiligheid

Mgr. Hanssen wil een veilig pedagogisch klimaat bieden, waarin iedereen zich harmonieus en op een prettige en positieve wijze kan ontwikkelen.

Onze ambitie met betrekking tot respect en veiligheid op Mgr. Hanssen is duidelijk: We hebben duidelijke afspraken met betrekking tot pesten. We willen streven naar een respectvolle instelling. We vinden dat we er alles aan moeten doen om een zo veilig mogelijke omgeving te garanderen, zodat iedereen zich optimaal ontwikkelen. In het gedragsprotocol (in Vademecum) verwoorden we helder dat wij sociale veiligheid hoog in het vaandel hebben staan, maar ook dat hier door alle betrokkenen actief aan gewerkt moet worden. Door een beschrijving van regels, afspraken, sancties e.d. te maken, voorkomen we willekeur, handelen naar eigen inzicht en/of niet-consistent handelen, hetgeen onzekerheid en onduidelijkheid en dus onveiligheid in de hand zou werken. Door het protocol te gebruiken kunnen we elkaar aanspreken op de beschreven en door iedereen geaccepteerde gedragscode: preventief en curatief.

Het beleid

Mgr. Hanssen treft de nodige maatregelen m.b.t.:

- de veiligheid van de leerlingen
- het scheppen van een verantwoord pedagogisch klimaat
- het hanteren van vaste regels met betrekking tot omgaan met grensoverschrijdend gedrag
- het werken met een transparante procedure waarbij de instelling de belanghebbende uitnodigt voor een overleg
- het aanbieden van richtlijnen en hulpmiddelen om het pedagogisch handelen van de medewerker te optimaliseren

- richtlijnen volgens de methode Leefstijl en PBS
- informatie over gedrag en gedragsproblemen zijn beschikbaar op 'data' in de 'sociaal emotionele vraagbaak'
- voor elke groep is er een pedagogisch plan

De medewerker

- treft de juiste maatregelen om 'gevaarlijke' situaties voor te blijven en te voorkomen
- met een toezichthoudende taak dient deze taak op een actieve wijze uit te voeren
- dient handelend op te treden zodra er sprake is van grensoverschrijdend gedrag
- zorgt er, zo mogelijk, voor dat er minimaal 2 medewerkers actief aanwezig zijn zodra er sprake is van grensoverschrijdend gedrag
- zorgt ervoor dat de directie van de instelling op de hoogte wordt gebracht van grensoverschrijdend gedrag

De leerling

De onderwijsinstelling wil ervoor zorgen dat alle leerlingen:

- zich redzaam en veilig kunnen voelen binnen de instelling en op het schoolplein
- groeien naar een gezonde levensstijl en handvatten krijgen aangereikt voor omgaan met grensoverschrijdend gedrag in de toekomst
- zelfvertrouwen ontwikkelen en respectvol met anderen, materiaal en regels kunnen omgaan
- kansen krijgen tot een harmonische en brede persoonsontwikkeling

De ouder(s), verzorger(s), dienen zich bij toelating te conformeren aan dit plan.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken. We willen oplossingsgericht aan de slag in plaats van probleemgericht. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we iedereen in de gelegenheid om met veel plezier naar onze instelling te gaan. We zullen als instelling daarom een pedagogisch basisklimaat moeten creëren. Door erkenning, herkenning en afstemming zullen we een gewenst pedagogisch basisklimaat

scheppen. Ons staat ten doel dat wij hulp op een dusdanige manier aanbieden, dat iedereen zichzelf kan ontwikkelen.

De voorwaarden voor de realisering en doorleving van een goed pedagogisch klimaat zijn duidelijk geformuleerde en schoolbreed gedragen pedagogische uitgangspunten en doelen³¹. Deze worden gerealiseerd door gebruik te maken van de methode Leefstijl, SWPBS en Kriebels in je buik en Methode A & B.

De aanpak van onze instelling is in eerste instantie gericht op het voorkomen van respectloos gedrag in alle geledingen. Er zijn omgangsregels opgesteld, welke zijn vastgelegd in de schoolgids en het gedragsprotocol. (vademecum)

Daarnaast doet onze instelling met behulp van de methode Leefstijl en SWPBS aan preventie. Binnen de sociaal-emotionele ontwikkeling leren de kinderen respect te hebben voor elkaar en elkaar complimenten te geven. We bouwen op vertrouwen, veiligheid, samenwerken en het bevorderen van zelfstandigheid.

De kernpunten in deze aanpak zijn:

1. de SWPBS-afspraken: schoolbreed
2. SWPBS en pesten
3. groene interventies
4. inzetten oranje interventies met als doel zo snel als mogelijk weer terug te plaatsen naar het groene domein
5. Duidelijk schoolbeleid (zie Schoolgids).

Er zijn ook afspraken over het gebruik van sociale media³².

Communicatie

Een goede samenwerking en communicatie tussen alle geledingen is erg belangrijk. In het Respectprotocol (onderdeel van het gedragsprotocol op vademecum) beschrijven wij wat van ons verwacht mag worden en welke concrete regels we naleven. De onderwijseenheid heeft een respectcoördinator en een coördinator sociale veiligheid.

³¹ Vademecum: 1. visie en beleidsdocumenten: beleidsplan SeO&PD 1.3.4.

³² Vademecum: 7. Veiligheid en sociale omgeving, 7.01. veiligheidsplan.

Mgr. Hanssen beschikt over een Schoolveiligheidsvisie en een Schoolveiligheidsplan. Zie hiervoor ons vademecum.

Bij dit veiligheidsplan horen een aantal documenten en protocollen die ook in het vademecum te vinden zijn, zoals

- het privacyreglement
- de integriteitscode Mgr. Hanssen
- het gedragsprotocol Mgr. Hanssen
- het protocol kindermishandeling
- het respectprotocol
- het rouwprotocol
- het speelpleinprotocol
- protocollen Lichamelijke oefening en zwemmen
- protocol omgaan met agressie
- protocol fysiek handelen
- protocol omgaan met alarmerende berichten
- protocol medisch handelen
- gedragsprotocol
- protocol geneesmiddelenverstrekking
- in de Wet op het primair onderwijs is bepaald dat elk schoolbestuur over een klachtenregeling moet beschikken. Hij staat op de site van Vitus Zuid. De klachtenregeling is er voor leerlingen, ouders en medewerkers. Informatie hoe met een klacht om te gaan is te verkrijgen bij drie contactpersonen.
- Protocol kindermishandeling
Mgr. Hanssen maakt gebruik van de verwijzindex en de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. De meldcode is een stappenplan waarin staat hoe professionals kindermishandeling signaleren en melden. Er is een afwegingskader opgenomen waardoor de beslissing om al dan niet te melden bij Veilig Thuis ondersteund wordt en bovendien wordt de eigen hulpverlening erin betrokken. Binnen de Mgr. Hanssen is de meldcode verwerkt in het protocol kindermishandeling
- risico-inventarisatie
Om de vier jaar wordt een onderzoek in het kader van de Risico-Inventarisatie & Evaluatie (RI&E) afgenomen. De bevindingen van dit onderzoek worden binnen alle teams besproken en er worden plannen van aanpak op gemaakt, die vervolgens jaarlijks geëvalueerd worden; de laatste was in 2022. Tweejaarlijks wordt de QuickScan bij medewerkers afgenomen, ook hier volgt

een plan van aanpak dat jaarlijks geëvalueerd wordt.

EHBO/BHV: in elke locatie zijn EHBO-ers en BHV-ers aanwezig.

Pedagogisch klimaat en didactisch handelen

De kern van het cluster 2 onderwijs, te weten communicatie en taalontwikkeling, zijn als rode draad verweven door het pedagogisch en didactisch handelen van medewerkers.

De communicatie wordt aangepast om deze beter toegankelijk te maken voor onze leerlingen.

Passend bij de leerling gebruiken collega's in de communicatie visuele middelen (voorwerpen, plaatjes, tekeningen, picto's etc.), hanteren zij non-verbale communicatie en zetten zij ondersteunende gebaren en/of de Nederlands Met Gebaren in (NmG). Ook sluiten collega's in hun eigen communicatie en in taalaanbod aan bij de mogelijkheden en het taalniveau van de leerling. Een aangepast spreek- of gebaar-tempo, herhalen van informatie en het geven van enkelvoudige opdrachten zijn strategieën die daarnaast gehanteerd worden. Door de communicatie en het taalaanbod aan te passen aan de mogelijkheden en behoeften van leerlingen kunnen de kinderen succeservaringen opdoen in de communicatie en krijgen zij kansen om hun communicatie- en taalvaardigheid te verbeteren.

In het handelen wordt doelgericht gewerkt aan het verbeteren van de communicatie en de taalvaardigheid. De leerlingen leren intensief en expliciet taal te begrijpen en te gebruiken in verschillende situaties

Er wordt een flexibele mix van acties ingezet gericht op revalidatie, compensatie en adaptatie. Bij revalidatie gaat het onder meer om een gericht en passend aanbod van gesproken taal met daarin veel herhaling en extra training, logopedie en voor dove en slechthorende leerlingen hooropvoeding en -training en het leren zelfstandig om te gaan met hoorapparatuur. Bij compensatie gaat het onder andere bij dove en ernstig slechthorende leerlingen om de inzet van Nederlands met Gebaren (NmG) naast het gesproken (en geschreven) Nederlands. Bij adaptatie gaat het onder meer om onderwijs in kleinere groepen, aangepaste interactie en didactiek en (akoestische) aanpassingen in het leslokaal.

Afhankelijk van de mogelijkheden en beperkingen van de leerling wordt de optimale mix van interventies samengesteld. Het vastgestelde De leerkrachten werken in de groep aan de doelen zoals die geformuleerd zijn in de referentieniveaus voor taal, in de kerndoelen voor het (Voortgezet) Speciaal Onderwijs en in de leerlijnen voor cluster 2.

Tegelijkertijd stimuleren zij de individuele taalontwikkeling van de leerling. Om aan deze individuele verschillen tegemoet te komen differentieert de leerkracht in de groep. De kwaliteit van de interactie in de communicatie van onze medewerkers met de leerlingen is hierbij cruciaal.

Een voorwaarde om te leren is dat collega's in hun handelen aansluiten bij het (taal)niveau van de leerling. Een andere belangrijke voorwaarde om te kunnen leren is een veilig pedagogisch klimaat. Voor cluster 2 leerlingen is dit een klimaat waarin leerlingen daadwerkelijk begrepen en gehoord worden en succeservaringen kunnen opdoen in de communicatie. Het is een klimaat waarin anders zijn geaccepteerd wordt en een klimaat waarin je jezelf mag zijn. Binnen dit klimaat is structureel aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling en wordt leerlingen geleerd weerbaar te worden in contact en communicatie met anderen. Deze weerbaarheid vraagt speciale aandacht, omdat leerlingen door de hulpvragen op het gebied van communicatie en taalvaardigheid altijd extra inspanning moeten leveren in die contacten met anderen. De groepen K2-A2 en M2 krijgen structureel een 9 lessen durende weerbaarheidstraining aangeboden.

De overige schoolse vaardigheden en vakken staan natuurlijk ook op het rooster van een cluster 2 school. Doordat communiceren minder vanzelfsprekend verloopt en het leren van de taal langzamer gaat, ontstaat gedurende het leven van de leerlingen met een communicatieve of auditieve beperking een informatieachterstand. Zij pikken spontaan minder informatie op. Deze informatieachterstand zie je terug in de kennis van de wereld die leerlingen hebben. Die kennis is vaak minder groot dan bij leeftijdgenoten. Daardoor moet veel ontbrekende

ontwikkelingsperspectief van de leerling is hierbij leidend.

kennis op een expliciete manier worden aangebracht. Dit vraagt vanzelfsprekend extra tijd en vaardigheid in het handelen van de leerkracht, al is deze informatieachterstand niet altijd volledig in te lopen. Orthodidactische kwaliteiten in het handelen van de medewerkers die leerlingen ondersteunen zijn o.a. leerlingen stimuleren tot denken, het realiseren van een taakgerichte werksfeer waardoor de leerling in toenemende mate verantwoordelijk voor het eigen leerproces wordt en dat de instructie en verwerking wordt afgestemd op de onderwijs-behoefte van de leerling. Daarbij is het vergroten van eigenaarschap en het aanbod ten behoeve van de zone van naaste ontwikkeling belangrijke criteria. De rekenontwikkeling verloopt vaak vertraagd. Ook dit heeft te maken met de vertraagde of verstoorde taalvaardigheid van onze leerlingen. Talige rekenbegrippen, die leerlingen op jonge leeftijd als peuter of kleuter moeten leren, zijn voor hen moeilijk. Het automatiseren kost veel leerlingen moeite en vraagt extra training en de inzet van (visuele) hulpmiddelen. Collega's werken doelgericht aan de sociaal-emotionele ontwikkeling, de motorische ontwikkeling, de zintuiglijke ontwikkeling en de creatieve ontwikkeling. De communicatieve of auditieve beperking en de opgelopen informatieachterstand is van grote invloed op de sociaal-emotionele ontwikkeling en daarmee op de totale ontwikkeling van het kind. Collega's houden hier in hun handelen rekening mee, net als met de onderwijsbehoefte van de leerling waarbij zelfstandig en zelfredzaam belangrijke doelen zijn. Door aan communicatie en taalvaardigheid te werken, aan kennisuitbreiding, maar ook aan het ontwikkelen van een stevig zelfbeeld wordt de zelfredzaamheid en zelfstandigheid bevorderd. Ook worden vaardigheden op het gebied van zelfredzaamheid en zelfstandigheid gericht aangeleerd. Daarnaast is het onderwijsleerproces zodanig ingericht, dat leerlingen bewust van en met elkaar leren. Het aanleren van de sociale vaardigheden wordt hierbinnen nadrukkelijk aangeleerd en gestimuleerd.

Toevoeging 1:

Schoolstandaarden, streefdoelen en leerstofaanbod

De schoolstandaarden zijn in schooljaar 2018-2019 opnieuw vastgesteld/ herijkt op basis van uitstroomgegevens van eindgroepen (2 cohorten, nl. 2016-2017 en 2017-2018). Hierbij is gekeken naar de door deze leerlingen behaalde streeffunctioneringsniveaus (Cito) bij de diverse uitstroomrichtingen. Het gaat hierbij om:

PRO/ Praktijkonderwijs;

BB/ Basisberoepsgerichte leerweg;

KB/ Kaderberoepsgerichte leerweg;

TL/ Gemengde en Theoretische leerweg;

De uitstroombestemmingen van deze eindgroepen zagen er als volgt uit

Verdeling aantal leerlingen per uitstroomniveau:

	Schooljaar		
	2019-2020	2020-2021	2021-2022
PRO en VSO	5	12	11
VMBO Basis	14	11	19
VMBO Kader	1	0	2
VMBO TL/HVO	0	2	0
Totaal aantal uitstromers	20	25	32

Wat opvalt in bovenstaande tabel is dat het percentage leerlingen in de eindgroep met PRO (VSO) als uitstroombestemming van 25% is gestegen naar 48%.

De schoolstandaarden zijn in schooljaar 2018-2019 herijkt op basis van uitstroomgegevens van eindgroepen in 2 cohorten, nl. 2016-2017 en 2017-2018.

Voor de schooljaren 2019-2020, 2020-2021 en 2021-2022 ziet de schoolstandaard er als volgt uit:

Schoolstandaard (uitstroom)	PRO	VMBO Basis	VMBO kader	VMBO theoretisch
Vakgebieden:				
TL DMT	M5 (dle 25)	E6 (dle 40)	E7 (dle 50)	E7 (dle 50)
TL AVI	E5 (dle 30)	E6 (dle 40)	E7 (dle 50)	P (dle 55)
Begrijpend lezen	M5 (dle 25)	M6 (dle 35)	E6 (dle 40)	E7 (dle 50)
Rekenen	M5 (dle 25)	M6 (dle 35)	M7 (dle 45)	E7 (dle 50)
Spelling	M5 (dle 25)	M6 (dle 35)	M7 (dle 45)	E7 (dle 50)

1F BL = FN M5 1F Rek = FN M7/E7 (zie CITO LOVS)

In de leerrendementen kerngroepen³³ wordt op groeps-, jaargroep-, en schoolniveau op basis van de overkoepelende verwachte uitstroombestemming, het rendement berekend.

Kanttekening: naast bovenstaand didactisch niveau zijn voor bepaling van uitstroomadvies o.a. de ontwikkelingsgeschiedenis, de huidige onderwijsbehoeften en IQ-gegevens een belangrijk criterium. De schoolstandaard die uit eigen data naar voren is gekomen, is hierbij gecheckt aan wat de verschillende uitstroomrichtingen minimaal aan niveau vereisen.

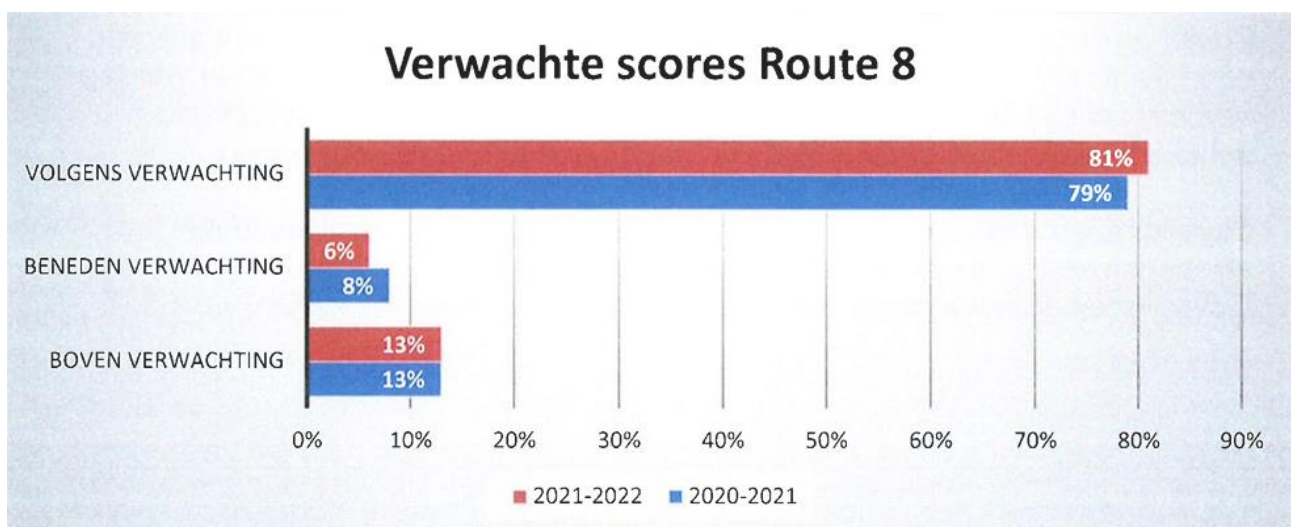
³³ Vademecum: 4.05. schoolzelfevaluatie en vademecum 4.9.1.

Eindtoets

We nemen vanaf schooljaar 2020-2021 bij onze leerlingen ook een eindtoets af. We hebben gekozen voor Route 8. We gebruiken Route 8 ook om te checken of we het juiste advies aan het kind en ouders hebben gegeven met betrekking tot het eindadvies. Dit is in de voorbije jaren al een aantal keer het geval geweest. De heroverweging van het advies wordt naar het kind en de ouders gemotiveerd en samen worden vervolgstappen ondernomen.

We hebben hier een gemiddelde score behaalt van 150,9. Voor ons is dit een eerste meetpunt op

een eindtoets en omdat er geen landelijke gemiddelde op de Route 8 voor cluster 2 scholen, is het lastig om te bepalen welke score we minimaal zouden willen halen als cluster 2 school. Na een aantal jaren kunnen we wel een normscore gaan bepalen. Landelijk scoren SO-scholen gemiddeld 168, daar zitten we dus ruim onder. SBO-scholen scoren landelijk gemiddeld 154 en daar lijkt onze score beter bij te passen. We hebben gekeken of de behaalde scores op de Route 8 passend zijn bij het door ons gegeven advies:

Toevoeging 2: streeffunctioneringsniveaus per verwachte uitstroombestemming

(2019-2020, 2020-2021, 2021-2022)

Uitstroombestemming	Domein	leerjaar											
		A1 jan.	A1 juni	A2 jan.	A2 juni	M1 jan.	M1 juni	M2 jan.	M2 juni	M3 jan.	M3 juni	E jan.	E juni
PRO	TL DMT	-	<M3*	E3*	M4*	M4E4*	M4E4	M4E4	E4	E4M5	E4M5	M5	M5
	TL AVI	-	<M3*	E3*	M4*	E4*	E4	E4M5	E4/M5	M5	M5	E5	E5
	BL	-	-	-	E3*	M4*	M4	M4E4	E4	E4M5	E4M5	M5	M5
	SP	-	<M3*	E3*	M4*	M4E4*	M4E4	M4E4	E4	E4M5	E4M5	M5	M5
REK	-	<M3*	E3*	M4*	M4E4*	M4E4	M4E4	E4	E4M5	E4M5	M5	M5	
VMBO-BBL	TL DMT	-	M3	E3	M4	M4E4	E4	M5	M5E5	E5	M6	M6E6	E6
	TL AVI	-	M3	E3	M4	E4	M5	M5E5	M5E5	M6	M6	E6	E6
	BL	-	-	-	E3	M4	E4	M5	M5	E5	E5	M6	M6
	SP	-	M3	E3	M4	M4E4	E4	E4M5	M5	M5E5	E5	E5M6	M6
	REK	-	M3	E3	M4	M4E4	E4	E4M5	M5	M5E5	E5	E5M6	M6
VMBO-KBL	TL DMT	-	M3	E3	M4	M4E4	E4	E5	M6	E6	M7	E7	E7
	TL AVI	-	M3	E3	M4	E4	M5	E5	M6	E6	M7	E7	E7
	BL	-	-	E3	E3	M4	E4	M5	M5	E5	M6	M6E6	E6
	SP	-	M3	E3	M4	M4E4	E4	M5	M5E5	E5M6	M6E6	E6M7	M7
	REK	-	M3	E3	M4	M4E4	E4	M5	M5E5	E5M6	M6E6	E6M7	M7
VMBO-TL	TL DMT	-	M3*	E3*	M4*	E4*	M5	E5	M6	E6	M7	E7	E7
	TL AVI	-	M3*	E3*	M4*	E4*	M5	E5	M6	E6	M7	E7	P
	BL	-	-	E3*	E3*	M4*	E4	M5	E5	M6	E6	M7	E7
	SP	-	M3*	E3*	M4*	M4E4*	E4	M5	E5	M6	E6	M7	E7
	REK	-	M3*	E3*	M4*	M4E4*	E4	M5	E5	M6	E6	M7	E7

Ad* Bij individuele leerlingen kan worden afgeweken naar verwacht niveau PRO of TL, maar in eerste instantie gaan we bij alle leerlingen in de A1 en A2 groepen en alle leerlingen t/m medio groep M1 uit van de streeffunctioneringsniveaus zoals genoemd bij VMBO BBL/KBL.

Ps. **vetgedrukt en cursief**: de schoolstandaard is herijkt in schooljaar 2018-2019 (en hiermee sommige streefniveaus per leerjaar).

0204-08ZP04/ MGR. HANSEN HOENSBROEK

Feit	Prognose okt-2018	Prognose okt-2019	Begroting okt-2020	Begroting okt-2021	Begroting okt-2022	Begroting okt-2023	Begroting okt-2024
Totaal aantal leerlingen		391	403	436	438	440	440
Aantal leerlingen van 4 t/m 7 jaar SO		228	225	256	271	275	275
Aantal leerlingen van 4 t/m 7 jaar Cat. 1		228	225	256	271	275	275
Aantal leerlingen van 4 t/m 7 jaar Cat. 2							
Aantal leerlingen van 4 t/m 7 jaar Cat. 3							
Aantal leerlingen vanaf 8 jaar SO		163	178	180	167	165	165
Aantal leerlingen vanaf 8 jaar Cat. 1		163	178	180	167	165	165
Aantal leerlingen vanaf 8 jaar Cat. 2							
Aantal leerlingen vanaf 8 jaar Cat. 3							
Aantal leerlingen VSO							
Aantal leerlingen VSO Cat. 1							
Aantal leerlingen VSO Cat. 2							
Aantal leerlingen VSO Cat. 3							
Aantal cumi leerlingen (V)SO							
Gewogen gemiddelde leeftijd (GGL) - Voorstel		40,20					
Gewogen gemiddelde leeftijd (GGL) - Invoer		41,43	41,62	42,12	42,62	43,12	43,62
Onderwijssoort							

**BIJLAGE
7 & 8**

MEERJARENBEGROTING

	Begroting 23/24 2023-08 2024-07	Raming 24/25 2024-08 2025-07	Raming 25/26 2025-08 2026-07	Raming 26/27 2026-08 2027-07
R01 Bedrijfsopbrengsten				
- R0101 Rijksbijdragen	16.497.542	16.479.724	16.800.308	16.835.114
- R0102 Overheidsbijdragen / subsidies overige overheden	62.500	62.500	62.500	62.500
- R0105 Overige baten	-755.058	-707.201	-726.732	-726.499
Totaal R01	15.804.984	15.835.023	16.136.076	16.171.115
R02 Kosten				
- R0201 Personeelslasten	14.680.723	14.697.543	14.991.107	15.031.650
- R0202 Afschrijvingen	184.608	211.695	217.259	210.784
- R0203 Huisvestingslasten	553.100	528.100	528.100	528.100
- R0204 Overige lasten	384.050	389.050	383.050	389.050
Totaal R02	15.802.481	15.826.388	16.119.515	16.159.584
R03 Financiële baten en lasten	0	0	0	0
Resultaat	2.503	8.635	16.561	11.531

MEERJAREN ICT-BEGROTING hardware Mgr. Hanssen

	2022-2023	2023-2024	2024-2025	2025-2026	2026-2027
Reguliere begroting	90.000				
Extra impuls migratie	65.000				
- 100 Chromebooks					
- 53 personal computers					
Uitbreiding					
- 80 Chromebooks		32.000			
- 50 Chromebooks			20.000		
- 1 lift		500			
- 1 bord extra hal dependance		4.000			
Vervanging					
- 10 borden jaarlijks		40.000	40.000	40.000	40.000
- Overige hardware		16.000	32.500	52.500	52.500
Onvoorzien		7.500	7.500	7.500	7.500
- O.a. muizen, toetsenborden enz.					
		100.000	100.000	100.000	100.000

BRONNEN

Voor gebruikte bronnen: zie verwijzingen en documenten in Vademecum:

1. Algemene schooldocumenten o.a.:
  - Organogram en werkprocessen
  - Schoolgids
  - Visie- en beleidsdocumenten
  - Ouderbetrokkenheid
  - Schoolplan
  - Jaarplan
  - Zorgsysteem en SOP
  - Vitus Zuid
  - Klachtenregeling
2. Roosters o.a.:
  - Toetsroosters en jaaroverzicht
  - Activiteiten- en vergaderrooster
  - Bemensing werkgroepen
3. Onderwijs o.a.:
  - Streefdoelen en leerstofaanbod
  - Urentabel groepsroosters
  - Ouderbetrokkenheid
  - uitstroomprocedure
  - afstandsonderwijs
  - communicatieafspraken CLZ
  -
4. Kwaliteitsbeleid o.a.:
  - Kwaliteitsbeleid- kwaliteitskalender
  - Interne audits
  - Schoolzelfevaluatie
  - Externe audits
  - Inspectie van onderwijs
  - Onderwijsresultaten
  - Ambulante dienstverlening
5. Personeel & Arbo-beleid o.a.:
  - Personeelsbeleid & arbobeleid
  - Arbeidsvoorwaardenbeleid
  - Functieboek
6. Financiën & beheer
7. Veiligheidsbeleid & sociale omgeving o.a.
  - Veiligheidsplan
  - AVG
  - Gedragsprotocol
  - Protocollen:
  - Protocol fysiek handelen
  - Protocol rouw
8. Formulieren
9. Medezeggenschap o.a.
  - Statuten en reglementen

www.mgrhanssen.nl

HOENSBROEK HOOFDGEBOUW
Zandbergsweg 115
6432 CC Hoensbroek
T 045-563 65 00

HOENSBROEK DEPENDANCE
Groenenweg 3
6432 HG Hoensbroek
T 045-563 12 63

ROERMOND NEVENVESTIGING
Jagerstraat 2
6043 KA Roermond
T 0475-854 390

HOUTHEM NEVENVESTIGING
Onderstestraat 29
6301 KA Valkenburg
045-528 26 00

mgrhanssen.nl

